

תכנית יער וממשק אקולוגי ארוך טווח ע"פ עקרונות תורת ניהול היער

יערות פארק רמת מנשה

גרסה 1.0, יוני 2020
יו"ר ועדת ההיגוי: רמי דויד, קק"ל
תכנון וכתובה: אדר' נוף שגיא אלוני
בקרה מקצועית: אדר' נוף ואקולוג יהל פורת, נורית היבשר

חברי וועדת ההיגוי

ראש הועדה: רמי דווידי, מנהל אזור מנשה שרון - קק"ל
טליה בקר, רכזת קהל וקהילה, אזור מנשה שרון - קק"ל
נעמי אביב רוזן, מנהלת מחלקת קליטת קהל, מרחב מרכז - קק"ל
אדריכלית נוף נעה טל, מנהלת מח' פרויקטים ואדריכלית אגף התכנון - קק"ל
אדריכלית נוף עדי נוי, מנהלת מחלקת תכנון, מרחב מרכז - קק"ל
אדריכלית נוף בלה נודלמן, אדריכלית המרחב, מרחב מרכז - קק"ל
יניב זליג, יערן גוש מנשה - קק"ל
אלכס פרמיסלוב - אגף הייעור, קק"ל
אסף קראווני - אגף הייעור, קק"ל

צוות התכנון

אדריכל נוף שגיאל אלוני - תכנון, מיפוי וכתיבה
ד"ר אדיב גל - אקולוגיה
שירן חביבי - ניתוח נתוני מ"ג וצומח

בקרה מקצועית

יהל פורת, אדריכל נוף ואקולוג, מנהל מחלקת אקולוגיה, אגף הייעור - קק"ל
נורית היבשר, מנהלת מחלקת יער, מרחב מרכז - קק"ל

צוות התכנון מבקש להודות לגורמים הבאים על תרומתם לתכנית במידע, רקע ונתונים:

יהודה ניסן - ממ"ג מרחב מרכז, קק"ל
אוהד דגן, אניל זאהר - קק"ל
שני גלייטמן - אגף הייעור, קק"ל
ענבל אייזנבד - תיאום סטטוטורי מרחב מרכז, קק"ל
יבגני (ז'ניה) דני - מהנדס יער אזור מנשה שרון לשעבר
יואב ציונית, דגנית הלוי - רשות העתיקות
רועי פדרמן, אורית ורונר - רשות הטבע והגנים
הגר ראובני - מנהלת מרחב ביוספרי מ.א. מגידו
אורי רמון, גל כגן - מכון דש"א, אוניברסיטת ת"א
אהוד יוסטמן - מנהל התכנון

תמונת שער

מבט מהר גחר אל חניון החרובים ועמק השלום, צילום: בלה נודלמן

תוכן העניינים

מס'	נושא	עמוד
	חלק א' - רקע תכנוני ומתודולוגי	
1	מטרת התכנית	5
1.1	תחום התכנית	5
1.2	מתודולוגיה ומבנה התכנית	9
	חלק ב' - תכנית היער	
2	חזון היער	10
2.1	עקרונות תכנון וממשק	10
2.2	רמות שימור רצויות	12
2.3	מפת ייעודי שטח יערני ראשי	15
2.4	טבלת ייעודי השטח	16
	חלק ג' - תכנית ממשק רב שנתית	
3	תכנית ממשק וצומח	33
3.1	הסבר על שיטת יצירת יחידות הממשק	33
3.2	סדר עדיפויות לפעולות ממשק	35
3.3	עקרונות ממשק ע"פ ייעוד שטח יערני	36
3.4	מרכיבי תכנית הממשק	39
3.4.2	טבלת יחידות הממשק	51
	חלק ד' - תכניות נושאיות	
4.1	תכנית התגוננות מאש	84
4.2	תכנית נושאית לנופש וטיילות	89
4.2.1	פירוט מכלולי נופש וקליטת קהל	93
4.2.2	פירוט דרכי קהל ושבילים	95
4.2.3	פירוט מבואות כניסה	99
4.2.4	פירוט אתרי קליטת קהל ואתרי מורשת	102
4.3	תכנית נושאית לערכי טבע, בתי גידול ייחודיים וטיפול במפגעים	108
4.3.1	מבנה התכנית והמפות	108
4.3.2	הנחיות ממשק לפי בית גידול	110
4.3.4	מפגעים בשטח התכנית	115
4.4	תכנית נושאית לשימור משאבי קרקע ונגר	121
4.4.1	עקרונות שימור משאבי קרקע ונגר	121
4.4.2	הנחיות לניהול משאב קרקע ונגר לפי אגן	122
	רשימת מקורות	130

רשימת מפות, טבלאות ותרשימים

עמוד	נושא	#		
7	מיקום וגבולות התכנית	1		
8	מקרקעי ייעור	1.1		
13	סכמת רמות השימור	2		
15	ייעוד שטח יערני ראשי	2.1		
41	תצורות צומח קיימות (ראשית והגדלות 1-4)	3	מפות	
45	תצורות צומח רצויות (ראשית והגדלות 1-4)	4		
85	תכנית נושאית להתגוננות מאש	5		
84	תכנית נושאית לנופש וטיילות	6		
118	בתי גידול ייחודיים	9		
119	מפת מפגעים סביבתיים	10		
120	הפרות ומפגעים ביערות	10.1		
129	תכנית ניהול משאב קרקע ונגר	11		
11	רמות השימור	2.3		
16	יחידות ייעודי שטח יערני	2.4		
39	מפתח לקדימויות טיפול יערני	3.4.1		
51	יחידות הממשק	3.4.2		
86	קווי חייץ	4.1.1		
87	כניסות לכוחות כיבוי	4.1.2		
87	שטחי כינוס לכוחות כיבוי	4.1.3		
88	דרכי יער ראשיות (הובלת כוחות כיבוי)	4.1.4	טבלאות	
93	מכלולי נופש וקליטת קהל	4.2.1		
95	דרכי קהל ושבילים	4.2.2		
99	מבואות כניסה	4.2.3		
102	אתרי קליטת קהל ואתרי מורשת	4.2.4		
110	הנחיות ממשק לפי בית גידול	4.3.3		
115	מפגעים בשטח התכנית וסביבתה	4.3.4		
122	הנחיות לניהול משאב קרקע ונגר לפי אגן	4.4.2		
14	התפלגות השטח לפי ייעוד יערני ראשי	1		תרשימים
39	התפלגות השטח לפי עדיפות הטיפול	2		
40	התפלגות השטח לפי תצורות צומח קיימות	3		
40	התפלגות השטח לפי תצורות צומח רצויות	4		
40	השינוי בהתפלגות השטח בין תצורות הצומח הקיימות והרצויות, ב-%	5		

חלק א' – רקע תכנוני ומתודולוגי

1. **מטרת התכנית:** מטרת תכנית זו היא להתוות בצורה ברורה ומפורטת את כיווני השימור, הטיפול והפיתוח הרצויים ליערות פארק רמת מנשה, מתוך ראייה ארוכת טווח של ניהול יער בר קיימא, ע"ב עקרונות תורת ניהול היער בישראל (אסם ואחרים, 2014). התכנית מבוססת על המידע התכנוני והמדעי המפורט, העדכני והזמין ביותר בעת עריכתה¹.

התכנית מיועדת בראש ובראשונה למנהלי השטח הנדרשים למסמך מנחה לצורך עבודתם, אך היא זמינה למשרדי הממשלה, לרשויות המקומיות, לגורמי התכנון ואף לכלל הציבור. בעריכת התכנית הושקע מאמץ רב בפירוט הן של השיקולים והן של הפעולות שיש לנקוט בניהול היער ב-20 השנים הקרובות.

הפעולות המפורטות בתכנית זו נדרשות כדי להבטיח את בריאות היער והסביבה הטבעית, את אספקת שירותי המערכת האקולוגית, את צמצום סיכוני שריפה ואת אספקתם של שירותי פנאי ונופש בחיק הטבע, המיועדים לרווחת הציבור.

1.1 תחום התכנית: השם "רמת מנשה" מיוחס באופן רווח למרכז נחלתו של שבט מנשה. נחלה זו הייתה הגדולה בנחלות השבטים והשתרעה על מרחב עצום שבין הכרמל ועמק יזרעאל, עד לנחל קנה בדרום ולעבר הירדן במזרח. הטופוגרפיה והצומח הייחודיים לאזור מוזכרים כבר בספר יהושע כאתגר אסטרטגי:

"וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל-בֵּית יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם וְלַמְנַשֶּׁה לֵאמֹר עִם-רַב אַתֶּה וְכַח גְּדוֹל לְךָ לֹא-יְהִי לְךָ גּוֹרֵל אֶחָד; כִּי הִרְיָה-לְךָ כִּי-יַעַר הוּא וּבְרֵאתוֹ וְהָיָה לְךָ תְּצַאֲתוּ כִּי-תוֹרִישׁ אֶת-הַכְּנַעֲנִי כִּי רָכַב בְּרִצָּל לוֹ כִּי חָזַק הוּא" (פסוק י"ז-י"ח, פרק י"ג).

במונחים גיאוגרפיים בני זמננו, חבל הארץ של רמת מנשה כולל בתוכו חלקים נרחבים משטחי המועצות האזוריות מגידו, מנשה, חוף הכרמל ואלונה וכן חלקים מזכרון יעקב.

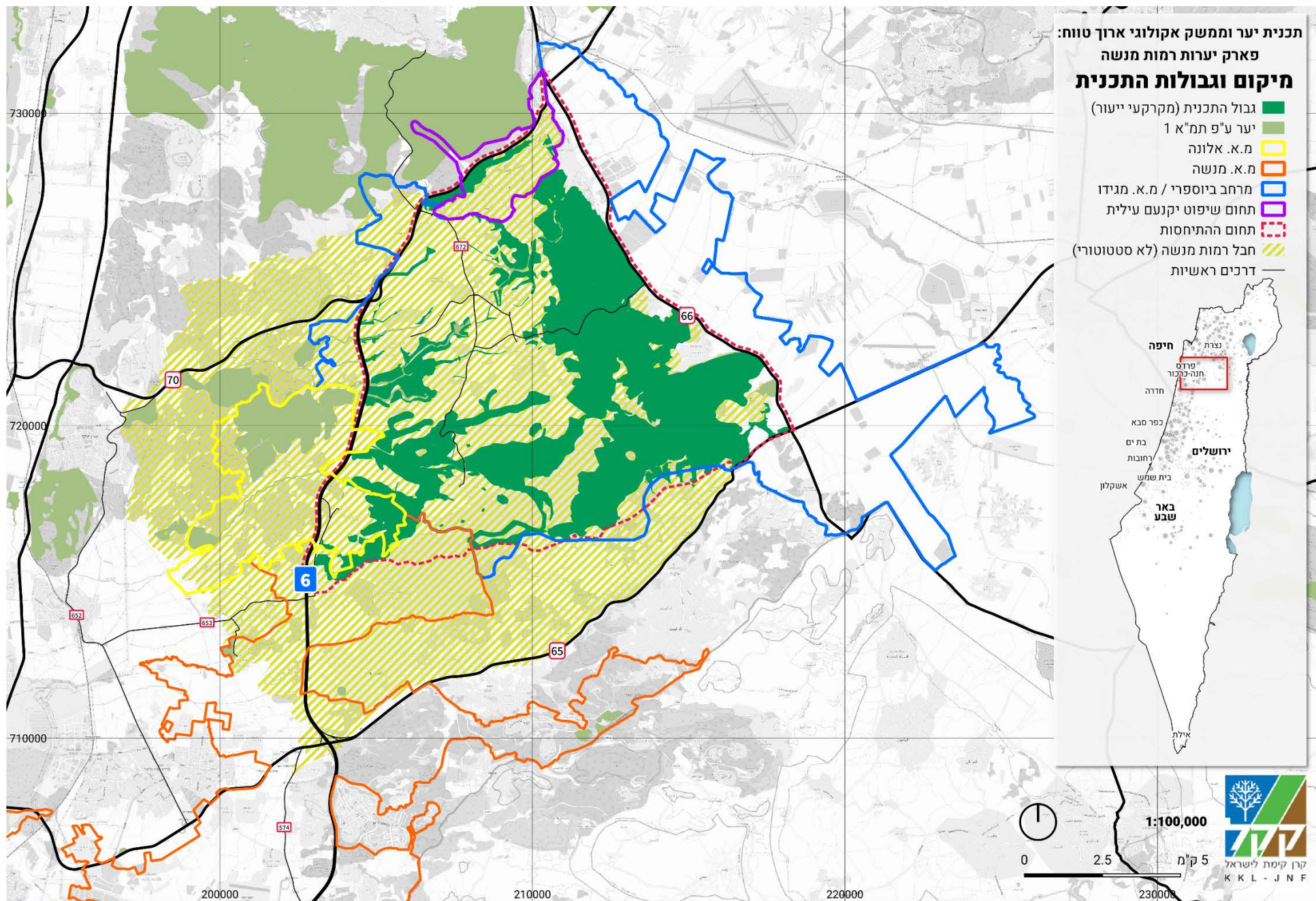
בתכנית זו, "יערות פארק רמת מנשה" הוא איחוד של מספר מקרקעי ייעור, שטחי חקלאות ושמורות טבע, הנתחמים מצפון על ידי כביש 70 (בעתיד כביש 6 וכביש 722), ממערב על ידי כביש 6, מדרום על ידי נחל עדה – נחל הקיני וממערב ע"י כביש 66 (ר' מפה 1 – גבולות התכנית). תחום נרחב זה (כ-180,000 דונם, להלן **תחום ההתייחסות**) מכיל שימושי קרקע רבים ובהם שטחים עירוניים, ישובים כפריים ושטחים חקלאיים.

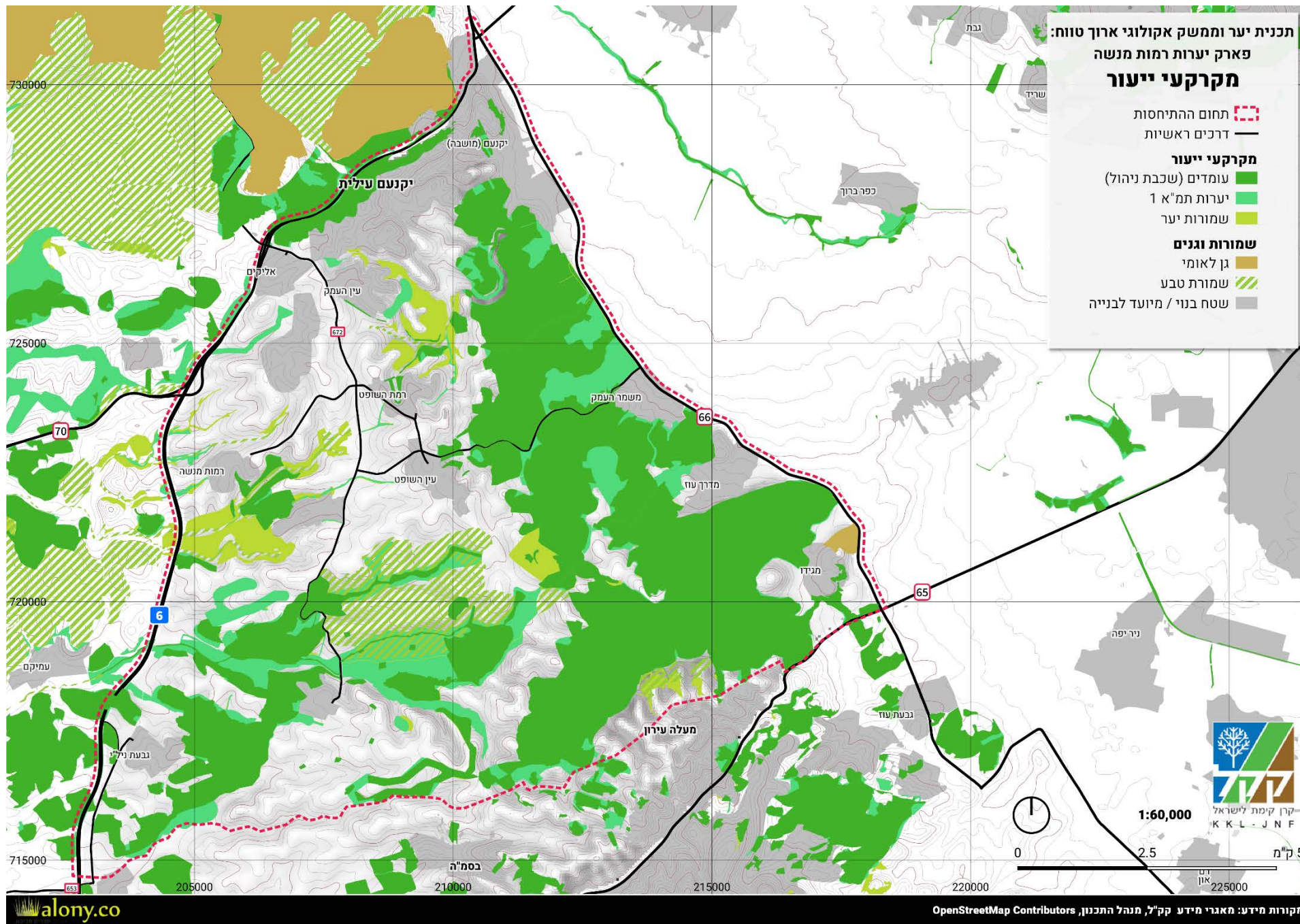
בשנת 2007 הגישה קק"ל את תכנית מפורטת ג/12635 "פארק רמת מנשה", כמפורט בהוראות תמ"א 22. תכנית זו חלה על חלק ניכר מיערות רמת מנשה, אולם אינה כוללת בתוכה מקרקעי ייעור ביערות מגידו וגלעד.

¹ תכנית זו מוגדרת כתכנית יער ("תכנית אב") ולא כתכנית בעלת מעמד סטטוטורי מחייב.

בשנת 2011 אימצה המועצה האזורית מגידו את תכנית "מרחב ביוספרי רמת מנשה". תכנית זו, המשתרעת על 84,000 דונם, אימצה את המודל הביוספרי לניהול השטח וחלה למעשה על כל שטח השיפוט של מ"א מגידו. אף על פי ששטחי יער רבים נכללים בתחום המרחב הביוספרי, התכנית המתוארת במסמך זה אינה חופפת את שטחי "פארק רמת מנשה" כהגדרתם בשנת 2007.

תכנית יער "פארק יערות רמת מנשה" מכילה, בנוסף למקרקעי הייעור בתחום מ"א מגידו, יערות בתחומי העיר יקנעם עילית, במועצות האזוריות אלונה ומנשה, מקרקעי ייעור שנוספו במסגרת תמ"א 1 (2020) וכן שטחי שמורות יער במסגרת עדכון תחומי שמורות של משרד החקלאות ופיתוח הכפר. סך כל מקרקעי הייעור בתכנית הם כ-60,000 דונם מתוך (להלן, **גבול התכנית**).

1.2 מתודולוגיה ומבנה התכנית:

תכנית זו מבוססת על עקרונות תורת ניהול היער בישראל (אסם ואחרים, 2014) ועל מתווה להכנת תוכנית אב וממשק ליער ע"פ עקרונות תורת ניהול היער - יער הקדושים כמודל (פורת ואחרים, 2014). להליך התכנון ארבעה שלבים המפורטים להלן -

א. ניתוח מקדים: בשלב ראשון נאספו חומרי הרקע הרלבנטיים. ביניהם סקר רמת מנשה (רמון ואחרים, 2005) דברי הסבר לנספח הפתוח ויעור בתכנית פארק רמת מנשה (ליבנה ואחרים, 2005), תכנית יער לתיירות מ.א. מגידו-יקנעם עילית (יעד אדריכלים, 1999) וכן מסמכי הרקע של תכנית כוללנית למועצה אזורית מגידו (מנהל התכנון, בהכנה ב-2021). מסמכים אלו מכילים שפע של נתונים וניתוחי שטח כמו קרקע, זואולוגיה ובוטניקה ומרכיבי מורשת האדם, החקלאות והנוף. נתונים נוספים נתקבלו מתצפיות סייבר פקח של רשות הטבע והגנים (לשנים 2000-2020), סקרי שטח של רשות העתיקות (דליה-31, משמר העמק - 32, ורגבים - 49). בנוסף, בוצעו מספר סיורים של צוות התכנון באזור. הסיורים סייעו להתרשם באופן בלתי אמצעי מייחודיות השטחים השונים ומכיווני תכנון וממשק אפשריים.

ב. תכנית יער: בתחילה הוגדר חזון היער וסכמה תכנונית כללית (להלן סכמת רמות השימור הרצויות, ר' עמ' 13). בהמשך הוגדרו עקרונות תכנון כלליים ומפורטים לכל שטח היער. הסכמה התכנונית ועקרונות התכנון שימשו להגדרת יחידות יעוד השטח, שהם ליבת תכנית היער. תוצר שלב זה היה מפת יחידות יעוד השטח וטבלה נלווית המפרטת לכל יחידת יעוד תיאור, עקרונות תכנון כלליים ועקרונות תכנון צומח. נעשה מאמץ לצמצם את מספר יחידות יעוד השטח, לשם כך השתדלנו להגדיר יחידות יעוד גדולות ככל האפשר, ולמעט מקרים יוצאי דופן לא להגדיר יחידת יעוד קטנה משטח של 51 דונם. בסה"כ בתוכנית זו כ-80 יחידות יעוד שטח.

ג. תוכנית ממשק אקולוגי ארוך טווח: תוכנית ממשק רב שנתית מגדירה את יחידות הממשק בשטח התוכנית והפעולות העיקריות שיש לבצע בהן. לשם הגדרת יחידות הממשק, בוצע חיתוך ממ"ג של יחידות תצורות צומח קיים על גבי תכנית יעודי השטח. חיתוך זה הניב את יחידות הממשק, כלומר היחידה הקטנה ביותר בשטח התכנית בעלת אותו יעוד שטח ותצורת צומח אשר לגביה יופעלו אמצעים ופעולות ממשק אחידים. כדי להבטיח יכולת ניהול של השטח באמצעות מספר נמוך ככל הניתן של יחידות, גם יחידות ממשק ששטחן קטן מ-100 דונם או צורפו ליחידה גדולה סמוכה. התוצאה הסופית היא שבתוכנית זו סך הכל כ-170 יחידות ממשק. לכל יחידת ממשק הוגדרו תצורת צומח חזוי ורצוי, פעולות ממשק עיקריות, סדרי עדיפות לטיפול ועוד. תוצרי שלב זה הם מפת יחידות ממשק וטבלת פרוט פעולות הממשק ותצורות הצומח.

ד. תכניות נושאויות: במקביל להכנת תוכנית האב ותוכנית הממשק, הוכנו ארבע תכניות אב נושאיות ליער - תכנית התגוננות מאש, תכנית נופש וטיילות, תוכנית לערכי טבע ובתי גידול ייחודיים ותכנית לניהול משאב הקרקע והנגר. תכניות אלו התבססו על הנתונים והניתוחים של תכנית היער, קרי של המצב הקיים, בתוספת מידע ייחודי והכרחי. למשל, במקרה של התכנית הנושאית לערכי טבע ובתי גידול, זוהו בתי גידול של בתה וצומח עשבוני כשטחים בעלי ייצוג חסר ברמה כלל-אזורית ואף ארצית. לכן סומנו שטחי בתה וצומח העשבוני גדולים ככל האפשר כמכלולים לשימור ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים. כל אחת מהתכניות הנושאיות כוללת מפה מפורטת וטבלאות המשלימות את המידע הקיים במפה.

חלק ב' – חזון היער ותכנית היער**חזון היער:**

יערות רמת מנשה ישמרו כמרחב מוגן, פתוח, גדול, רציף, איכותי, מגוון וחיוני, המהווה חוליה מרכזית במרחב הביוספרי מגידו וסביבתו. היערות יספקו שירותי מערכת אקולוגית תוך איזון בין שירותי הנופש והטיילות ברמה הארצית ובין שימור ערכי הטבע, הנוף והמורשת הייחודיים לאזור. היערות ימשיכו לתפקד כמסדרון אקולוגי ארצי חשוב בין רכסי אמיר, חורשן והכרמל.

חזון היערות נובע משילוב המאפיינים התרבותיים, החזותיים, האקולוגיים וההידרולוגיים של שטח התכנית, כמפורט להלן:

- היערות מהווים שטח פתוח גדול, רציף וייחודי המהווה בין רכסי אמיר, חורשן והכרמל;
- היערות ממוקמים במיקום מרכזי ומושכים אליהם קהל גדול מהאזורים המאוכלסים ביותר בישראל, היערות מכילים מגוון גדול ואטרקטיבי של דרכים, חניונים, תצורות נוף, צומח ובתי גידול לחים - נחלים, מעיינות ובריכות - עונתיים וקבועים;
- נוף רמת מנשה הינו בעל בעלי ערכיות נופית-חזותית גבוהה וייחודית, ומכיל פסיפס נופי מגוון של יערות מחט בוגרים, יערות פארק, בתות, נחלים זורמים ונחלי אכזב ומרחב חקלאי עשיר;
- היערות והשטחים הפתוחים ומשמשים למגוון שירותי מערכת אקולוגיים בתחומי האספקה, שימור המגוון הביולוגי וקישוריות אקולוגית כחלק ממסדרון אקולוגי ארצי;
- ליערות ולשטחים הפתוחים בסביבתם תפקיד מרכזי בוויסות ושימור קרקע ונגר באגני הקישון, דליה ותינים.

2.2 עקרונות תכנון וממשק**עקרונות תכנון כלליים**

1. שימור וטיפוח היערות והשטחים הפתוחים בניהול קק"ל כמרכיב איכותי ומרכזי בליבה ובאזורי החיץ של המרחב הביוספרי מגידו, ובתיאום עם תפיסת הניהול של מרחב זה.
2. הסדרה וניהול פעילות הנופש והטיילות, בדגש על הוצאת תשתיות קהל מליבות היער והנחלים, לצד פיתוח במקומות בעלי השפעה סביבתית פחותה, בצמידות לדרכים וחניונים קיימים ובסמיכות לאתרי טיילות בעמק יזרעאל, הר חורשן, אלונה ויערות הכרמל;
3. צמצום ומניעת פעילות מוטורית מחוץ לדרך הפארק העיקרית ושיקום נזקי ספורט מוטורי בשטח. הוצאת הטיילות האינטנסיבית מערוצי מהנחלים, בדגש על מניעת תנועת רכבים.
4. שימור, שיקום וטיפוח של אתרי המורשת מכל התקופות, לרבות היערות המנדטוריים ושרידי היישובים והבוסטנים ההיסטוריים;
5. הטמעת היבטי שימור קרקע ונגר למניעת סחף קרקע בניהול משאבי היער;
6. טיפול ושיפור כמות ואיכות המים של נחלי ומעיינות המרחב, העצמת השפיעה והזרימה שלהם;

עקרונות קליטת קהל

1. הטיילות ביער תתבסס בעיקר על טיילות רגלית ורכיבת אופניים, למעט בדרך הפארק הקיימת שתשמש גם לכלי רכב. לאורך דרך זו יותקנו אמצעים למניעת מעבר כלי רכב אל לב השטח וכן אמצעים למניעת תנועת יוממים בשטח היער;
2. פיתוח אינטנסיבי לצרכי קליטת קהל, בדגש על כניסת וחניית רכבים, יתמקד באתרים קיימים או חיצוניים ליער ובשולי כבישים בלבד, עם עדיפות נמוכה לפיתוח נוסף בעומק השטח היערני;
3. יוסדר מערך התנועה המנועית בכלל השטח, ובין הר גחר ונחלי השופט וגחר בפרט. יצומצמו הדרכים לרכב מנועי בשאר השטח;
4. יוקמו מכלולי נופש חדשים: מכלול כניסה חדש באזור ג'זערה, מכלול נופש וטיילות אקסטנסיבית בקרבת אנדרטת הקיבוצים ומכלול נופש חדש בדרום היער, בקרבת אורחן מגידו;
5. יטופחו דרכי הליכה, רכיבת סוסים ורכיבת אופניים באזורים נבחרים, תוך מזעור השפעותיהם הסביבתיות. ישולבו אמצעים למניעת תנועת רכב מוטורי על דרכים אלו;
6. יבחן מקום לפיתוח חניון נוער וחניוני לילה בתחומי היער, עבורם יבוצע תכנון מפורט;
7. תוסדר הטיילות בנחל הקיני, תוך פיתוח משולב של מרחב תל מגידו - כנסיית מגידו - מורד נחל הקיני ביחד עם רט"ג, רשות הניקוז, רשות העתיקות והמועצה האזורית;

עקרונות ממשק הצומח, עיצוב הצומח והגנה על המגוון ביולוגי

1. שימור וטיפוח רצף היערות המחטניים במורדות מזרח מנשה וברכס הקיני המסמנים את הדופן המערבית והירוקה של עמק יזרעאל;
2. שימור וטיפוח היערות והשטחים הפתוחים שבניהול קק"ל בסביבת העיר יקנעם עילית והישובים הכפריים לצורך אספקת שירותי טיילות וקהילה, הפחתת סיכוני שריפה ומניעת התמרה של שטחים פתוחים לשטחים לפיתוח עתידי;
3. שימור וטיפוח מגוון תצורות נוף וצומח - חורשות אולמוס שעיר, יערות המטפסים, בתות ומרבדי פריחה - במטרה להגן ולהעשיר את המגוון הביולוגי.
4. שימור וטיפוח יער הפארק של אלוני התבור והבתות ביער גלעד;
5. שמירה על בתי הגידול הלחים הקיימים, שימור ושיקום צמחיית נחלים וגדות בערוצי הנחלים ובקרבת מעיינות וצמצום נוכחות מחטניים ואקליפטוסים בבתי גידול לחים; העצמת מופע המים באמצעות השבת מים לזרימה טבעית, מתקני השהייה והשקטה ושימור אגני הניקוז של בריכות החורף;
6. שימור ועידוד תצורות צומח תרבותיות-חקלאיות: בוסתנים, מטעים וטראסות, בעיקר לאורך כביש 66.
7. שימור מיני דגל אופייניים לבתי הגידול השונים:
  - א. יערות המחט הבוגרים: קינון נץ מצוי, לילית מצויה וחיוויאי הנחשים;
  - ב. בתות ומחשופי סלע וקרקע: אירוס הסרגל, צבי א"י, בז אדום, כחל ועקב עיטי;
  - ג. נחלים ומעיינות: אולמוס שעיר, ורד צידוני וטריטון הפסים;
8. עקרונות עיצוב הצומח כלליים:
  - א. עידוד התחדשות של תת יער בדגש על רחבי עלים מקומיים ועידוד מעבר ליער מעורב;
  - ב. מניעת התפשטות עצים מחטניים בשטחי הבתה;
  - ג. טיפול במינים פולשים, בדגש על אמברוסיה מכונסת, אילנתה בלוטית, פרקינסוניה שיכנית ושיטה כחלחלה.

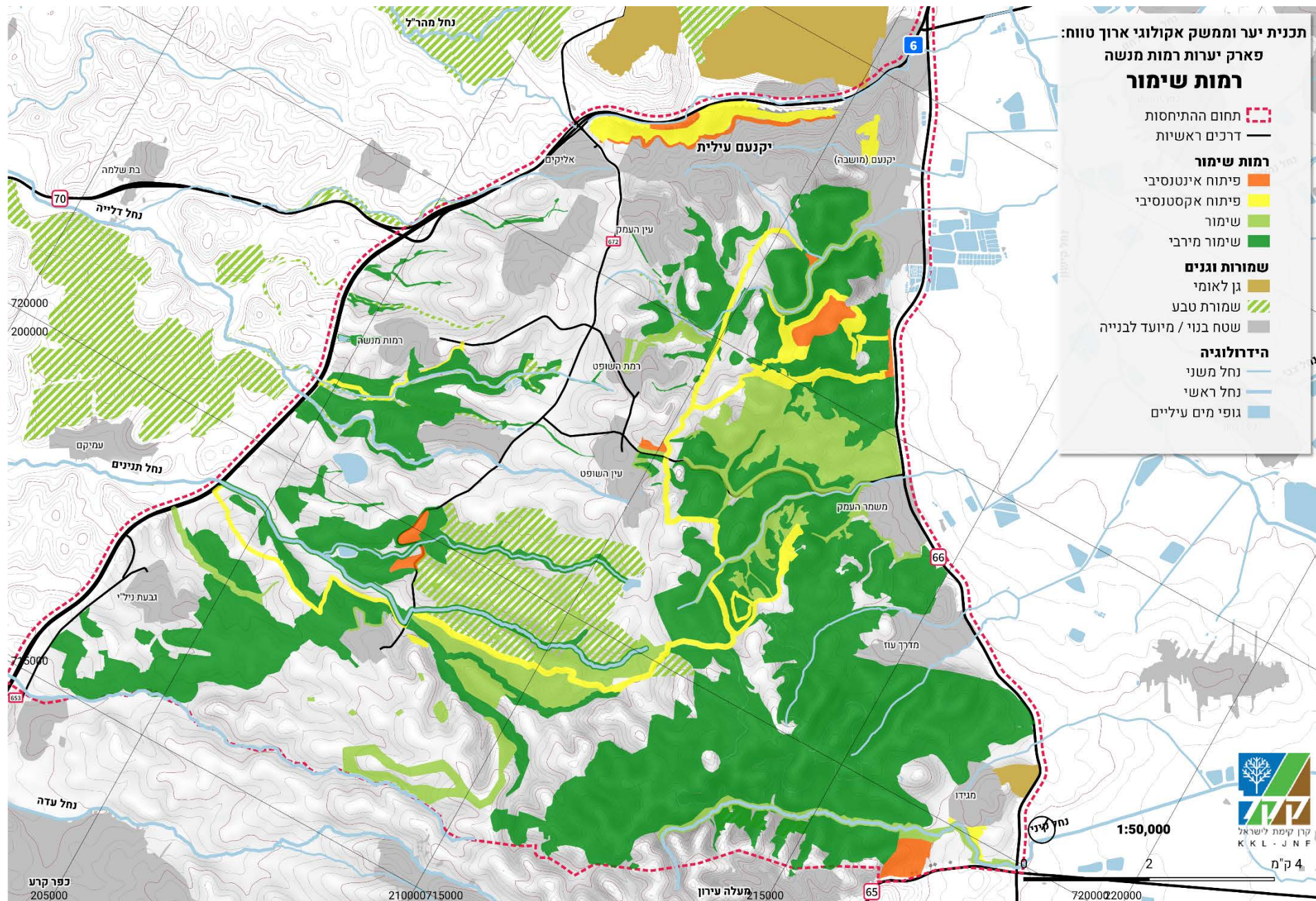
2.2 רמות שימור רצויות:

במהלך העבודה על התכנית הוכנה **סכמת רמות השימור הרצויות** (ר' מפה 2.1). סכמה זו מסייעת בראייה כוללת של כיווני השימור / פיתוח של היער ובהבנת מדרג ההתערבות הרצוי ביער בכללותו. סכמה זו אינה מחליפה את ייעודי השטח ו/או יחידות הממשק אלא משמשת כמעין מפתח עקרוני לקביעת ייעודי השטח וכיווני הממשק.

פירוט נוסף לגבי רמות השימור השונות מופיע בטבלה 2.3 להלן:

טבלה 2.3: רמות השימור

רמת התערבות	תשתיות קהל	עקרונות עיצוב הצומח	תיאור	רמת שימור וצבע בתשריט
התערבות גבוהה, כולל התערבות עונתית להגבהת צומח ובטיחות, מניעת התפתחות של תת-היער ומניעת שרפות.	כל סוגי הטיילות, לרבות רכבים פרטיים ואוטובוסים בהתאם לתנאי השטח ותפישת התכנון. מקבצי חניונים וחניוני לילה	צמחייה גבוהה ומצלה, ללא תת יער, אזורי חייץ מקומיים להגנת המכלולים	שטח המיועד לנופש וטיילות אינטנסיבית לרבות ריכוזי חניוני פיקניק וחניוני לילה. עדיפות לתצורת צומח גבוהה ומצלה. שטח עם פוטנציאל לפיתוח תשתיות נופש נוספות בהתאם לצורך.	מכלול נופש וטיילות
התערבות גבוהה-בינונית, ע"פ צורך, בעיקר להגבהת צומח ובטיחות ו/או תחזוקת קווי חייץ.	דרכים לרכב פרטי, אופניים והליכה רגלית. חניונים בודדים ותצפיות.	תצורת צומח רצויה על פי יחידות הממשק, בדגש על נקודות צל ומניעת שרפות	שטח המיועד לטיילות אקסטנסיבית. ניתן להוסיף בשטח חניונים בודדים ונקודות תצפית, אך יש להימנע מיצירת ריכוזי תשתיות קהל. יכול לכלול גם אתרי נוף ומורשת עם פעילות קהל	נופש וטיילות אקסטנסיבית
התערבות נמוכה ונקודתית בהתאם לתכנית ממשק.	אופניים והליכה רגלית בלבד	בעקרון ע"פ מצב קיים, בעדיפות לדינמיקה טבעית, עיצוב צומח ככל שנדרש על פי התוכנית המפורטת	שטח המיועד לשימור, שיש בו צורך בהתערבות נקודתית לצרכי טיילות, הפחתת סיכוני שריפה, התערבות לצורך שימור ערכי טבע, נוף ומורשת ומצב היער.	שימור
התערבות מינימלית, לצורך טיפול נקודתי במפגעים בלבד.	ככלל לא יפותחו תשתיות קהל בשטחים אלו, למעט קטעים מקשרים וכד' - אלו יכללו שבילי הליכה רגלית ואופניים בלבד	ע"פ מצב קיים, בדינמיקה טבעית	שטח המיועד לשימור מירבי של חי וצומח, ולהתפתחותם ע"ב דינמיקה טבעית.	שימור מירבי

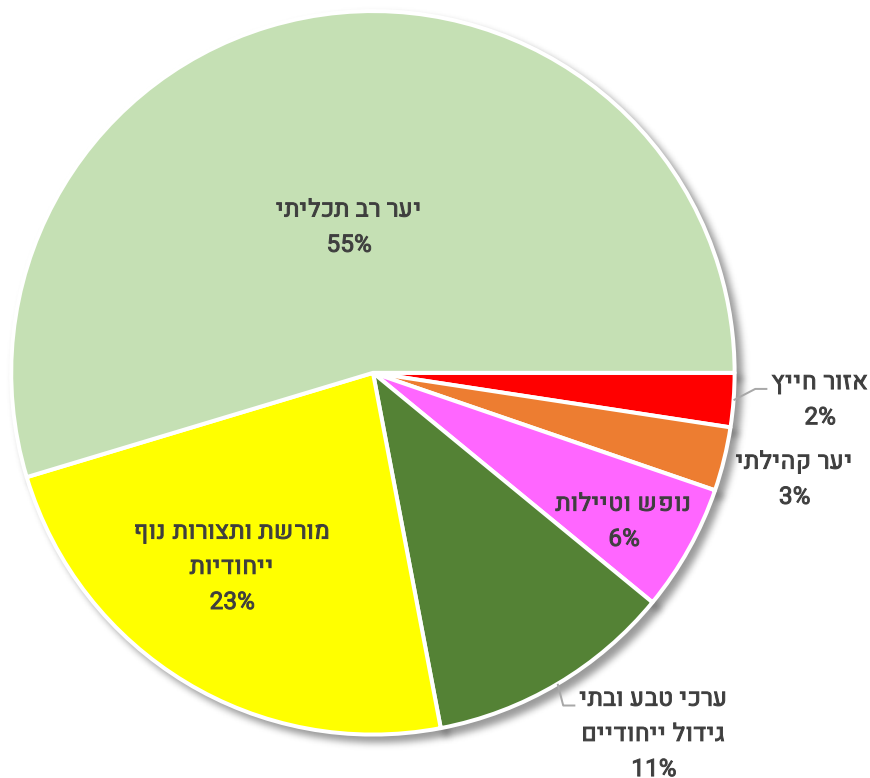

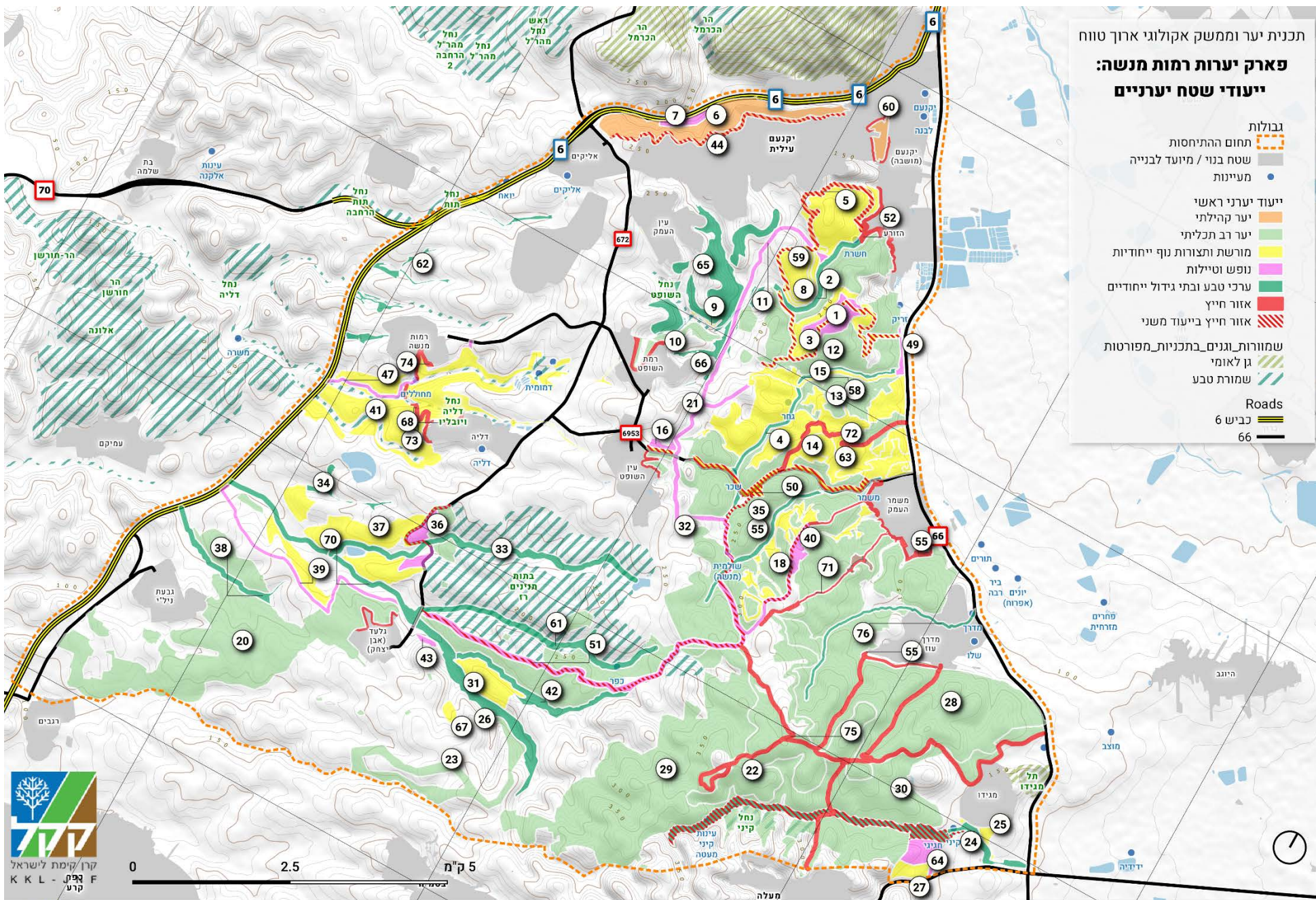
לאחר הגדרת רמות השימור הרצויות, חולק שטח התכנית ליעודי שטח יערני ראשיים ומשניים, כפי שהם מוגדרים ב"תורת ניהול היער בישראל" (אסם ואחרים, 2014). ייעודי השטח היערניים לכלל היער מופיעים במפת ייעוד יערני ראשי.

התפלגות השטח לפי ייעוד שטח יערני ראשי מופיעה בתרשים מס' 1. מן התרשים ניכר כי חלק הארי של היער (כ-80%) נמצא ביעוד יער רב תכליתי וכן ביעוד מורשת ותצורות נוף ייחודיות. תוצאה זו נובעת הן מקשיי נגישות (בעיקר ביערות מגידו וגלעד) והן מן המורשת הייחודית של היער הנטוע, מהוותיקים בישראל. המשמעות של חלוקה זו היא שחלקים גדולים מן השטח ינוהלו על בסיס דינמיקת צומח טבעית ובהתערבות מינימלית.

ייעודי השטח היערניים לכלל היער מופיעים במפה מס' 2. התפלגות השטח לפי ייעוד שטח יערני ראשי מופיעה בתרשים מס' 1. פירוט יחידות ייעוד השטח ומאפייניהן מופיעים בטבלה במס' 2.4.

תרשים 1: התפלגות השטח ע"פ ייעוד יערני ראשי

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני

שטח בדונם	עקרונות עיצוב הצומח	עקרונות הפיתוח	ייעוד משני	ייעוד ראשי	רמת השימור	תיאור	שם	#
504	יער גבוה ומצל, על בסיס צומח מחטני. באזורי חניונים מניעת התפתחות של תת יער.	תחזוקת ועיבוי חניונים קיימים, איתור אתר לחניון לילה. הוספת מערך שבילי הליכה ורכיבה, לרבות שביל מונגש.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	נופש וטיילות	פיתוח אינטנסיבי	שלוחה רחבה ושטוחה, מכוסה יער מחטני צפוף, המכילה את ריכוז החניונים הגדול ביותר בשטח.	הר גחר (חניוני הזורע)	1
223	שימור וטיפוח צמחיית גדות אופיינית, לרבות עצים רחבי עלים וערבות. דילול מחטניים ואקליפטוס מהערוץ. מניעת היווצרות סבך בצמוד לרצועת הנחל. טיפול בצמחייה פולשנית.	ביטול שבילי הליכה בצד הדרומי-מזרחי. שימור שבילי הליכה קיימים, הרחקת כלי רכב מקרבה לערוץ. שימור ותחזוקה של שביל מונגש, הכל ע"פ תכנון מפורט. חיבור לעמק השלום בכפוף לתכנון מפורט, טיפול במעלה הנחל בנושא השהיית נגר	נופש וטיילות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שימור	רצועת נחל ייחודית, המאופיינת בזרימה קבועה וצמחיית נחלים עשירה. בשולי השטח שדה חקלאי מעובד. שבילי הליכה ורכיבה פופולריים לאורך הנחל.	נחל השופט	2
669	יער מחטני בצפיפות משתנה, עידוד תת יער של רחבי עלים, דילול סלקטיבי ליצירת אזור חיץ	הסדרת דרכים לפי תכנון מפורט. פוטנציאל לפיתוח חניונים ונקודות עצירה. טשטוש וחסמת דרכים בשימוש נמוך.	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	פיתוח אקסטנסיבי	מערכת שבילי אספלט ודרכים המקיפה את הר גחר ומשמשת לרכבים, רכיבה והליכה עממית. מאופיינת ביער מחטני צפוף וכן בעומדים בודדים של אקליפטוס. ללא חניונים.	דרך הר גחר	3
223	דילול מחטניים ואקליפטוסים בסמוך לערוץ. עידוד התפתחות של צמחיית גדות, לרבות נטיעת רחבי עלים וערבות	חסמת הדרך חלקית לפי תכנון מפורט לתנועת כלי רכב, ופירוק החניות. הצרת דרכים לטובת רוכבי אופניים והולכי רגל. ללא פיתוח נוסף	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שימור	ערוץ נחל איתן, עם חניונים, חניית רכב ופינות שכשוך לאורכו. מרביתו מכוסה ברושים ואקליפטוסים בצפיפות בינונית-גבוהה. פעילות מטיילים אינטנסיבית. ריכוז אולמוסים.	נחל גחר עליון	4

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני								
#	שם	תיאור	רמת השימור	ייעוד ראשי	ייעוד משני	עקרונות הפיתוח	עקרונות עיצוב הצומח	שטח בדונם
5	סובב תל קירה	שביל היקפי בין היער ובין השטח הבנוי של היער יקנעם. כולל שביל בסמ"ש כחול. משמש להליכה, רכיבה ופעילות קהילתית. לאורכו מערות קבורה עתיקות בריכוז יוצא דופן.	שימור	יער קהילתי	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	שימור דרך קיימת. ללא פיתוח חניונים.	יער גבוה ומצל בצפיפות בינונית.	203
6	יער אליקים	יער צפוף בשיפוע חזק בשולי היער יקנעם. מרביתו יער מחטני, בצידו המערבי מכיל כתמי חורש מרשימים ושרידי בוסתנים.	פיתוח אקסטנסיבי	יער קהילתי	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	פיתוח חניוני פיקניק לטובה יער קהילתי ושביל לאורך קו המגע בין היער לעיר ללא פיתוח חניונים בעומק השטח. טשטוש וחסיתה של דרכים	שימור כתמיות צומח. דילול ע"פ צורך להגנה משריפות בחלק העליון.	1272
7	חניוני אליקים	מקבץ חניונים קטן ופופולרי מאד, על תוואי כביש חוצה ישראל. משמש כאתר עבודה, מיועד לשיקום לאחר גמר העבודות.	פיתוח אינטנסיבי	נופש וטיילות	ללא	שיקום חניונים ופיתוח ע"פ תכנית מפורטת.	יער מחטני גבוה ומצל, ללא תת יער.	88
8	גבעת משעול	תל ארכיאולוגי חשוב באגן נחל השופט. שרידי עיר מתקופת הברונזה. מכוסה מחטניים. ללא תשתיות קהל	שימור מירבי	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	אתר עם פוטנציאל לפיתוח עתידי, בהנגשה למבקרים ע"פ תכנון מפורט ובתיאום עם רע"ת.	שימור כתמיות צומח וכתמים של תצורות נמוכות.	314
9	נחל ריחניה	עומדים מחטניים פזורים סביב שמורת נחל השופט ובסמוך למושב עין העמק. ללא חניונים. סמוך לשמורת טבע ונחל זורם (עין ריחניה).	שימור מירבי	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	ללא פיתוח נוסף	שימור עומדים קיימים, ללא נטיעות לחידוש. תיאום ממשק מול רט"ג.	39

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני

שטח בדונם	עקרונות עיצוב הצומח	עקרונות הפיתוח	ייעוד משני	ייעוד ראשי	רמת השימור	תיאור	שם	#
223	שימור תצורת יער מחטני ועידוד התחדשות של רחבי עלים	תחזוקת שבילים קיימים, ללא פיתוח חניונים בעומק השטח	ללא	יער רב תכליתי	שימור מירבי	עומדים מחטניים בסמוך לקיבוץ רמת השופט. מרביתם של יער מחטני ברמת צפיפות גבוהה- בינונית. הצד המערבי ביותר חשוף וטרשי, מכוסה זריעים. שבילי הליכה אל עין אלמוס וחיבור לנחל השופט. משמש בעיקר את תושבי הקיבוץ.	יער רמת השופט	10
300	שימור תצורות צומח קיימות. טיפוח רחבי עלים במספר נקודות ליצירת צל.	שיקום הדרך ע"פ תכנית מפורטת להסדרת תנועה באגן נחל השופט, תוך שימור מקטעי דרך הסולינג כחלק מערכי המורשת	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	נופש וטיילות	פיתוח אקסטנסיבי	דרך מנדטורית המחברת בין הזורע לישובי רמת מנשה. מצב הדרך אינו אחיד - חלקים ממנה סלולים, חלקים עם ריצוף הסולינג המקורי וחלקים הרוסים. מרביתם ללא צמחייה משמעותית וללא צל, ללא פינות ישיבה או חניונים לאורכה. באזור עין ששון ניצבת אנדרטת השניים.	דרך סולינג	11
795	שטח בהתערבות מינימלית, התפתחות צומח ע"ב דינמיקה טבעית	ללא פיתוח נוסף למעט שביל מיטיבי לכת מקשר בין הר גחר ונחל השופט. טשטוש וחסירת דרכים	ללא	יער רב תכליתי	שימור מירבי	יער רב תכליתי באגן נחל השופט, בשיפועים קרקע גבוהים ובכיסוי יער מחטני צפוף	סובב הר גחר	12
293	שטח בהתערבות מינימלית, התפתחות צומח ע"ב דינמיקה טבעית	ללא פיתוח נוסף. פוטנציאל לפיתוח שבילי הליכה ורכיבה ע"ב תכנון מפורט. טשטוש וחסירת דרכים	ללא	יער רב תכליתי	שימור מירבי	יער רב תכליתי באגן נחל גחר	יער רב תכליתי עין השופט	13
1383	מוקדי צל לאורך שבילים, ומרבית השטח בהתערבות מינימלית, התפתחות צומח ע"ב דינמיקה טבעית	פיתוח מערכת שבילי הליכה ורכיבה ונ.תצפית. ללא פיתוח חניונים. טשטוש וחסירת דרכים	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	שימור	רצועת יער סביב שטח חקלאי ואתר עתיקות חשוב.	סובב גבעת קיפוד	14

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני								
#	שם	תיאור	רמת השימור	ייעוד ראשי	ייעוד משני	עקרונות הפיתוח	עקרונות עיצוב הצומח	שטח בדונם
15	דרך נחל גחר	דרך נופש וטיילות מרכזית, סלולה אספלט, לאורך ערוץ. מכוסה צומח מחטני גבוה, מעט עומדי אקליפטוס ולאורך הערוץ כתמי חורש וצמחיית גדות. ריכוזי צומח פולשני. ללא חניונים	פיתוח אקסטנסיבי	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	תחזוקת ושדרוג דרך ושילוט קיים ע"ב תכנון מפורט. חסימת דרכים חוצות. בהתאם לתוכנית מפורטת	צומח טבעי בערוץ, לרבות נטיעת צמחיית גדות אופיינית, וצומח גבוה ומצל לאורך הדרך. טיפול בצומח פולשני.	348
16	מכלול ג'וערה	חלקות יער בסמוך לאתר המורשת, מרביתם רחבי עלים. אזור לפיתוח אינטנסיבי עם פיתוח אתר המורשת ובכפוף להסדרת תנועה ותכנון מפורט.	פיתוח אינטנסיבי	נופש וטיילות	ללא	פיתוח והסדרה של כניסת יער ראשית, לרבות חניון לילה, ע"פ תכנית מפורטת.	שימור וטיפוח עצי פרי וצמחייה מצלה. מניעת התפתחות של תת יער.	126
17	יער משמר העמק	יער רב תכליתי באגן נחל משמר העמק. מרביתו עומדים ותיקים של יער מחטני ברמות כיסוי משתנות. חלקו עבר שריפה קשה.	שימור מירבי	יער רב תכליתי	ללא	ללא פיתוח נוסף. טשטוש וחסימת דרכים	שטח בהתערבות מינימלית, התפתחות צומח ע"ב דינמיקה טבעית	4920
18	יער הפלמח	קבוצת עומדים ותיקה, מהראשונות שניטעו בארץ ובאזור. יער בעל חשיבות למורשת ההתישבות. מרביתו עצים מחטניים בוגרים עם תת יער מפותח של רחבי עלים ושיחים. מספר שבילים מסומנים ואתרי מורשת פזורים ביער.	שימור מירבי	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	ללא פיתוח נוסף. טשטוש וחסימת דרכים	שימור תצורת היער הרב שכבתי.	981
19	חירבת ראס	כיפה עגולה, בלב השטח המיוער. מכילה שרידי בוסתנים ואתר עתיקות. נקודת תצפית החסומה ע"י צמחייה. סובלת מנזקי תנועת רכב מוטורי.	שימור מירבי	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	נופש וטיילות	חסימה וטשטוש דרכים. הסדרת חנייה ושילוט לאורך דרך הפארק. אזור לטיילות אופניים בהתאם לתוכנית מפורטת.	טיפוח צמחיית בוסתנים. פתיחת מבטים לנוף. שימור כתמי צל.	158

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני

שטח בדונם	עקרונות עיצוב הצומח	עקרונות הפיתוח	ייעוד משני	ייעוד ראשי	רמת השימור	תיאור	שם	#
4070	שימור מגוון תצורות צומח	לא פיתוח נוסף למעט פיתוח נקודתי של שבילי הליכה או רכיבה ע"פ תכנית מפורטת	ללא	יער רב תכליתי	שימור מירבי	שטח פתוח נרחב, המאופיין בכתמיות גבוהה של בתות, יער פארק של אלונים, שרידי בוסתנים ומטעים מודרניים. אזור נרחב שמרביתו בלתי מטוילת, למעט דרך נוף גלעד, לאורכה אין חניונים או עמדות תצפית מוסדרות	יער רב תכליתי גבעת נילי	20
150	שימור תצורות צומח קיימות. טיפוח רחבי עלים במספר נקודות ליצירת צל.	שימור רמת עבירות לכל רכב. ללא פיתוח חניונים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	נופש וטיילות	פיתוח אקסטנסיבי	מקטע של דרך הפארק המרכזית העובר מחוץ למרקעי הייעור. רובו ברמת עבירות טובה. ללא צומח מעוצה או חניונים לאורכו.	דרך הפארק נחל זהורה	21
1254	יער מחטני בהתערבות נמוכה, התפתחות צומח ע"ב דינמיקה טבעית, פעולות ממשק להפחתת ביו מסה	ללא פיתוח נוסף. טשטוש וחסימת דרכים	ללא	יער רב תכליתי	שימור מירבי	רכס רם במרכז יער מגידו. מרביתו מכוסה יער מחטני ברמות כיסוי בינונית-גבוהה. חלקים ממנו עם עומדי אקליפטוס. שטח ללא תשתיות קהל אך עם ריבוי דרכי שירות ודרכים פיראטיות. אזור רכיבה פופולרי לסוסים, אופנועים ואופניים	רכס הקיני	22
2670	שימור כתמיות, ע"ב דינמיקה טבעית	ללא פיתוח נוסף.	ללא	יער רב תכליתי	שימור מירבי	יער רב תכליתי, כולו בשטח אש, המכיל מגוון תצורות צומח לרבות עומדים מחטניים, בתות ושיחיות. שטח בעל נגישות נמוכה וללא תשתיות קהל.	יער גלעד מזרח	23

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני								
#	שם	תיאור	רמת השימור	ייעוד ראשי	ייעוד משני	עקרונות הפיתוח	עקרונות עיצוב הצומח	שטח בדונם
24	נחל הקיני	חלקה המזרחי והרטוב שלרצועת נחל המחברת בין צפון השומרון ועמק יזרעאל, בעלת היסטוריה תרבותית ארוכה. נחל זורם כל השנה, לרבות שרידי כפר, תחנת קמח ובוסתנים	שימור	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	נופש וטיילות	מעין קיני ומזרחה, פיתוח שביל הולכי רגל מעגלי מהאורחן. חסימה לרכבים לכל אורך המקטע הרטוב. הכל ע"פ תכנית מפורטת.	הרחקת בקר מהנחל. טיפוח ונטיעה צמחיית בוסתנים וגדות נחלים קיימת. ממשק שימור מעיינות. שימור עצי תפארת אקליפטוסים וגיזום בטיחותי, דילול ביומסה בקרבת הערוץ לשימוש כאזור חייץ	153
25	מחנה מגידו	רצועת יער קטנה, בין קיבוץ מגידו ומורד נחל הקיני. מכילה שרידי מחנה מנדטורי. מרביתה יער ברזשים צעיר ולא מרשים. רובו משמש כיום כשטח האכלה ורביצה של בקר	פיתוח אקסטנסיבי	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	נופש וטיילות	הוצאת הבקר מהשטח (איתור חלופה ונקיון אתר). שיקום מבנים ובחינת פיתוח חניון לילה ע"פ תכנית מפורטת.	חידוש וטיפוח יער גבוה ומצל. סילוק צמחיה פולשנית (טרקליניס)	130
26	נחל חלמית	רצועת נחל פתוחה ומתונה יחסית בתוך איזור שמרביתו שטח אש וחלקו משמש כיום לרעיית בקר. אזור פתוח מאד, ללא צל, עם דרך חקלאית לאורך הנחל. פעילות מטיילים וספורט מוטורי לא מוסדרת, בעיקר בסופ"ש.	שימור מירבי	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ללא פיתוח נוסף, למעט שבילי הליכה ורכיבה, ע"פ תכנון מפורט ובתיאום עם משהב"ט לגבי כניסה לשטחי אש	טיפוח צמחיית גדות ורחבי עלים ע"ב דינמיקה טבעית. יש לפעול להרחקת שקתות ומרבצי בקר מהערוץ	595
27	יער מעלה עירון - מקטע אינטנסיבי	רצועת יער מחטני צפוף בעורף כביש 65, המשמשת כשער הכניסה לואדי ערה. אזור ללא תשתיות קהל	פיתוח אקסטנסיבי	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	נופש וטיילות	שטח עם פוטנציאל פיתוח לנופש וטיילות מכביש 65 וישובי האזור. פיתוח ע"פ תכנית מפורטת	יער גבוה ומצל. מניעת התפתחות של תת יער	339

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני

שטח בדונם	עקרונות עיצוב הצומח	עקרונות הפיתוח	ייעוד משני	ייעוד ראשי	רמת השימור	תיאור	שם	#
5087	שימור כתמיות צומח, ע"ב דינמיקה טבעית. טיפוח מטעים בקרבת מדרך עוז כאזור חייץ	ללא פיתוח נוסף, למעט הסדרת דרכי שירות מצפון לדרום למניעת שריפות ולטיפול יערני	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שימור מירבי	יער נרחב, תלול ומחורץ במפנה הצפוני של רכס הקיני. בעל מורכבות מבנית גבוהה - שרידי בוסתנים, חורש, שיחיות ובתה ומעט חלקות נטועות. אזור בעל היסטוריה ארוכה של התישבות בשולי עמק יזרעאל	יער מדרך עוז	28
5063	שימור כתמיות צומח, ע"ב דינמיקה טבעית.	ללא פיתוח נוסף		יער רב תכליתי	שימור מירבי	שטח פתוח נרחב ממערב לרכס הקיני. מרביתו משמש כשטח אש פעיל, ורובו מכוסה בתות, ללא צמחיה מעוצה. אזור ללא תשתיות קהל, אך מכיל שבילים ודרכים פיראטיות	מגידו מערב	29
3433	במרבית השטח, שימור כתמיות צומח, ע"ב דינמיקה טבעית. יצירה של יער מעורב מחטני ורחבי עלים. משרעת בעומדים המכילים אקליפטוס	ללא פיתוח נוסף. טשטוש וחסימת דרכים	ללא	יער רב תכליתי	שימור מירבי	גדות נחל הקיני, המאופיינות ביער נטע אדם של מחטניים ואקליפטוסים (בעיקר גדה צפונית) ובתות ובוסתנים (בעיקר גדה דרומית).	אגן הקיני	30
313	דילול מחטניים ואקליפטוסים מזדקנים, בעיקר באזור הכיפה. עידוד התחדשות של רחבי עלים.	שטח ללא פיתוח נוסף.	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	שימור	גבעה מבודדת בין נחלי ספלול וחלמית. בסביבתה אתרים ארכיאולוגיים רבים ותצפית על מורד נחל התנינים. מכוסה יער מחטני ואקליפטוס ללא פיתוח לקהל	גבעת ספלול	31

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני

שטח בדונם	עקרונות עיצוב הצומח	עקרונות הפיתוח	ייעוד משני	ייעוד ראשי	רמת השימור	תיאור	שם	#
85	יער גבוה ומצל, עם טיפוח רחבי עלים. פתיחת מבטים לנוף. יצירת כתמים ממערב לדרך ללא צומח ממערב מעוצה ליצירת כתמיות וכן כשטחי מילוט משריפה.	תחזוקת הדרך לעבירה לכל רכב בכל חודשי השנה. פיתוח חניונים פזורים, ללא מכלול מרכזי, בין חרבת ראס לאנדרטת הקיבוצים ע"פ תכנית מפורטת בדגש על אופנים. חסימה וטשטוש של ראשי דרכים פיראטיות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	נופש וטיילות	פיתוח אקסטנסיבי	רצועת דרך מרכזית ביער, מוקפת ביער מחטני מגוון וכן עומדי אקליפטוס. דרך אספלט שמורה, משולטת ומתוחזקת, ללא חניונים. ריבוי דרכים חוצות, חלקן דרכי שירות וחלקן פיראטיות.	דרך הפארק מרכז	32
420	שימור וטיפוח צומח גדות ורחבי העלים הנטועים, ע"ב דינמיקה טבעית. מניעת היווצרות סבך של פטל קדוש בערוץ.	ללא פיתוח נוסף.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שימור מירבי	רצועת נחל ייחודית, המאופיינת בצומח גדות, מחטניים ורחבי עלים נטועים, המבוססים על זרימה עונתית. אזור הדגמה לטיפול בנגר בעזרת צומח ויצירת בית גידול לח עונתי	נחל רז	33
140	שימור וטיפוח צומח גדות ורחבי העלים הנטועים, ע"ב דינמיקה טבעית. מניעת היווצרות סבך של פטל קדוש בערוץ.	ללא פיתוח נוסף	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שימור מירבי	רצועת נחל צרה ומבודדת, השוכנת בתוך אזור חקלאי ברובו, ללא תשתיות קהל. מאופיינת בצומח גדות וכן באלונים (כנראה נטועים) בגדה הדרומית. מוכרת בתור בית גידול ייחודי של טריטון הפסים	נחל סנונית	34
516	שימור רמת כיסוי מחטני קיימת, על בסיס דינמיקה טבעית	פיתוח נקודתי כולל שבילי הליכה ע"פ תכנית מפורטת למכלול ווסטרוויל.	ללא	יער רב תכליתי	שימור	יער מחטני חיוני בעורף החניון.	יער ווסטרוויל מזרח	35

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני								
#	שם	תיאור	רמת השימור	ייעוד ראשי	ייעוד משני	עקרונות הפיתוח	עקרונות עיצוב הצומח	שטח בדונם
36	מכלול ווסטרוויל	מכלול נופש ישן על כביש 672, מרביתו יער אקליפטוס וותיק אך לא מרשים. כולל גם את חניוני אשתי ואורן זמיר וקבוצת עומדים מחטניים בשולי נחל רז.	פיתוח אינטנסיבי	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	הסדרת תנועה בתיאום עם נת"י. עיבוי החניון בווסטרוויל ע"ב תכנון מפורט וע"פ צורך. שילוט והכשרת שבילי הליכה מעגליים למשפחות. תחזוקה בלבד בחניונים קיימים	חידוש יער ווסטרוויל לתצורת יער מעורב של מחטניים ורחבי עלים. שאר השטח ע"ב דינמיקה טבעית.	516
37	אלוני גלעד	יער אלונים ייחודי וטבעי בצפיפות בינונית-גבוהה, ללא תת יער. בית גידול אופייני לאזור המשקיף אל מאגרי גלעד ומפגש הנחלים רז ותנינים. מכיל דרך מסומנת אחת ועוד מספר שבילים ודרכים לא מסומנים	שימור מירבי	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	ללא פיתוח נוסף. סימון שביל הליכה או רכיבה רק על סמ"ש קיים	שימור תצורת יער האלונים. מניעת התפתחות של תת יער, למעט טיפוח התחדשות טבעית של אלונים.	1049
38	נחל נילי	רצועת נחל קטנה המתנקזת אל נחל תנינים, מרביתה מאופיינת בצמחיית גדות ושרידי בוסתנים. בשטח האגן מטעים, בתות וכתמי יער פארק של אלונים, ללא תשתיות קהל למעט בעין נילי עצמו	שימור מירבי	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	הסדרת האחריות והתשתיות בנחל נילי, בתיאום עם בעלי עניין, ע"פ תכנית מפורטת. מניעת כניסת כלי רכב לערוץ.	שימור וטיפוח צמחיית גדות, ושרידי בוסתנים לאורך הערוץ. טיפוח באיזור המעיין ע"פ תכנית מפורטת ופיהסכם ניהול	247
39	דרך נוף גלעד	המשך דרך הפארק, לרבות מקטע ממערב לכביש 6. מרביתה מאופיינת בבתות, שולי מטעי פרי מודרניים, שוברי רוח, ויער פארק של אלונים. דרך ללא חניונים, פינות ישיבה ותצפיות מוסדרות	פיתוח אקסטנסיבי	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	פיתוח של מספר מצומצם של פינות עצירה עם ספסלי אבן ללא מכלול מרכזי, לפי תכנית מפורטת. שימור רמת עבירות קיימת (ממזרח לכביש 6, עבירות לרכב X44 בלבד). בדגש על אופנים	שימור תצורות צומח קיימות. טיפוח רחבי עלים במספר נקודות ליצירת צל.	735

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני								
#	שם	תיאור	רמת השימור	ייעוד ראשי	ייעוד משני	עקרונות הפיתוח	עקרונות עיצוב הצומח	שטח בדונם
40	אנדרטת הקיבוצים	רצועת דרך מרכזית ביער ביחד עם שוליה. מוקפת ביער מחטני מגוון וכן עומדי אקליפטוס. חורשות חרובים מפותחות. בעבר שימש לפסטיבל. דרך אספלט שמורה, משולטת ומתוחזקת, ללא חניונים. ריבוי דרכים חוצות, חלקן דרכי שירות. ריבוי שבילי אופניים פיראטיות פעילות מאד.	פיתוח אקסטנסיבי	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	תחזוקת הדרך לעבירה לכל רכב בכל חודשי השנה. פיתוח חניונים פזורים, מבואה משנית ליד האנדרטה, בין חרבת ראס לאנדרטת הקיבוצים. חסימה וטשטוש של ראשי דרכים פיראטיות, בהתאם לתוכנית מפורטת ובדגש על אפנים	יער גבוה ומצל, ללא תת יער. פתיחת מבטים לנוף. יצירת כתמים ללא צומח מעוצה ליצירת משריפה.	368
41	יער דליה	שטח מיוער המוקף בתות ומטעים בין רמת מנשה ודליה. מרביתו יער מחטני, ברמות כיסוי משתנות וחלקו בוסתנים ומטעים. כולל בתוכו שטחי ניהול ואכרזות ממערב לדליה-רמת מנשה.	שימור מירבי	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שימור מעבר מרמת מנשה ודליה אל היער, לרבות שילוט והסדרה של מסלול הליכה ורכיבה מעגלי. מסלול הליכה ורכיבה בערוץ באחריות ועדת סמ"ש	שימור תצורה ורמות הכיסוי הקיימות, למעט במרבדי פריחה, בהם הטיפול בצמחייה ע"פ הנחיות אקולוג.	1005
42	נחל ספלול	רצועת נחל שטפונית צרה, מפותלת וקצרה מצפון לח. ספלול. ריכוז גבוה וייחודי של אולמוסים בערוץ לצד צמחיית גדות מפותחת. לאורכה סמ"ש ודרך לרכב X44.	שימור מירבי	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	צמצום וטשטוש הדרך לשביל הליכה ורכיבה בלבד. חיבור לשביל הליכה ורכיבה מעגלי (גלעד, שביל רקפות, גבעת ספלול, כפריין, מעלה נחל תנינים, גלעד). ללא חניונים	שימור וטיפול אולמוסים וצמחיית גדות קיימת. צמצום מחטניים בערוץ.	222
43	גבעת הרקפות	עומד יער קטן בסמוך לקיבוץ גלעד, שהכיל מרבדי פריחת רקפות מרהיבים. כיום הפריחה מצומצמת ביותר, אולם היער מושך מטיילים רבים בעונת הפריחה	שימור מירבי	נופש וטיילות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שטח ללא פיתוח נוסף, למעט תחזוקת שבילים קיימים. מניעת מעבר של רכבים אל תוך השטח.	טיפול ביער המחטני ע"פ הנחיות אקולוג, לצורך חידוש הפריחה.	33

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני

שטח בדונם	עקרונות עיצוב הצומח	עקרונות הפיתוח	ייעוד משני	ייעוד ראשי	רמת השימור	תיאור	שם	#
266	שימור מבנה אזור חייץ, שימור מוקדי צל לאורך הטיילת ופתיחת מבטים לנוף	שימור ותחזוקת טיילת וצומח במבנה קו חייץ	אזור חייץ	יער קהילתי	פיתוח אינטנסיבי	טיילת מפותחת אינטנסיבית, לרבות שביל הליכה ואופניים מאספלט, תאורה, מתקני שתייה, מתקני משחק וחניות	טיילת יקנעם	44
362	שימור וטיפוח תצורת הבוסתנים, רחבי העלים וצמחיית הגדות. הרחקת הצומח המחטני מהערוץ לצד שימור כתמי צל	צמצום רוחב דרכי השירות. שילוט לגבי פעילות בשטח אש. ריכוז הפעילות לדרך מרכזית. טשטוש וחסמת דרכים פיראטיות.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שימור	רצועת נחל שטפונית, צרה וארוכה, בעלת היסטוריה משמעותית, כרצועה המחברת את צפון השומרון ועמק יזרעאל. במרכז הרצועה מעיין עונתי (יבש ב-2020) ושרידי בוסתנים. סובלת מהרס תשתיות וסחף קרקע מסיבי.	נחל הקיני מערב	45
20	ע"פ תכנית מפורטת	פיתוח חנייה והסדרת תנועה ע"פ תכנית מפורטת	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	נופש וטיילות	פיתוח אינטנסיבי	שדה מעובד בקרבת האתר הקיים של חניון החרובים המיועד להקמת חנייה עתידית, ללא פינות ישיבה.	חניית החרובים	46
154	שימור תצורות צומח קיימות. נטיעות במספר נקודות ליצירת צל.	פיתוח של מספר פינות עצירה פזורות, ללא מכלול מרכזי. שימור רמת עבירות קיימת (ממזרח לכביש 6 לכל רכב כל השנה, ממערב, עביר רק בעונה היבשה).	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	נופש וטיילות	שימור	המשך דרך הפארק, לרבות מקטע ממערב לכביש 6. מרביתה מאופיינת בבתות, שולי מטעי פרי מודרניים, שוברי רוח, ויער פארק של אלונים. דרך ללא חניונים או פינות ישיבה	דרך נחל שלף	47

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני								
#	שם	תיאור	רמת השימור	ייעוד ראשי	ייעוד משני	עקרונות הפיתוח	עקרונות עיצוב הצומח	שטח בדונם
48	מכלול קירה (יער הזורע)	יער מחטני, בעל תת יער מפותח של רחבי עלים וצמחיית חורש המכיל דרכי שירות רבות, מכיל סמ"ש כחול מרכזי. מתפקד כיער קהילתי של השכונות המערביות-דרומיות של העיר יקנעם. ריכוז גבוה של מערות ובורות ארכיאולוגיים	פיתוח אקסטנסיבי	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	יער קהילתי	הקמת מבואה משנית. סימון ושילוט מערות, לרבות חסימה בטיחותית ע"פ צורך. פיתוח מערך שבילי הליכה ורכיבה סביב נושא המערות לאחר סקר ארכיאולוגי ותכנון מפורט. חסימה וטשטוש של דרכי שירות לא פעילות.	יער גבוה ומצל, טיפוח תת יער של רחבי עלים.	699
49	מכלול כביש 66	אזור המוגדר כמבואה הראשית ליער בתכנית פארק רמת מנשה. פעיל מאד בסופ"ש. כניסה מסודרת מכביש 66, לרבות שילוט ודגלים, אך ללא חניונים. מרביתו צומח בוסתנים ורחבי עלים. כולל ריכוזי מינים פולשים. סמוך לאתר תל זריק	פיתוח אינטנסיבי	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	הסדרת מבואה ראשית הכוללת, באמצעות חניונים וחניות. פיתוח שביל הליכה ורכיבה לתל זריק, לרבות שילוט ותצפית לעמק, בתיאום רע"ת. לתכנון מפורט.	טיפוח רחבי עלים ועצי פרי קיימים לצד נטיעת יער גבוה ומצל. טיפול במינים פולשים.	49
50	כביש נופי נחל משמר העמק (6953)	שולי כביש צר ומתפתל, מהמרשימים במרחב. שילוב של יער מחטני, ריכוזי אולמוסים וצומח פולשני. דרך בעלת חשיבות היסטורית למורשת ההתישבות. בשוליה שרידי חורשות אולמוסים, בוסתנים ועומדים ותיקים.	שימור	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	ללא פיתוח נוסף, למעט כניסה רגלית לנחל משמר העמק והסדרת הכניסה לג'וערה לשני הכיוונים, הכל בתיאום עם נת"י. חסימת הכניסה העליונה לנחל גחר.	שימור ככל הניתן של היער הצפוף והסבוך בשולי הדרך, למעט עצים מתים ומסוכנים. טיפול מסיבי בצומח פולשני, לרבות החלפה באמצעות נטיעות בעיקר בערוצים	470
51	דרך הפארק מרכז	רצועת דרך החוצה את הליבה השמורה של הפארק ומספקת תצפיות לצפון השומרון, מורד נחל תנינים ורכס חורשן. דרך בשימוש בעיקר בחודשי הפריחה ובשאר השנה	פיתוח אקסטנסיבי	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ללא פיתוח נוסף. טשטוש וחסימת דרכים פיראטיות	שימור התצורות הנמוכות, פיתוח מוקדי צל.	528

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני

שטח בדונם	עקרונות עיצוב הצומח	עקרונות הפיתוח	ייעוד משני	ייעוד ראשי	רמת השימור	תיאור	שם	#
141	מבנה קו חייץ	תחזוקת שביל אופניים קיים, ללא פיתוח נוסף	נפש וטיילות	אזור חייץ	שימור	רצועת חייץ סביב הזורע-יקנעם מושבה	חייץ הזורע	52
91	מבנה אזור חייץ, שימור נראות יער חיוני קרוב למערת הפלמ"ח	ללא פיתוח למעט שבילי הליכה מחברים ליער ממערת הפלמ"ח, ומהשומריה.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	אזור חייץ	שימור	יער בשולי משמר העמק, חלק מהיער המנדטורי, ואתר בעל חשיבות למורשת ההתישבות באזור	חייץ משמר העמק	53
58	מבנה אזור חייץ	ללא פיתוח נוסף	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	אזור חייץ	פיתוח אינטנסיבי	רצועת יער בין עין השופט וג'וערה. מרביתה יער מחטני וחלקה גד"ש.	חייץ עין השופט	54
126	מבנה אזור חייץ	ללא פיתוח נוסף, למעט שבילי רכיבה והליכה	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	אזור חייץ	שימור מירבי	מקטעי יער בסמיכות למדרך עוז. מרביתם שרידי בוסתנים ובתות.	חייץ מדרך עוז	55
58	מבנה אזור חייץ	ללא פיתוח נוסף	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	אזור חייץ	שימור	רצועת יער בשולי קיבוץ גלעד. מרביתה בתות, חלקה יער מחטני.	חייץ גלעד	56
43	מבנה אזור חייץ	ללא פיתוח למעט שבילים מחברים לקיבוץ.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	אזור חייץ	שימור	שולי יער בסמוך לקיבוץ. מרבית יער מחטני ברמת כיסוי בינונית-גבוהה	חייץ רמת השופט	57
100	עידוד צומח טבעי וצמחיית גדות ע"ב דינמיקה טבעית. יש לדלל אקליפטוסים יבשים ומסוכנים.	שטח ללא פיתוח נוסף. יש לחסום ירידות מהדרך הראשית אל הערוץ כדי למנוע כניסת רכבים לנחל.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שימור	ערוץ הנחל בסמוך לדרך הפארק המרכזית. מרביתו מכוסה צומח רחב עלים ומעט צמחיית גדות וכן אקליפטוסים ותיקים. מלבד דרך האספלט, דרך עפר ברמת עבירות נמוכה בצד הצפוני. ללא חניונים	נחל גחר תחתון	58
105	שמירת צמחייה ברמת כיסוי בינונית, עם מוקדי צל, ליצירת אזור חייץ.	אזור ללא חניונים. שמירת דרך ברמת עבירות לכל רכב.	אזור חייץ	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	פיתוח אקסטנסיבי	רצועת דרך העולה מחניון החרובים אל ג. משעול וממנה אל עמק השלום ועין פרור. דרך סולינג היסטורית ובעלת חשיבות בתולדות ההתישבות ומפעל הייעור.	סובב גבעת משעול	59

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני								
#	שם	תיאור	רמת השימור	ייעוד ראשי	ייעוד משני	עקרונות הפיתוח	עקרונות עיצוב הצומח	שטח בדונם
60	חייץ יקנעם מזרח	רצועת חייץ קטנה בלב השטח הבנוי של העיר יקנעם (גבעת המשטרה). חלקים ממנה מכילים שרידי חורש טבעי. חלק מהיער מיועד לבנייה. ללא תשתיות קהל, למעט שבילי שירות לא מוסדרים	שימור	אזור חייץ	יער קהילתי	ללא פיתוח נוסף	מבנה איזור חייץ, שימור שרידי חורש טבעי	51
61	נחל תנינים מזרח	חלקה העליון של רצועת נחל חשובה. מרביתה מכוסה צמחיית גדות סבוכה ונמוכה, עם מעט רחבי עלים. ללא תשתיות קהל.	שימור מירבי	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	שטח ללא פיתוח נוסף.	שימור וטיפוח צומח גדות, ע"ב דינמיקה טבעית.	630
62	יובלי דליה	רצועות נחל צרות ומבודדות, המתנקזות אל נחל דליה, תחומות בשטחים חקלאיים. בחלקן צמחיית גדות סבוכה	שימור מירבי	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	שטח ללא פיתוח נוסף.	שימור וטיפוח צומח גדות, ע"ב דינמיקה טבעית.	351
63	גבעת קיפוד וסביבתה	גבעה געשית ייחודית, המשקיפה אל עמק יזרעאל. אתר ארכיאולוגי חשוב, מוקף שטחי מטעים מודרניים. ממזרח לה ערוץ נחל פגה, מרביתו מכוסה עירוב של מטעים מודרניים ושרידי בוסתנים	שימור	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שטח ללא פיתוח נוסף, למעט שביל הליכה ורכיבה המחבר בין מורד נחל גחר ונחל משמר העמק	חשיפה ושימור של תצורת הבוסתנים ההיסטוריים, בעיקר במפנה לכיוון כביש 66. מניעת התפתחות צומח מעוצה על גבעת קיפוד עצמה	473
64	מכלול נופש כביש 65	חלק מיער מעלה עירון, יער מחטני צפוף הנצפה היטב מכביש 65. שטח ללא תשתיות קהל.	פיתוח אינטנסיבי	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	שטח עם פוטנציאל פיתוח לנופש וטיילות מכביש 65 וישובי האזור. פיתוח ע"פ תכנית מפורטת	חידוש רחבי עלים לאחר הקמת קו מתח בדגש על נצפות גבוהה מהכביש	127

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני

שטח בדונם	עקרונות עיצוב הצומח	עקרונות הפיתוח	ייעוד משני	ייעוד ראשי	רמת השימור	תיאור	שם	#
73	שימור וטיפוח התצורות הנמוכות. שימור וטיפוח חורשות האלמוס וצומח הגדות, ע"פ הנחיות אקולוגיות.	ללא פיתוח למעט שביל הליכה ורכיבה, מחוץ לאפיק הנחל. מניעת מעבר רכב גלגלי בתוך הערוץ. שילוט במידת הצורך, ע"פ תכנית מפורטת. מניעת רעייה בתוך האפיק	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שימור מירבי	רצועת נחל אכזב ליד יקנעם, המכילה ריכוז יוצא דופן של אלמוס ו-וורד צידוני. החלק העליון, בגבולות העיר יקנעם פותח לצרכי נופש (שביל מונגש). חלקה התחתון טבעי יותר ומכיל שביל הליכה ורכיבה לא מוסדר. בקרבת רמת השופט	נחל סנין	65
155	שימור וטיפוח בית הגידול ע"פ הנחיות אקולוג	ללא פיתוח נוסף. חסימת מעבר של רכבי שטח בתוך הערוץ. מניעת רביצת בקר בתוך הערוץ	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שימור מירבי	רצועת נחל צרה באגן נחל השופט המכילה נביעה סמויה וריכוז ייחודי של צומח גדות לרבות ריכוזי וורד צידוני. סובלת ממעבר של רכבי ספורט מוטורי	עין ששון וסביבתו	66
60	שימור וטיפוח אלונים וצמחיית בוסתנים	שטח עם פוטנציאל לפיתוח טיילות רגל ואופניים (ללא תנועת רכבים) מאזור גבעת הרקפות, מותנה בהסדרה ותיאום עם משהב"ט לגבי כניסה לשטח אש. יש להרחיק את הבקר והשקתות מאזור הנביעה	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	שימור	שרידי כפר השוכן בלב שטח מרעה ושטח אש. מכיל אלונים יוצאי דופן בגודלם וכן שרידי בוסתנים מרשימים ומבנים	עין בטם	67
41	מבנה אזור חייץ	ללא פיתוח נוסף	ללא	אזור חייץ	שימור	רצועת יער בשולי דליה. מרביתה יער מחטני	חייץ דליה	68

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני

שטח בדונם	עקרונות עיצוב הצומח	עקרונות הפיתוח	ייעוד משני	ייעוד ראשי	רמת השימור	תיאור	שם	#
227	דילול מחטניים ואקליפטוסים לפתיחת בית הגידול. עידוד וטיפוח צמחיית גדות בדגש על התחדשויות אלמוסים. טיפול בצומח פולשני.	סגירה לתנועת רכב, מעט דרך הפארק הראשית במקטע העליון. מניעת חניית רכבים בערוץ.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שימור מירבי	רצועת נחל מרכזית ביער משמר העמק בעלת חשיבות היסטורית ואקולוגית. בחלקה העליון עוברת בתוכה דרך הפארק המרכזית, ובחלקה התחתון סמ"ש בעבירות טובה. מופעי מים מתקיימים בה לסירוגין בשל שאיבת מעיינות. בעין שולמית בית גידול מוכר של טריטון הפסים. קיימות תכניות להשבת זרימה רציפה בערוץ. ריכוזי צומח פולשני, בעיקר אילנתה בלוטית	נחל משמר העמק	69
898	שימור וטיפוח צומח גדות, ע"ב דינמיקה טבעית.	מניעת מעבר רכבי שטח וצמצום השפעת הדרך על הנחל	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שימור	חלקה העליון של רצועת נחל חשובה. מרביתה מכוסה צמחיית גדות דלילה, עם מעט רחבי עלים. סובלת מהשפעות ספורט מוטורי	נחל תנינים מערב	70
132	מבנה אזור חייץ	תחזוקת דרכים קיימות למעבר רכבי כבאות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	אזור חייץ	שימור	רצועת יער בלב יער משמר העמק. ללא תשתיות קהל	אזור חייץ יער משמר	71
160	מבנה אזור חייץ	תחזוקת דרכים קיימות למעבר רכבי כבאות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	אזור חייץ	שימור	רצועת דרך בקרבת גבעת קיפוד, חלקה שטחי מטעים מודרניים וחלקה יער.	חייץ קיפוד	72
45	מבנה אזור חייץ	ללא פיתוח נוסף	ללא	אזור חייץ	שימור	רצועת יער צרה בשולי הישוב. ללא תשתיות קהל	חייץ דליה	73
40	מבנה אזור חייץ	ללא פיתוח נוסף	ללא	אזור חייץ	שימור	רצועת יער צרה בשולי הישוב. ללא תשתיות קהל	חייץ רמת מנשה	74

2.4. טבלת יחידות ייעוד יערני

שטח בדונם	עקרונות עיצוב הצומח	עקרונות הפיתוח	ייעוד משני	ייעוד ראשי	רמת השימור	תיאור	שם	#
785	דילול להפחתת ביומסה ולצמצום סיכוני שריפה	תחזוקת דרכים קיימות למעבר רכבי כבאות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	אזור חייץ	שימור	רכס רם במרכז יער מגידו. מרביתו מכוסה יער מחטני ברמות כיסוי בינונית-גבוהה. חלקים ממנו עם עומדי אקליפטוס. הדרכים במצב טוב, אבל נדרשת תחזוקה תקופתית	חייץ רכס הקיני	75
233	הסרת תצורות נמוכות, בעיקר ברצועה קרובה לכביש למניעת סיכוני שריפה ולהדגשת החזות התרבותית. טיפוח צומח נחלים טבעי ברצועת הנחל	ללא פיתוח נוסף	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	שימור מירבי	רצועת נחל וחלקת בוסתנים ומטעים היסטורית, בחלקה עלו בתה ושיחייה. שטח ללא תשתיות קהל, עם מעט דרכים ברמת תחזוקה נמוכה	נחל מדרך עוז	76
1210	מניעת התפתחות זריעים בבתות	ללא פיתוח נוסף.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שימור מירבי	שלוחות רחבות ופתוחות, מכוסות בתות באגן הנחל השופט. ללא תשתיות קהל מוסדרות. בית גידול רחב ונדיר, המאויים ע"י התפתחות השטח הבנוי.	רמת סנין	77

חלק ג' – תכנית ממשק רב שנתית**3. תכנית ממשק וצומח:**

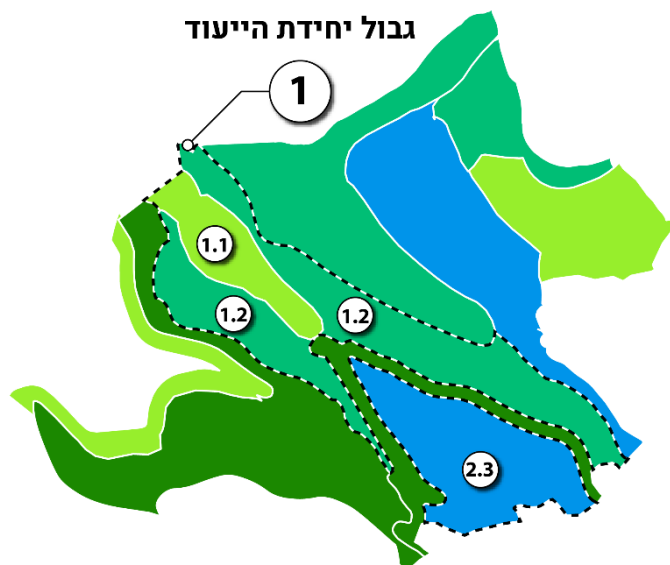
תכנית הממשק מוגדרת כתכנית יער ממשקית לכ- 10 שנים. על פי ניתוח נתוני צומח קיים ביערות פארק רמת מנשה היום כ-40% יער מחטני ועוד כ-4% יער אקליפטוס. שאר השטח מכוסה בתצורות צומח אחרות, בעיקר עשבונים ובתות (ר' **תרשים מס' 2**). התפלגות זו ייחודית לשטחים שבניהול קק"ל. חלק ניכר משטח היערות הוא יער מחטני בוגר. בשל תנאי הגידול הטובים באזור, בטווח הזמן של עשרים-שלושים השנים הבאות, רמת הכיסוי של היער תגדל ככל הנראה².

מחד, הכתמיות הגבוהה ומגוון תצורות הצומח מהווים בית גידול מגוון, עמיד וחיוני. מאידך, חלקים ניכרים מהיערות אינם מתאימים לממשק בשיטות "יערניות" מקובלות כמו דילול ונטיעות. בנוסף, היעדרו של "מראה יערני" מעוצה, מגביר את לחצי הפיתוח על השטחים בהם מתקיימות התצורות הנמוכות, הנתפסות בטעות כפחות רגישות וערכיות מבחינה אקולוגית.

ממשק היער ביערות רמת מנשה, מוכוון לשימור תצורת היער המחטני הגבוה והמצל, שימור ופיתוח שטחי נופש וטיילות ושימור מגוון בתי גידול ייחודיים לרבות בתי גידול לחים בעלי צמחיית גדות עשירה.

3.1 הסבר על שיטת יצירת יחידות הממשק:

יחידות הממשק הינם תוצאה של חיתוך בין תצורות צומח קיים ויחידות ייעודי השטח. בכל יחידת יעוד שטח אוחדו עומדי צומח קיים בעלי תצורת צומח זהה ליחידת ממשק אחת, גם אם אין ביניהם רצף מרחבי(ר' יח' 1.2 בתרשים). ברוב המקרים אוחדו עומדים ששטחם קטן מ-50 דונם. מספור יחידות הממשק נעשה על בסיס מספר יחידת ייעוד השטח, למשל: יחידת ייעוד שטח מס' 1 חולקה ל-3 יחידות 1.1, 1.2, 1.3 וכיו"ב.

² בשנים האחרונות חלה עלייה משמעותית בקצב הטיפול ביערות, לקצב של כ-4,000-3,500 דונם בשנה.

בשיטה זו, כ-80 יחידות ייעודי השטח היערני חולקו לכ-170 יחידות ממשק על פי תצורות הצומח היערניות והנתונים הנוספים שנאספו ונבחנו במהלך הכנת התכנית. ככלל, השאיפה היא שיחידת הממשק המינימלית תהיה בגודל של לפחות 50 דונם. אולם שטח התכנית מכיל בתי גידול קטנים וייחודיים (למשל, חורשות אולמוס). גודל יחידות הממשק המינימליות שהוגדרו הן כ-50 ד', אלא אם צוין אחרת.

לכל יחידה הוגדרה תצורת הצומח היערנית הקיימת, החזויה והרצויה. לכל יחידה הוגדרו פעולות הממשק המומלצות והעדיפות המוצעת לטיפול. בהמשך הדו"ח טבלת אקסל המפרטת את פעולות הממשק המומלצות לכל אחת מהיחידות.

לכל יחידת ממשק נקבעה תצורת צומח רצויה. כמו כן לכל יחידת ממשק נקבעה עדיפות לטיפול. מדרג העדיפות לטיפול ביחידות ממשק הוגדר כשילוב בין ייעוד השטח ונגישות יחידת הממשק, כמתואר בטבלה מטה - מפתח לקדימויות טיפול.

3.2 סדר עדיפויות לפעולות ממשק:

עדיפות ראשונה (1) – בייעוד ראשי /משני קווי חיץ, נופש וטיילות, יער קהילתי;

עדיפות שנייה (2) – בייעוד יערני ראשי - מורשת ותצורות נוף ייחודיות וערכי טבע ובתי גידול ייחודיים.

עדיפות שלישית (3) – בייעוד יער רב תכליתי במצב א': יערות צעירים ומתבגרים בצפיפות יתר ויערות מזדקנים;

עדיפות רביעית (4) – יער רב תכליתי במצב ב' (יער בוגר ומזדקן בצפיפות יתר);

ללא טיפול (5) – יער רב תכליתי במצב ג';

א - עדיפות טיפול על פי מצב היער המחטני:

כ	לא	צפיפות יתר
		גיל
מצב א': יערות צעירים-מתבגרים בצפיפות יתר (צורך בדילול לעיצוב מבנה היער, בעדיפות ראשונה לטיפול)	מצב ג': יערות צעירים-מתבגרים שאינם בצפיפות יתר (ללא צורך בטיפול בטווח של 10 שנים)	צעיר-מתבגר (עד גיל 30)
מצב ב': יערות בוגרים-ותיקים בצפיפות יתר (צורך בדילול או טיפול לחידוש היער כתלות בסקר מפורט, בעדיפות שנייה	מצב ג': יערות בוגרים-ותיקים שאינם בצפיפות יתר (ללא צורך בטיפול בטווח של 10 שנים)	בוגר-ותיק (מעל גיל 30)

התחדשות טבעית:

- התחדשות מחטניים קיימת בכל השטח.
- התחדשות רחבי עלים בכל השטח, למעט בעומדים צפופים מאד, שטרם עברו דילול.
- התחדשות יער אקליפטוס: ככלל, שטחי יערות מנשה מספקים תנאים טובים לאקליפטוסים במיוחד באזורי נחל -

- אקליפטוסים ברכסים: ברוב הרכסים (למשל ברכס הקיני) היערות במצב סטטי - אינם מתפשטים ואינם מתנוונים. חלקים מהם נמצאים בתהליכי התייבשות, ורמת הכיסוי של האקליפטוסים בהם צפויה לרדת. בדינמיקה טבעית, בעומדים מתייבשים תהיה התחדשות זריעי אורנים ו/או רחבי עלים, לפי מצב הצומח, עד לתצורה של יער מעורב של אקליפטוס, מחטניים ורחבי עלים.

- אקליפטוסים בנחלים: אינם צפויים להקטין את רמת הכיסוי. בנוסף, הם מדכאים צמחייה בתת היער.

3.3 עקרונות ממשק על פי יעוד שטח יערני א. דילול

א.1 **ביעוד יערני – נופש וטיילות:** דילול וסניטציה בתדירות גבוהה ובעוצמה נמוכה, ללא השארת גדמים בולטים באתרי קליטת קהל. גיזום בטיחותי בהתאם לתורת הבטיחות של קק"ל. אין להשאיר עצים יבשים ומסוכנים בשטח. עידוד התחדשות טבעית של מחטניים ורחבי עלים באמצעות ניהול מושכל של השטח.

א.2 **ביעוד יערני – אזורי חייץ:** מסביב ליישוב ע"פ הנחיות כב"ה להקמה ותחזוקת קווי חייץ. **בקווי חייץ ביער ביעוד ראשי/משני** יתבצע דילול לצרכי הגנה מאש תוך התחשבות בהיבטים נוספים ובהם שימור מגוון תצורות צומח, שימור מראה יערני-נופי בצירי תנועה מרכזיים ומניעת סחף קרקע לאורך צירים.

א.3. **ערכי טבע, ובתי גידול ייחודיים:**

תדירות ועוצמה משתנה בהתאם לערך, ובהנחיות אקולוג ואיש שימור קרקע-מים. עונת הביצוע ואופי העבודה בהתאם לערכי הטבע הנמצאים בשטח. מומלץ כי הדילול יבוצע באופן הדרגתי אשר יאפשרו התרשמות מהשפעת הדילול על מצב ערך הטבע.

א.3.1. בתי גידול לחים – טיפול במינים פולשים. שימור עצי תפארת לצד דילול מוגבר של עצי מחט ואקליפטוס בטווח של 20 מ' מתוואי הנחל. כולל מניעת התפשטות זריעי אקליפטוס לאתרים חדשים, וטיפול בהתחדשויות זריעים.

א.3.2. בבתות – שימור והגנה על התחדשויות רחבי עלים, דילול זריעי אורנים.

א.3.3. אולמוסים – שימור וטיפוח חורשות אולמוסים ע"פ הנחיות אקולוג.

א.4. **ביעוד יערני – מורשת ותצורות נוף**

כדי לשמור על ערכיות נופית גדולה, מומלץ כי הדילול יבוצע באופן הדרגתי אשר יאפשרו התרשמות מהשפעת הדילול על מצב ערך המורשת, שימור היערות אורן ירושלים המנדטוריים, דילול סלקטיבי, השקעה בפעולות משמרות חיוניות.

א.5. **ביעוד יערני – יער רב-תכליתי,** דילול בתדירות נמוכה ובתאם למצב היער. העצמה משתנה לפי המצב. אפשרות להשארת אחוז מסוים של עצים מתים או פגועים.

ב. חידוש יער

ב.1. **ביעוד יערני - נופש וטיילות:**

במוקדי החינוכים, יש לבחון חידוש היער בטרם יתנוון. באזורים האינטנסיביים שאינם מוקדי קליטת קהל, המתנה של לפחות שנה הכוללת חורף ואביב לצורך בחינת עוצמת ההתחדשות הטבעית של השטח לפני קבלת החלטה על חידוש/נטיעה. ככלל, תצורת הצומח הרצויה הינה יער עם מגוון גילי ומגוון מיני (יער מחטני, יער מעורב ויער רחבי עלים), גבוה ומצל, ברמת כיסוי גבוהה.

במוקדי פריחה – אפשרות להשארת שטחים פתוחים ללא נטיעות.

אפשרות להשקיית עצים וסגירת השטח לרעייה למשך כ-7 שנים או לחילופין גידור פרטני. במידה וקיימים עצים מחטניים במצב טוב ביער הותיק, מומלץ להשאירם בשטח כעצי אם לזריעים ונקודות קינון לדורסים.

ב.2. ביעוד יערני – ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים: במידת צורך, חידוש היער יתבסס, ככל הניתן, על התחדשות טבעית. החידוש יתבצע בהתאם להנחיות מסמך חידוש יער בשטחים אלו יתוכנן ויבוצע חידוש יער וצריך לבוא בקנה אחד עם תצורות הצומח הרצויות כגון צמחיית גדות נחלים (נטיעת עצים ושיחים). ככלל, רמת הכיסוי של יערות ביעוד זה תהיה פתוחה (בהתאמה ככל הניתן לערך הטבע/בית גידול לשימור), ותתבסס על תהליכים טבעיים.

ב.3. ביעוד יערני – מורשת ותצורות נוף ייחודיות: החידוש ייעשה תוך שמירה על ערך המורשת בהתאם לאופיו: יער מחטני בשטחים המיועדים לכך, בוסתנים ויערות הפארק, בהתאם לתצורת הצומח הרצויה.

ב.4. ביעוד יערני – יער רב תכליתי: במידת הצורך, חידוש היער יתבסס ככל שניתן על התחדשות טבעית, לפי הנחיות מסמך חידוש והקמת יער. תצורת הצומח הרצויה תהיה משרעת של תצורות מיער מחטני בכיסוי גבוה ועד יער פזור (מחטני ו/או רחבי עלים), שיחיות ובתות.

ג. רעייה

כללי: רעיית בקר קבועה קיימת בחלקים נרחבים מהיערות, אך לא בפריסה מלאה. מטרתה לצמצם את הצומח העשבוני לקראת הקיץ, העשרת המגוון הביולוגי ושירותי המערכת השונים. גדרות הבקר יוחלפו בהדרגה לגדרות המאפשרות מעבר בע"ח. יש להוציא את השקתות אל מחוץ לבתי גידול לחים, אין לאפשר רביצה ממושכת בנחלים, עונת הרעיה המומלצת לנחל, תקבע באופן פרטני.

ג.1. ביעוד יערני - נופש וטיילות:

רעייה בעוצמה בינונית-גבוהה, הקטנת סיכון השריפה למינימום בשבילים ודרכים, לא בתוך אזורי חניונים. קיימת תשתית גידור היקפי למניעת הכנסת העדרים לשטח.

ג.2. ביעוד יערני - ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים:

מטרת הרעייה - הקטנת הסיכון לשריפה ושימור ועידוד מגוון גבוה של מיני צומח. רעייה בעוצמה חלשה-בינונית. מותרת רעיית קיץ בלבד בין החודשים יוני לספטמבר. מיקום נקודות שתייה והאכלה ייעשה בתיאום עם אקולוג.

ג.3. ביעוד יערני - יער רב תכליתי:

רעייה למטרת צמצום חומרי דלק, סכנת שריפה והגדלת המגוון הביולוגי. רעייה בעוצמה משתנה.

ג.4. ביעוד יערני – אזור חיץ:

רעייה בעוצמה חזקה במטרה להקטין למינימום סיכוני שריפה.

ד. טיפול בבוסתנים ומטעים

שימור וטיפוח מטעי זיתים ותיקים ובוסתנים המנוהלים על ידי קק"ל, באמצעות כיסוח צומח לא רצוי, קלטור, גיזום ופעולות להגנה מאש.

ה. טיפול בצומח פולש

טיפול רב שנתי ומתמשך על פי מתודולוגיה קיימת בקק"ל למיגור השיטה הכחלחלה, אילנתה בלוטית ופרקינסוניה שיכנית.

עדיפות טיפול גבוהה בשטחי ייעוד יערני – ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים, לאחר מכן אזורי מורשת וצורות נוף ייחודיות ושטחי נופש וטיילות.

ו. ריסוסים

ע"פ הנחיות אגף הייעור יש להימנע ככל הניתן משימוש בחומרי הדברה. בשבילי אופניים, אתרים קולטי קהל ודרכים לא יבוצע שימוש בחומרי הדברה למעט מקרים מיוחדים. תינתן העדפה לטיפול ברעייה וטיפול מכני (חרמשים ומכסחות).

3.4 מרכיבי תכנית הממשק:

תוכנית הממשק שתוצג להלן מורכבת ממפות יחידות הממשק ומטבלה המפרטת את יחידות הממשק ופעולות ממשק מתוכננות. יחידות הממשק מופיעות על רקע ייעודי השטח, תצורות צומח יערניות קיימות ורצויות:

- במפה מס' 3 ניתן לראות את החלוקה ליחידות ממשק עפ"י תצורות צומח קיים;
- במפה מס' 4 ניתן לראות את החלוקה ליחידות ממשק עפ"י תצורות צומח רצויות;

טבלה 3.4.2 מפרטת עבור כל יחידת ממשק את הנושאים הבאים:

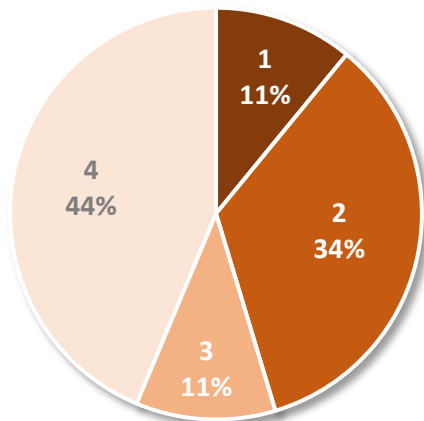
- יחידת ייעוד השטח ממנה נגזרה;
- תצורות הצומח היערניות הקיימות והרצויות;
- פעולות ממשק עיקריות מתוכננות;
- סדרי עדיפויות לביצוע.

תרשים מס' 3 מציג את התפלגות השטח לפי תצורות הצומח הקיימות.

תרשים מס' 4 מציג את התפלגות השטח לפי תצורות הצומח הרצויות.

תרשים מס' 5 מציג את השינוי המצרפי הצפוי בהתפלגות השטח לפי תצורות הצומח³. תרשים זה ממחיש את השינוי המשמעותי הצפוי בשטח – ירידה בשיעור הכיסוי של הצומח המחטני והמשך התפתחותן של תצורות הצומח המעורבות (יער מעורב, משרעת). שינוי זה צפוי הן כתוצאה מדינמיקה טבעית והן כתוצאה מפעולות הממשק.

התפלגות השטח ע"פ סדר עדיפות לטיפול יערני

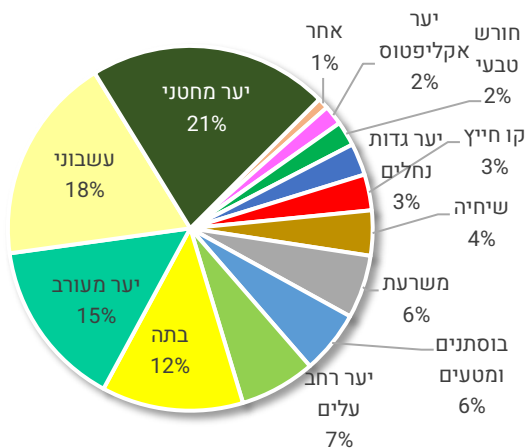
טבלה 3.4.1: מפתח לקדימויות טיפול יערני		
רמת נגישות	ייעוד ראשי	עדיפות לטיפול
-	אזור חייץ, נופש וטיילות	1
נגיש	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים, מורשת ותצורות נוף ייחודיות	2
לא נגיש	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים, מורשת ותצורות נוף ייחודיות	3
נגיש ⁴	יער רב תכליתי במצב א'	4
לא נגיש	יער רב תכליתי במצבים ב' ו-ג'	

בתרשים מס' 2 ניתן לראות את התפלגות השטח לפי עדיפות הטיפול. ניתן לראות כי כ-60% מהשטח בעדיפות נמוכה לטיפול (3-4).

³ תצורות הצומח שאינן מופיעות בגרף זה אינן צפויות להקטין או להגדיל את שטחן המצרפי.

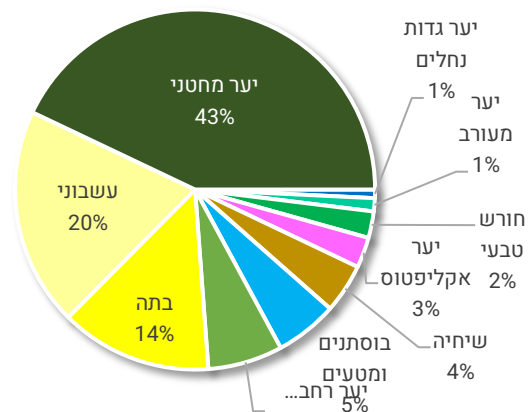
⁴ שטח יער מוגדר כנגיש אם הוא בשיפוע שאינו עולה על 15% ובמרחק שאינו גדול מ-500 מ' מדרך יערנית ראשית. בשל המבנה טופוגרפי של יערות פארק רמת מנשה, חלקים גדולים משטח התכנון אינם נגישים.

גרסה 1.0 – אוגוסט 2021

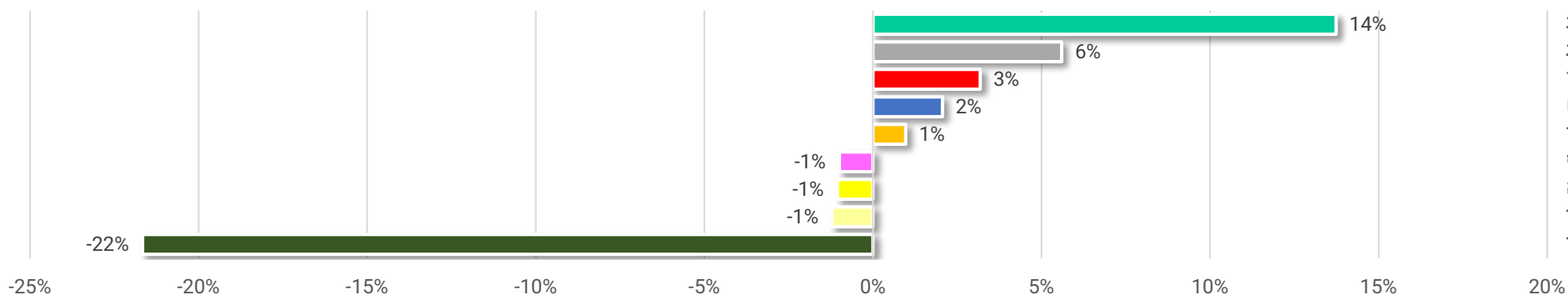
תכנית יער וממשק אקולוגי ארוך טווח
רמת מנשה

תרשים 4:
התפלגות השטח בין תצורות הצומח הרצויות

תרשים 3:
התפלגות השטח בין תצורות הקיימות

תרשים 5: שינוי בהתפלגות השטח ע"פ תצורת צומח רצויה

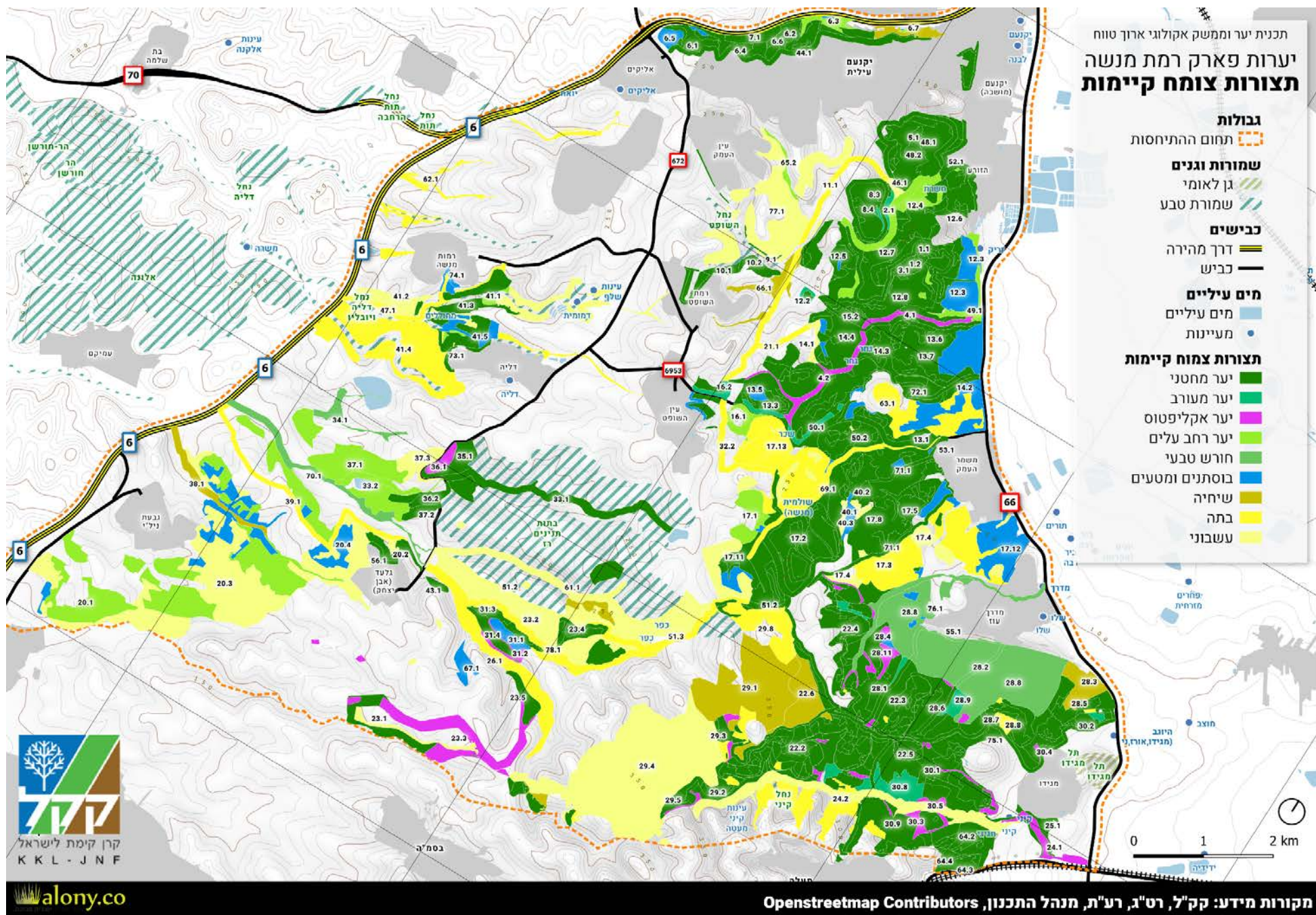
< גידול בשיעור היחסי של תצורת הצומח | קיטון בשיעור היחסי של תצורת הצומח >

גרסה 1.0 – אוגוסט 2021

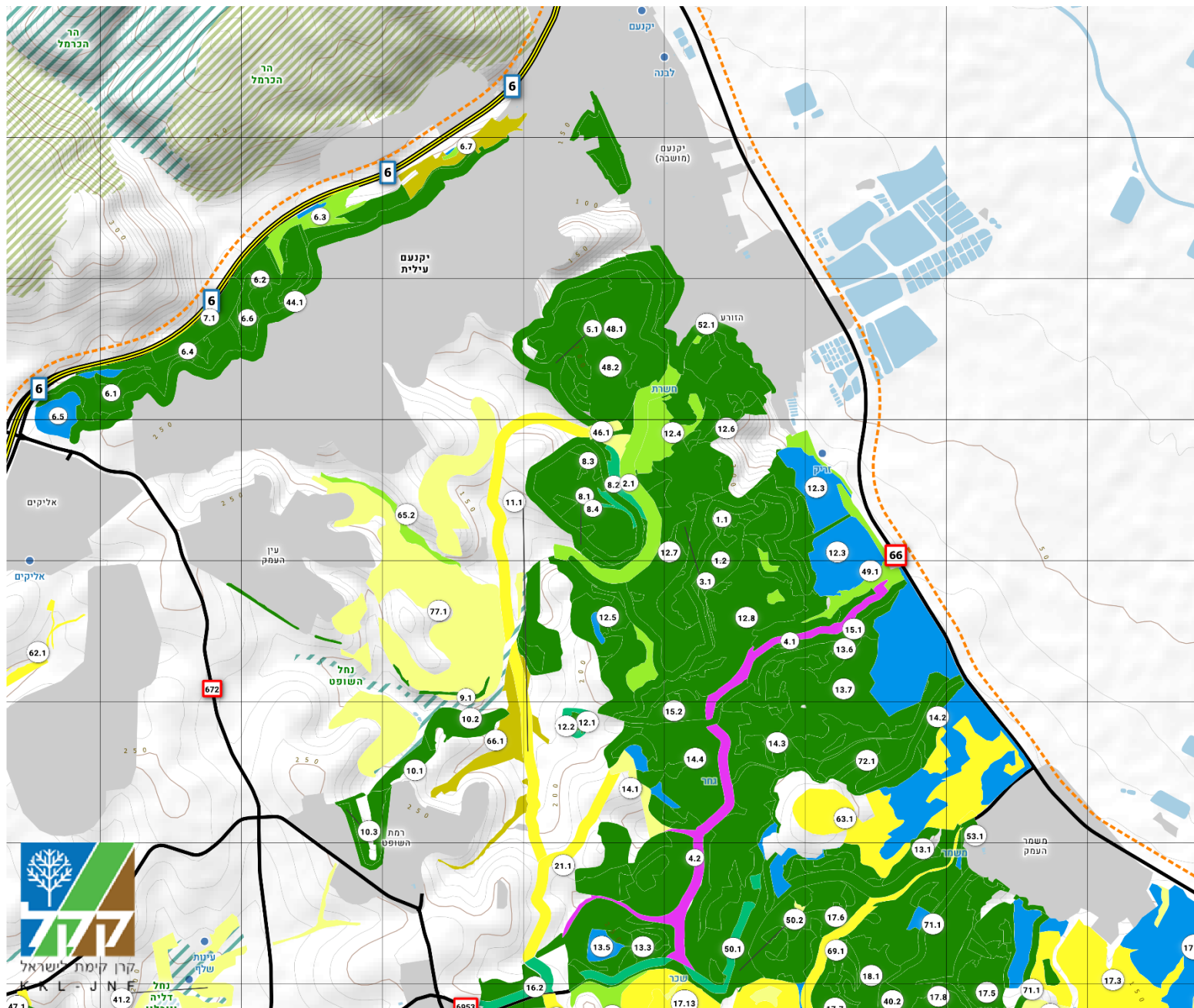
תכנית יער וממשק אקולוגי ארוך טווח רמת מנשה

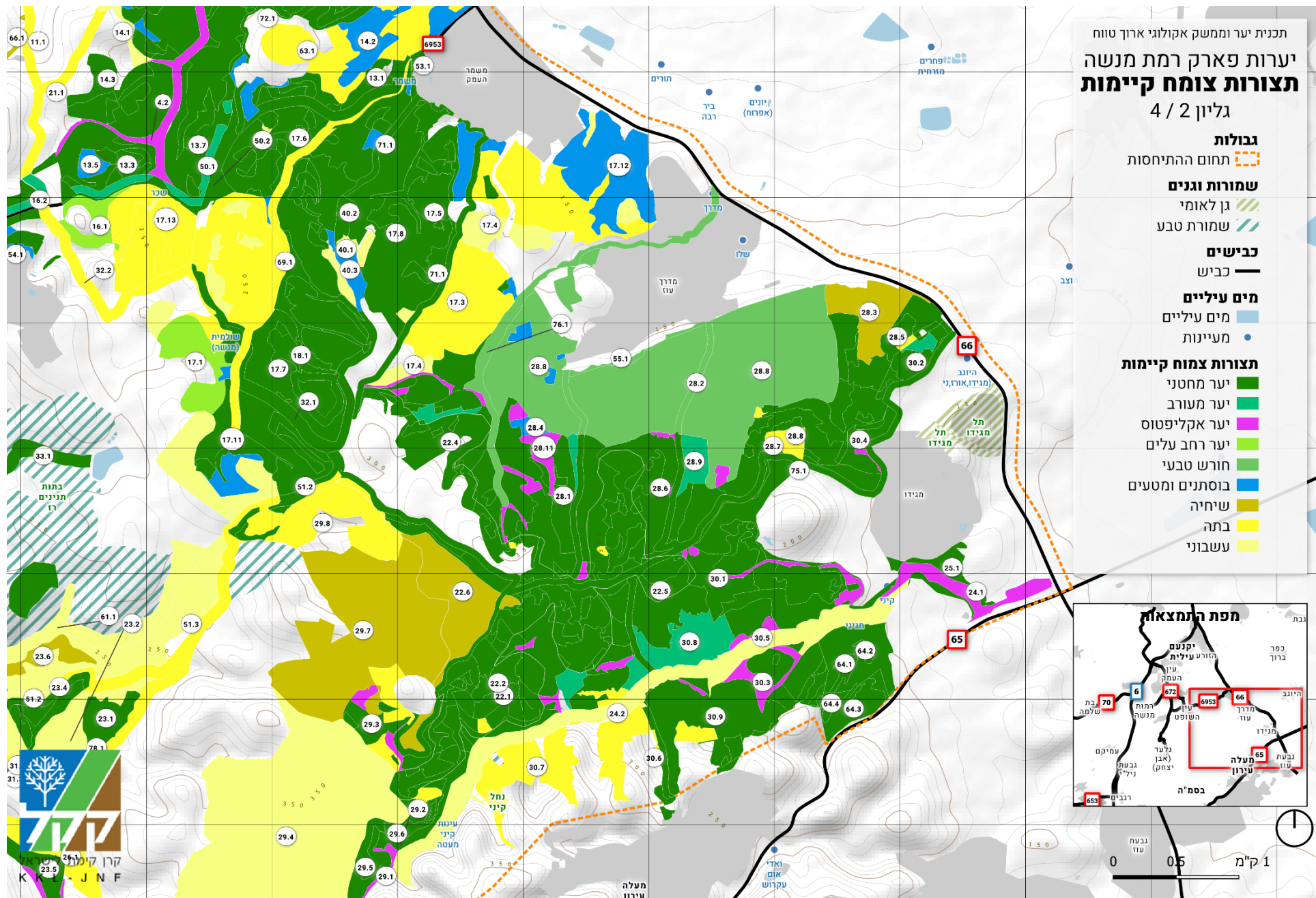
קרן קימת לישראל

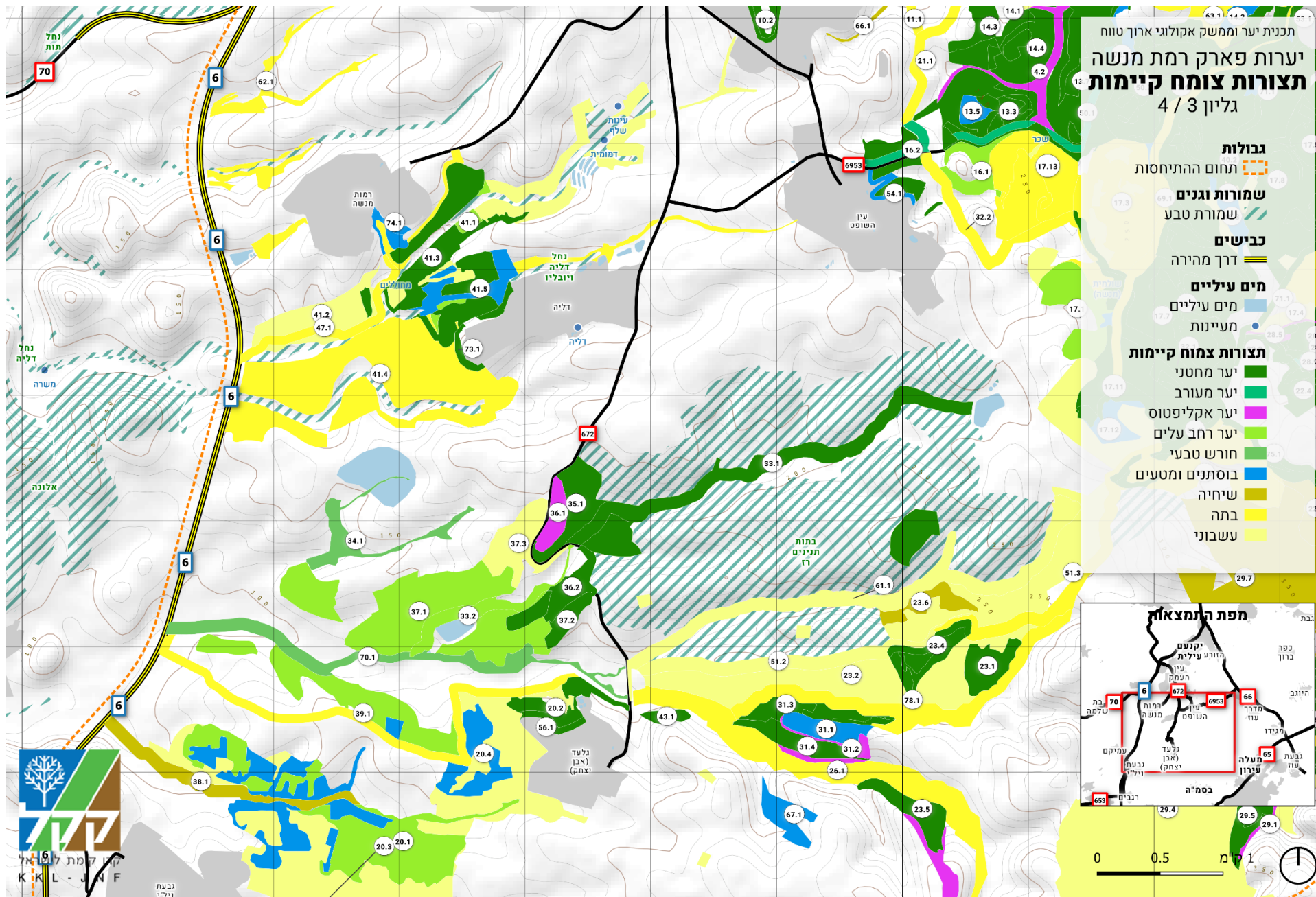

תכנית יער וממשק אקולוגי ארוך טווח
יערות פארק רמת מנשה
תצורות צומח קיימות
גליון 4 / 1

- גבולות**
 תחום ההתייחסות
- שמורות וגנים**
 גן לאומי
 שמורת טבע
- כבישים**
 דרך מהירה
- מים עיליים**
 מים עיליים
 מעיינות
- תצורות צמח קיימות**
 יער מחטני
 יער מעורב
 יער אקליפטוס
 יער רחב עלים
 חורש טבעי
 בוסתנים ומטעים
 שיחיה
 בתה
 עשבוני

תכנית יער וממשק אקולוגי ארוך טווח
יערות פארק רמת מנשה
תצורות צומח קיימות
גליון 4 / 4

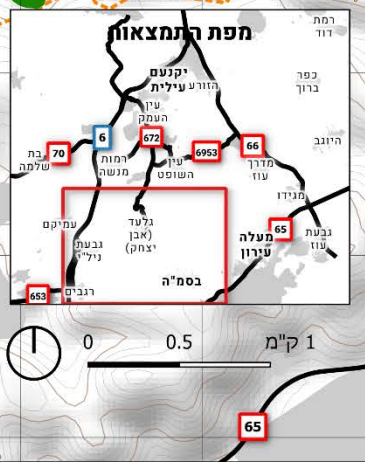
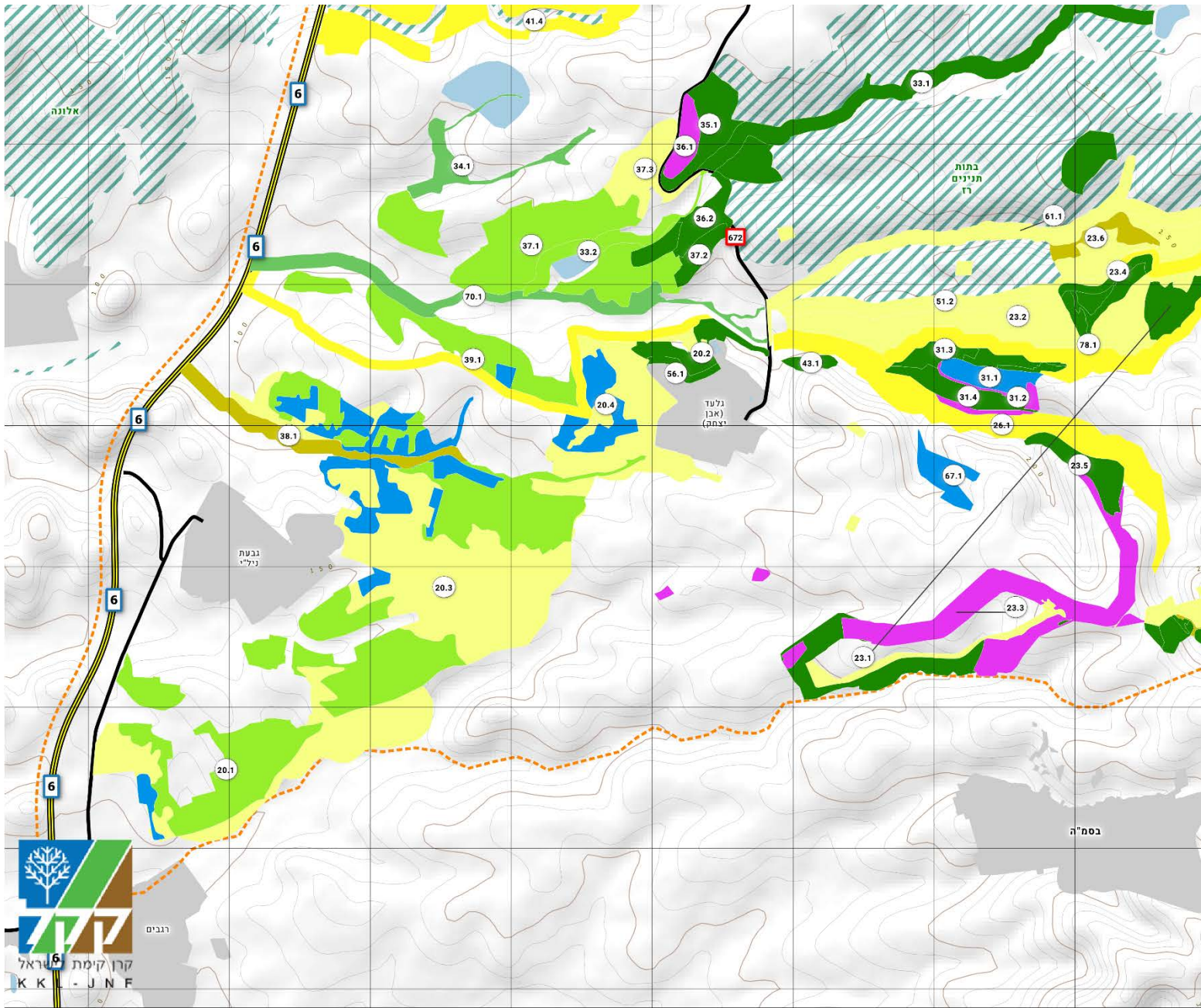
גבולות
תחום ההתייחסות

שמורות וגנים
שמורת טבע

כבישים
דרך מהירה
כביש

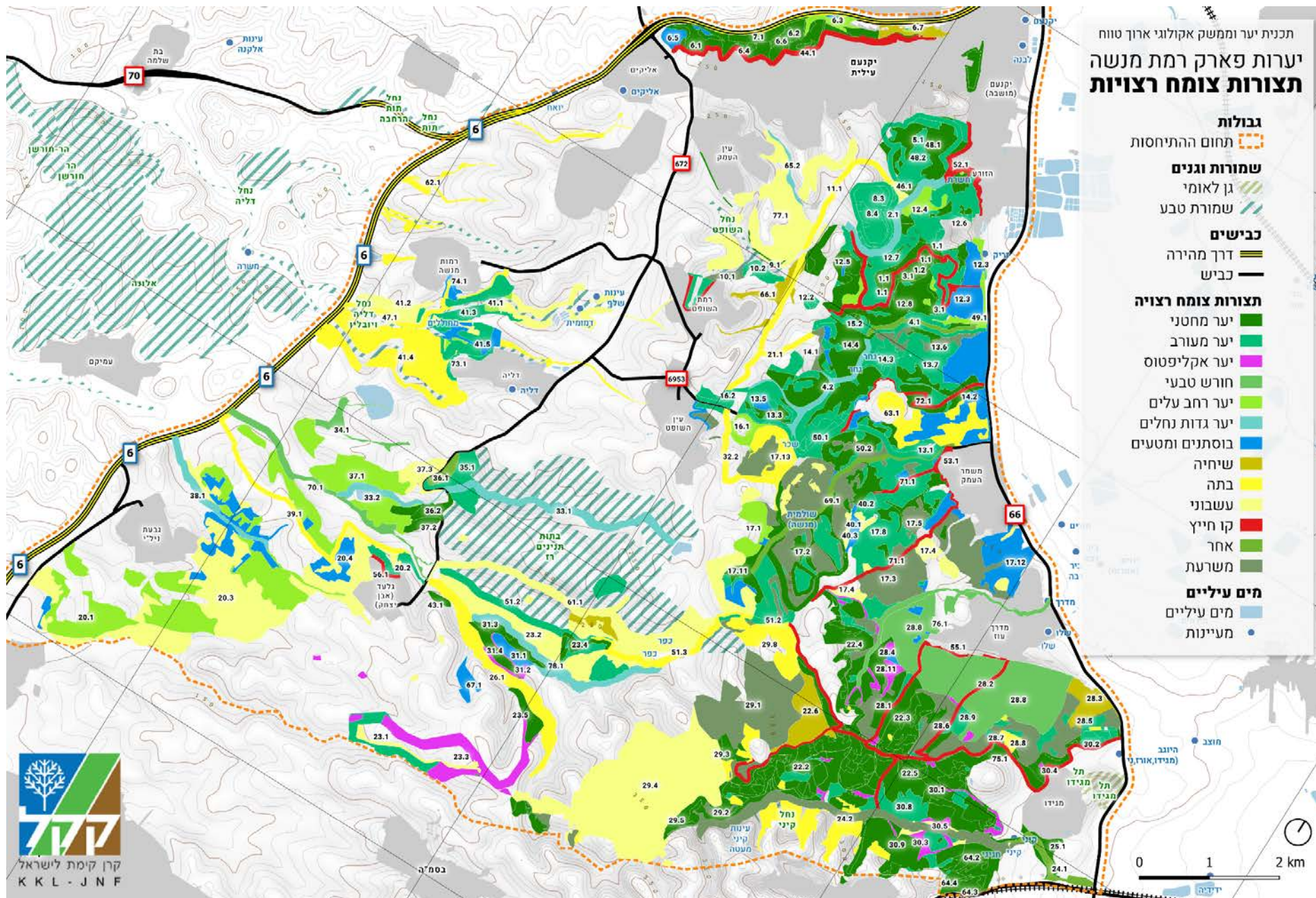
מים עיליים
מים עיליים
מעיינות

תצורות צמח קיימות
יער מחטני
יער אקליפטוס
יער רחב עלים
חורש טבעי
בוסתנים ומטעים
שיחיה
בתה
עשבוני

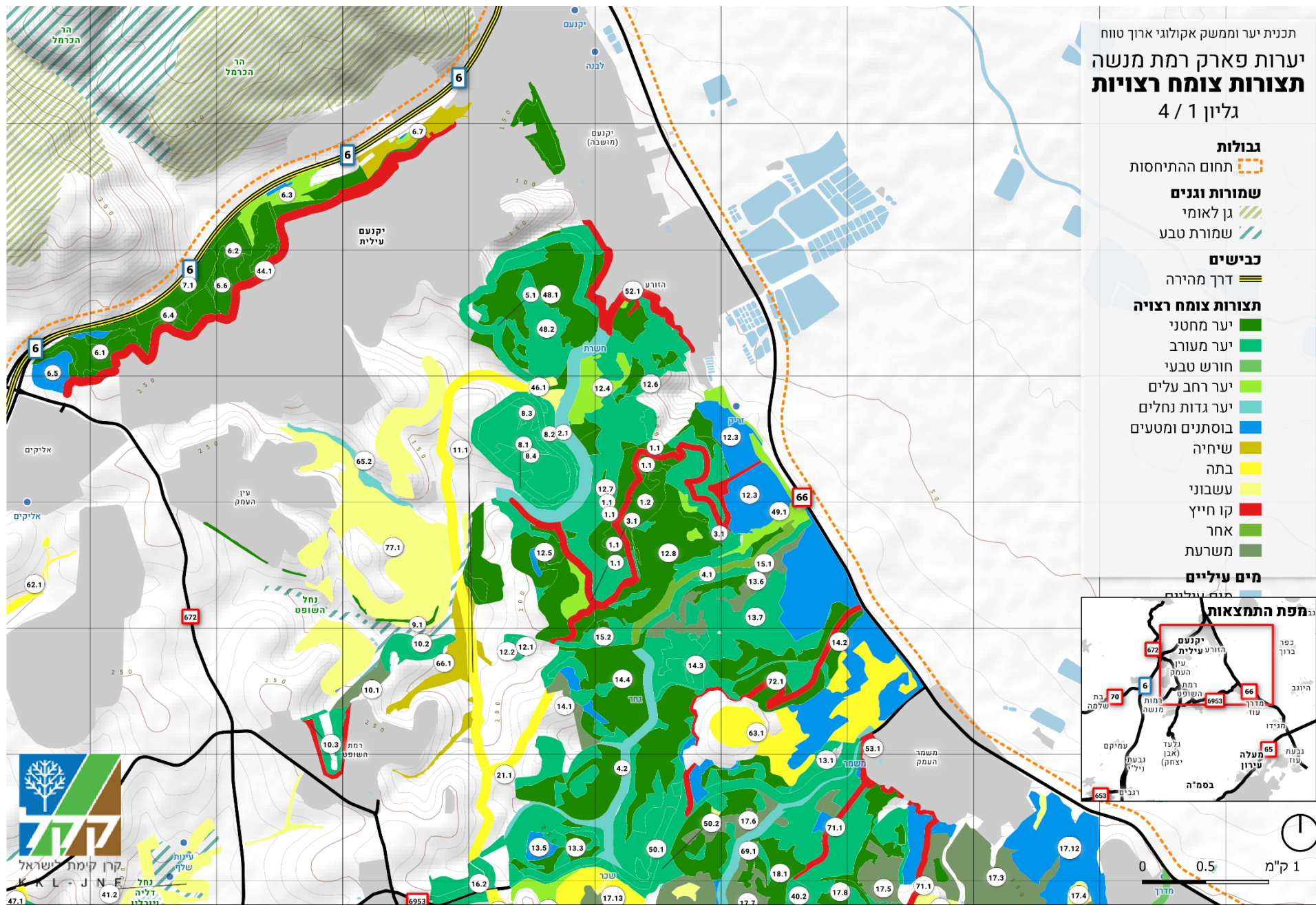

קרן קיימת לישראל
K K I - J N F

alony.co

קרן קימת לישראל
KKL - JNF

תכנית יער וממשק אקולוגי ארוך טווח
יערות פארק רמת מנשה
תצורות צומח רצויות
גליון 4 / 1

- גבולות**
- תחום ההתייחסות
- שמורות וגנים**
- גן לאומי
- שמורת טבע
- כבישים**
- דרך מהירה
- תצורות צומח רצויה**
- יער מחטני
- יער מעורב
- חורש טבעי
- יער רחב עלים
- יער גדוה נחלים
- בוסתנים ומטעים
- שיחיה
- בתה
- עשבוני
- קו חייץ
- אחר
- משרעת
- מים עיליים**

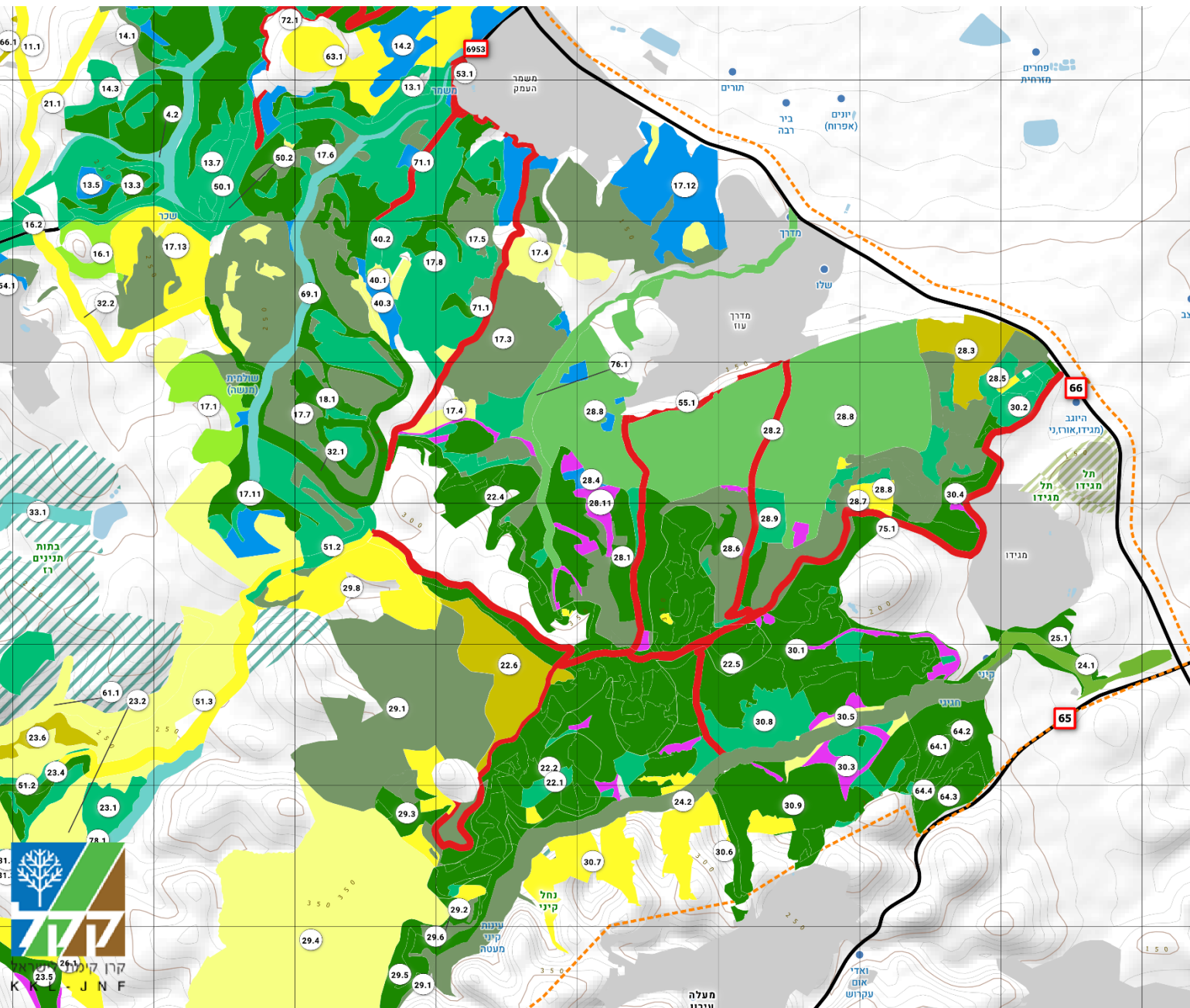
קרן קימת לישראל
K K L - J N F

תכנית יער וממשק אקולוגי ארוך טווח
יערות פארק רמת מנשה
תצורות צומח רצויות
גליון 2 / 4

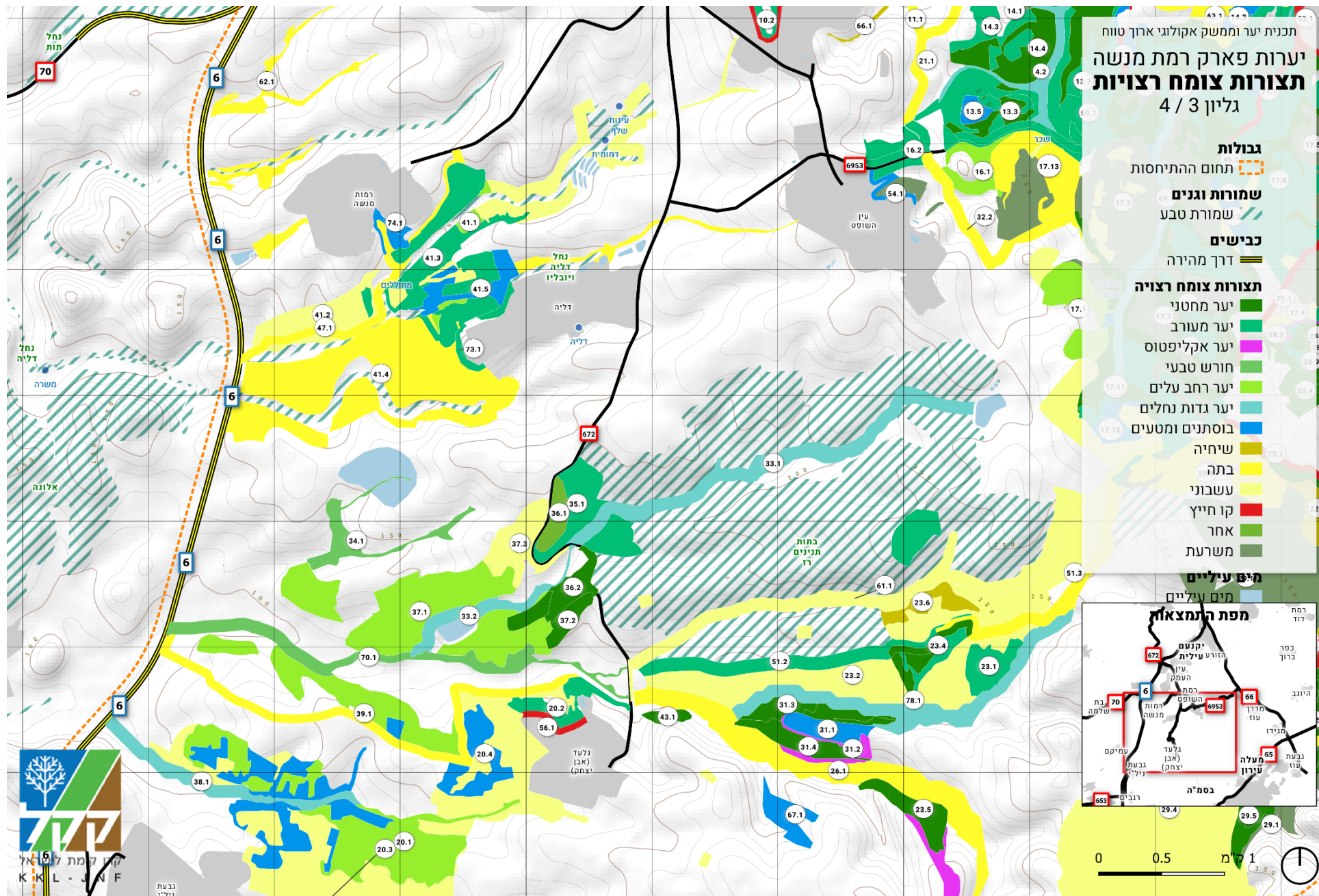
- גבולות**
- תחום ההתייחסות
  - שמורות וגנים**
  - גן לאומי
  - שמורת טבע
  - כבישים**
  - כביש

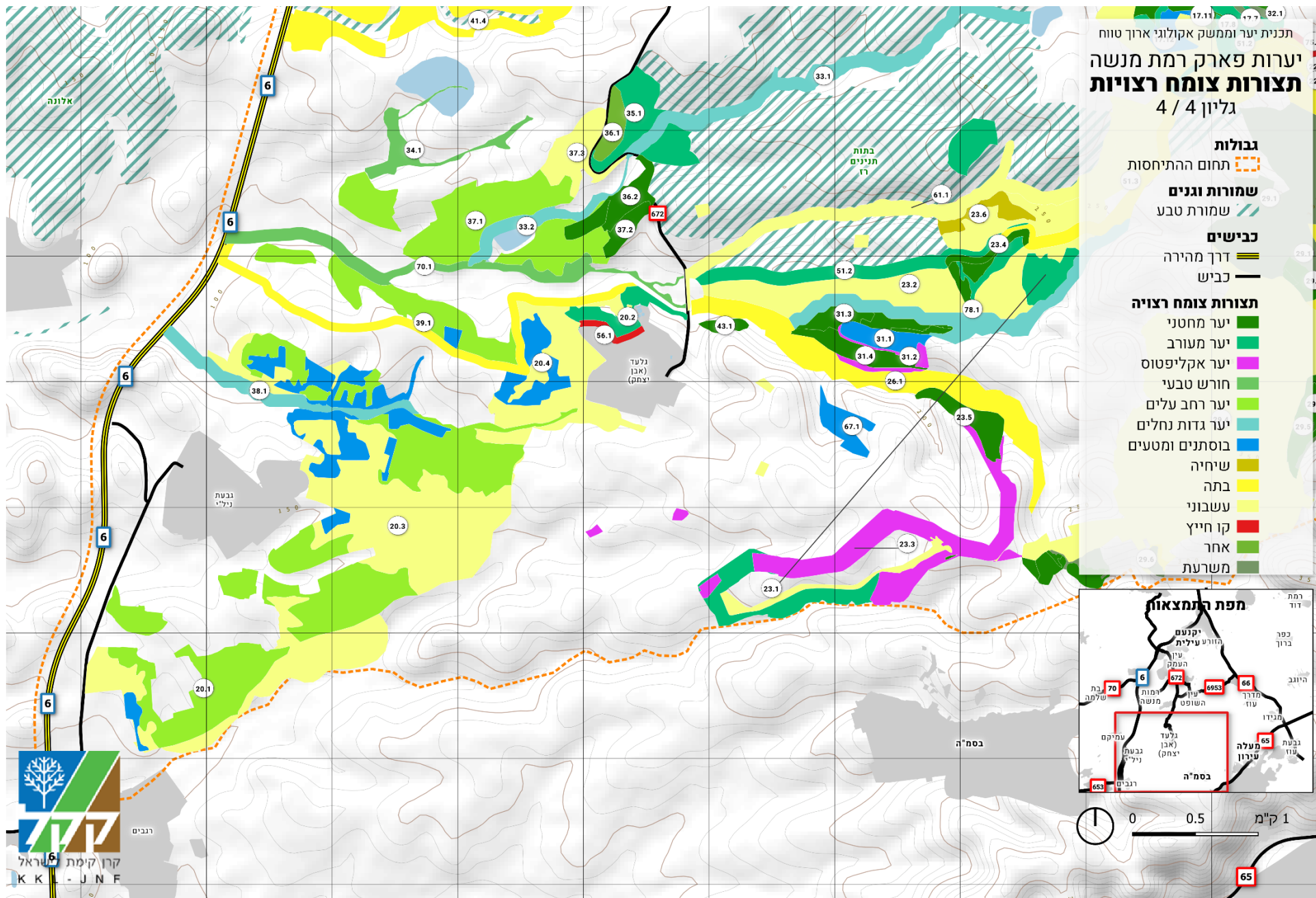
- תצורות צומח רצויה**
- יער מחטני
  - יער מעורב
  - יער אקליפטוס
  - חורש טבעי
  - יער רחב עלים
  - יער גדות נחלים
  - בוסתנים ומטעים
  - שיחיה
  - בתה
  - עשבוני
  - קו חיץ
  - אחר
  - משרעת

מים עלייים

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני																	
מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
1	1.1	פיתוח אינטנסיבי	הר גחר	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נופ ייחודיות	שלוחה רחבה ושטוחה, מכוסה יער מחטני צפוף, המכילה את ריכוז החניונים הגדול ביותר בשטח.	תחזוקת חניונים קיימים.	יער מחטני	יער מחטני	גבוהה	עשבוני	-	יער מחטני	גבוהה	דילול ע"פ צורך ורעייה	92	1
	1.2							יער מחטני		גבוהה	מחטני	פזורה	יער מחטני	גבוהה	מרעה בלחץ בינוני	189	1
2	2.1	שימור	נחל השופט	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	נופש וטיילות	רצועת נחל ייחודית, המאופיינת בזרימה קבועה וצמחיית נחלים עשירה. בשולי השטח שדה חקלאי מעובד. שבילי הליכה ורכיבה פופולריים משני צידי הנחל.	שימור שבילי הליכה קיימים, הרחקת כלי רכב ופינות ישיבה מקרבה לערוץ.	שימור וטיפול צמחיית גדות אופיינית, לרבות עצים רחבי עלים וערבות. דילול מחטניים ואקליפטוס מהערוץ. מניעת היווצרות סבך בצומח הנחל	יער גדות נחלים	גבוהה	בוסתנים ומטעים	פתוחה	יער גדות נחלים	נמוכה בינונית	225	2	
2	3.1	פיתוח אקסטנסיבי	דרך נחש הר גחר	מורשת ותצורות נופ ייחודיות	אזור חייץ	מערכת שבילי אספלט ודרכים המקיפה את הר גחר ומשמשת לרכבים, רכיבה והליכה עממית. מאופיינת ביער מחטני צפוף וכן בעומדים בודדים של אקליפטוס.	תחזוקת דרכים ברמת עבירות קיימת. פוטנציאל לפיתוח חניונים ונקודות עצירה. טשטוש דרכים בשימוש נמוך.	אזור חייץ עם מוקדי צל	יער מחטני	בינונית	חורש	גבוהה	קו חייץ	-	דילול סלקטיבי, תוך השארת מוקדי צל ועצי תפארת קו ליצירת קו חייץ ופתיחת מבטים לנוף	315	2

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה רצויה	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
4	4.1	שימור	נחל גחר	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערוץ נחל איתן, עם חניונים, חניית רכב ופינות שכשון לאורכו. מרביתו מכוסה ברושים ואקליפטוסים בצפיפות בינונית-גבוהה. פעילות מטיילים אינטנסיבית,	הצרת דרכים לטובת רוכבי אופניים והולכי רגל. הסדרת אתר קמפינג קטן, הרחק מהערוץ.	דילול מחטניים ואקליפטוסים בסמוך לערוץ. עידוד התפתחות של צמחיית גדות, לרבות רחבי עלים וערבות	יער אקליפטוס	גבוהה	-	-	משרעת	נמוכה בינונית	דילול מחטניים ואקליפטוסים בסמוך לערוץ. טיפוח צמחיית גדות טבעית, שימור וטיפוח אוכלוסיית האולמוסים. יצירת משרעת של מחטניים, אקליפטוס ורחבי עלים אופייניים, טיפול במינים פולשים	100	2
	4.2								יער אקליפטוס	גבוהה	-	-	יער גדות נחלים		לפי הנחיות 4.1 ובנוסף תיחוח למניעת הידוק קרקע והנחיות לשימורה	173	2
5	5.1	שימור מירבי	סובב תל קירה	יער קהילתי	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	שביל היקפי בין היער ובין השטח הבנוי של העיר יקנעם. כולל שביל בסמ"ש כחול. משמש להליכה, רכיבה ופעילות קהילתית.	שימור דרך קיימת. ללא פיתוח חניונים.	יער גבוה ומצל בצפיפות בינונית.	יער מחטני	בינונית	חורש	פזורה	יער מעורב	בינונית	דילול יער מחטני תוך השארת מוקדי צל, עיצוב והרמת נוף של רחבי עלים	203	1
6	6.1	פיתוח אקסטנסיבי	יער אליקים	יער קהילתי	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	יער בשיפוע חזק בשולי העיר יקנעם. מרביתו יער מחטני, בצידו הדרומי מכיל כתמי חורש מרשימים ושרידי בוסתנים.	תחזוקת טיילת ושילוט קיימים. ללא פיתוח	שימור כתמיות צומח. דילול ע"פ צורך להגנה	יער מחטני	גבוהה	יער רחבי עלים		יער מעורב	דילול לעיצוב תצורת צומח. טיפוח רחבי עלים בתת היער	260	1	

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
	6.2						חניונים בעומק השטח.	משריפות בחלק העליון.	יער מחטני	גבוהה	עשבוני	-	יער מחטני	נמוכה בינונית	דילול לתחזוקת יער מחטני חיוני. טיפוח רחבי עלים בתת היער	277	1
	6.3					יער רחב עלים			בינונית	עשבוני	-	יער רחב עלים	נמוכה בינונית	שימור טיפוח רחבי עלים, דילול זריעי אורנים	96	1	
	6.4					יער מחטני			בינונית	בוסתנים ומטעים	פזורה	יער מחטני	נמוכה בינונית	דילול לתחזוקת יער מחטני חיוני	130	1	
	6.5					בוסתנים ומטעים			פתוחה	שיחיה	-	בוסתנים ומטעים		ממשק בוסתנים-קלטור, כיסוח וגיזום עצי הבוסתן, לרבות חידוש ע"ב נטיעה של עצי בוסתן	92	1	
	6.6					יער מחטני			גבוהה	מחטני	פזורה	יער מחטני	גבוהה	דילול לפתיחת היער	83	1	
	6.7					שיחיה				עשבוני	-	שיחיה	גבוהה	שימור תצורות נמוכות, ע"ב דינמיקה טבעית. דילול זריעי מחטניים	102	1	
7	7.1	פיתוח אינטנסיבי	חניוני אלקים	נופש וטיילות	מורשת ותרבות נוף ייחודיות	מקבץ חניונים קטן, על תוואי כביש חוצה ישראל. משמש כאתר עבודה, מיועד לשיקום לאחר גמר העבודות.	שיקום חניונים ופיתוח ע"פ תכנית מפורטת.	יער מחטני גבוה ומצל, ללא תת יער.	יער מחטני	בינונית	בוסתנים ומטעים	פזורה	יער מחטני	גבוהה	תחזוקת יער גבוה ומצל, לרבות השלמת נטיעות ע"פ צורך	97	1

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
8	8.1								יער מחטני	בינונית	חורש	גבוהה	יער מעורב	נמוכה בינונית	דילול מחטניים לפתיחת תת היער. טיפוח התחדשות רחבי עלים. רעייה בעוצמה נמוכה	141	2
	8.2								יער מעורב	גבוהה	שיחיה	-	יער מעורב	גבוהה	שימור תצורת יער מעורב. דילול מחטניים באופן סלקטיבי, ע"פ צורך	45	2
	8.3	שימור מירבי	גבעת משעול	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	טבע ובתי ייחודיים	תל ארכיאולוגי חשוב באגן נחל השופט. שרידי עיר מתקופת הברונזה. מכוסה בתה ומעט מחטניים.	אתר עם לפיתוח עתידי, בהנגשה למבקרים ע"פ תכנון מפורט ובתיאום עם רע"ת.	שימור תצורות צומח נמוכות. טיפוח מוקדי צל בתיאום עם רע"ת.	יער מחטני	גבוהה	עשבוני	-	יער מעורב	גבוהה	דילול מחטניים בעוצמה גבוהה לפתיחת תת היער. טיפוח התחדשות רחבי עלים. רעייה בעוצמה נמוכה	72	2
	8.4								יער מחטני	גבוהה	מחטני	פזורה	יער מעורב	גבוהה	דילול מחטניים בעוצמה גבוהה לפתיחת תת היער. טיפוח התחדשות רחבי עלים. רעייה בעוצמה נמוכה	255	2

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
9	9.1	שימור מירבי	נחל ריחניה	מורשת ותצורות נוף ייחודיות		עומדים מחטניים פזורים סביב שמורת נחל השופט ובסמוך למושב עין העמק. ללא חניונים	ללא פיתוח נוסף	שימור עומדים קיימים, ללא נטיעות לחידוש. תיאום ממשק מול רט"ג.	יער מחטני	פתוחה	עשבוני	-	יער מחטני	נמוכה בינונית	שימור מחטניים קיימים וחידוש באמצעות התחדשות טבעית ו/או נטיעות ע"פ צורך	39	2
10	10.1	שימור	יער רמת השופט	יער רב תכליתי	ללא	עומדים מחטניים בסמוך לקיבוץ רמת השופט. מרביתם מכוסה יער מחטני ברמת צפיפות גבוהה- בינונית. הצד המערבי ביותר חשוף וטרשי, מכוסה זרעים. שבילי	תחזוקת שבילים קיימים, ללא פיתוח חניונים בעומק השטח	שימור תצורת יער מחטני ועידוד התחדשות של רחבי עלים	יער מחטני	פתוחה	חורש טבעי	-	יער מחטני	משרעת	שטח לניהול ע"ב דינמיקה טבעית ורעייה. יש למנוע הצטופפות מחטניים, במיוחד במקטע העליון	146	3
	יער מחטני								פזורה	חורש טבעי	-	יער מחטני	נמוכה בינונית	עידוד מעבר לתצורת יער מעורב. טיפוח התחדשות רחבי עלים.	70	4	
	יער מחטני								פזורה	חורש טבעי	-	יער מחטני	מבנה קו חייץ	45	1		
11	11.1	פיתוח אקסטנסיבי	דרך סולינג	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	דרך היסטורית בין הזרע לישובי הרמה. ברמת עבירות נמוכה. קיים תכנון עקרונותי לשדרוג לדרך אוטובוסים. שולי הדרך מאופיינים בצומח בתות, ללא צמחייה מעוצה. באיזור עין ששון צמחיית גדות אופיינית, לרבות ורד צידוני. שימור שובר רוח בצד הדרומי	שדרוג הדרך ע"פ תכנית מפורטת. שימור עין ששון ואנדרטת טיקטין וקורנגולד	בתה	-	עשבוני	-	בתה	שימור תצורות נמוכות, ע"ב דינמיקה טבעית. שימור שוברי רוח קיימים בצד הדרומי, לרבות השלמת נטיעות במידת הצורך	299	1		

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
12	12.1								יער מחטני	פתוחה	-	-	יער מעורב	נמוכה בינונית	עידוד מעבר לתצורת יער מעורב. טיפוח התחדשות רחבי עלים.	14	4
	12.2								יער מעורב	פזורה	-	-	יער מעורב	נמוכה בינונית	עידוד מעבר לתצורת יער מעורב. טיפוח התחדשות רחבי עלים.	22	4
	12.3								בוסתנים ומטעים	בינונית	עשבוני	-	בוסתנים ומטעים		ממשק בוסתנים-קלטור, כיסוח וגיזום עצי הבוסתן, לרבות חידוש ע"ב נטיעה של עצי בוסתן	356	3
	12.4		סובב הר גחר	יער רב תכליתי	ללא	יער רב תכליתי באגן נחל השופט	ללא פיתוח נוסף. טשטוש וחסימת דרכים	שטח בהתערבות מינימלית, התפתחות צומח ע"ב דינמיקה טבעית	יער רחב עלים	בינונית	עשבוני	-	יער רחב עלים	נמוכה בינונית	שימור רחבי עלים קיימים. דילול זריעי אורנים	213	4
	12.5								יער מחטני	גבוהה	מחטני	פזורה	יער מחטני	נמוכה בינונית	דילול לוויסות צפיפות, רעיה בעצמה בינונית	382	3
	12.6								יער מחטני	פתוחה	חורש	בינונית	יער מעורב	נמוכה בינונית	דילול מחטניים ע"פ צורך. טיפוח רחבי עלים בתת היער. רעייה בעוצמה נמוכה	58	4
	12.7								יער מחטני	בינונית	חורש	גבוהה	יער מעורב	נמוכה בינונית	דילול מחטניים ע"פ צורך. טיפוח רחבי עלים בתת היער. רעייה בעוצמה נמוכה	902	4

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
	12.8								יער מחטני	גבוהה	מחטני	פזורה	יער מחטני	גבוהה	דילול ע"פ צורך ורעייה	614	4
13	13.1								יער מחטני	בינונית	-	-	יער מעורב	נמוכה בינונית	דילול מחטניים ע"פ צורך. טיפוח רחבי עלים בתת היער. רעייה בעוצמה נמוכה	124	4
	13.3								יער מחטני	גבוהה	-	-	יער מחטני	גבוהה	דילול לוויסות, צפיפות, רעיה בעצמה בינונית	171	3
	13.5	שימור מירבי	יער רב תכליתי עין השופט	יער רב תכליתי	ללא	יער רב תכליתי באגן נחל השופט	ללא פיתוח נוסף. טשטוש וחסימת דרכים	שטח בהתערבות מינימלית, התפתחות צומח ע"ב דינמיקה טבעית	בוסתנים ומטעים	-	-	-	בוסתנים ומטעים	-	ממשק בוסתנים-קלטור, כיסוח וגזום עצי הבוסתן, לרבות חידוש ע"ב נטיעה של עצי בוסתן	70	3
	13.6								יער מחטני	פתוחה	-	-	משרעת	משרעת	דילול ע"פ צורך ורעייה	140	4
	13.7								יער מחטני	גבוהה	-	-	יער מעורב	גבוהה	דילול לוויסות, צפיפות, רעיה בעצמה בינונית	980	3
14	14.1	שימור	אגן נחל גחר	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	עומדי יער היסטוריים סביב ערוץ נחל גחר	פיתוח מערכת שבילי הליכה, ורכיבה,	מוקדי צל לאורך שבילים, ומרבית השטח	עשבוני	-	-	-	משרעת	שטח לניהול ע"ב דינמיקה טבעית ורעייה	51	2	

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
2	14.2						תצפית. ללא פיתוח חניונים. טשטוש וחסימת דרכים	בהתערבות מינימלית, התפתחות צומח ע"ב דינמיקה טבעית	בוסתנים ומטעים	-	-	-	-	-	ממשק בוסתנים-קלטור, כיסוח וגיזום עצי הבוסתן, לרבות חידוש ע"ב נטיעה של עצי בוסתן	735	2
	14.3														דילול לוויסות צפיפות, רעיה בעצמה בינונית	393	2
	14.4														דילול ע"פ צורך ורעייה	1053	2
2	15.1	15	דרך נחל גאר	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי ייחודיים	דרך נופש וטיילות מרכזית, סלולה אספלט, לאורך ערוץ. מכוסה צומח מחטני גבוה, מעט עומדי אקליפטוס ולאורך הערוץ כתמי חורש וצמחיית גדות. ריכוזי צומח פולש	שימור דרך ושילוט קיים. ללא פיתוח חניונים.	צומח טבעי בערוץ, לרבות צמחיית גדות אופיינית, וצומח גבוה ומצל לאורך הדרך. טיפול בצומח פולשני.	יער מחטני	פתוחה	-	-	-	טיפוח יער מצל. השלמת נטיעות בעדיפות לרחבי עלים עם נוף גבוה. עידוד התחדשות רחבי עלים	68	2	
	15.2													טיפוח יער גבוה ומצל. עידוד התחדשות רחבי עלים	130	2	
1	16.1	שימור מירבי	סובב ג'וערה	נופש וטיילות	ללא	חלקות סביב מחנה ג'וערה. לשימוש לצרכי נופש וטיילות בכפוף לתכנון מפורט	ע"ב תכנון מפורט	שימור יער גבוה ומצל. מניעת התפתחות של תת יער	יער רחב עלים	בינונית	-	-	-	טיפוח רחבי עלים קיימים. מניעת התפתחות תת יער. רעייה בעוצמה גבוהה	106	1	

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
						חלקות סביב מחנה ג'וערה. לשימוש לצרכי נופש וטיילות בכפוף לתכנון מפורט	ע"ב תכנון מפורט	שימור יער גבוה ומצל. מניעת התפתחות של תת יער	יער מעורב	גבוהה	-	-	יער מעורב	גבוהה	טיפול תצורת היער המעורב. טיפוח התחדשויות נקודתיות של רחבי עלים	52	1
	17.1								יער רחב עלים	פתוחה	בתה	-	יער רחב עלים	נמוכה בינונית	טיפול רחבי עלים קיימים. רעייה בעוצמה נמוכה	221	4
	17.11								יער מחטני	פתוחה	מחטני	פתוחה	יער מחטני	נמוכה בינונית	דילול ע"פ צורך ורעייה	297	4
	17.12		יער רב תכליתי משמר העמק	יער רב תכליתי	ללא	יער רב תכליתי באגן נחל משמר העמק. מרביתו עומדים ותיקים של יער מחטני ברמות כיסוי משתנות. חלקו עבר שריפה קשה.	ללא פיתוח נוסף. וחסית דרכים	שטח בהתערבות מינימלית, התפתחות צומח ע"ב דינמיקה טבעית	בוסתנים ומטעים	פתוחה	בוסתנים ומטעים	פזורה	בוסתנים ומטעים	-	ממשק בוסתנים-קלטור, כיסוח וגיזום עצי הבוסתן, לרבות חידוש ע"ב נטיעה של עצי בוסתן	653	3
	17.13								בתה	-	-	-	בתה	-	שימור תצורת הבתה. מניעת התפתחות זרעי אורנים. רעייה בעוצמה בינונית	252	4
	17.3								בתה	-	עשבוני	-	בתה	-	שימור תצורת הבתה. מניעת התפתחות זרעי אורנים. רעייה בעוצמה בינונית	1584	4

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
	17.4								עשבוני	-	-	-	עשבוני		שימור תצורה נמוכה ומראה כיפות געשיות. מניעת התפתחות זריעי אורנים. רעייה בעצמה גבוהה	419	4
	17.5								יער מחטני	פתוחה	עשבוני	-	משרעת	משרעת	דילול ע"פ צורך ורעייה	157	4
	17.6								יער מחטני	גבוהה	מחטני	פזורה	משרעת	משרעת	דילול לוויסות צפיפות, רעיה בעצמה בינונית	132	3
	17.7								יער מחטני	גבוהה	עשבוני	-	משרעת	משרעת	דילול לוויסות צפיפות, רעיה בעצמה בינונית	634	3
	17.8								יער מחטני	בינונית	חורש טבעי	פתוחה	נמוכה בינונית	יער מעורב	דילול ע"פ צורך ורעייה	1520	4
18	18.1	שימור	יער הפלמח	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	קבוצת עומדים ותיקה, מהראשונות שניטעו בארץ ובאזור. יער בעל חשיבות למורשת ההתישבות. מרביתו עצים מחטניים בוגרים עם תת יער מפותח של רחבי עלים ושיחים. מספר שבילים מסומנים ואתרי מורשת פזורים ביער.	ללא פיתוח נוסף. טשטוש וחסימת דרכים	שימור תצורת היער הרב שכבתי.	יער מחטני	בינונית	חורש טבעי	גבוהה	יער מעורב	בינונית	דילול בדגש על סניטציה של עצים יבשים, שימור המטפסים, ביצוע פעולות לחידוש יער - הכל על בסיס סקר מפורט. רעייה בעוצמה בינונית-נמוכה	762	2

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
20	20.1	שימור מירבי	יער רב תכליתי גבעת נילי	יער רב תכליתי	ללא	שטח פתוח נרחב, המאופיין בכתמיות גבוהה של בתות, יער פארק של אלונים, שרידי בוסתנים ומטעים מודרניים. אזור נרחב שמרביתו בלתי מטויילת, למעט דרך נוף גלעד, לאורכה אין חניונים או עמדות תצפית מוסדרות	לא פיתוח נוסף למעט פיתוח נקודתי של שבילי הליכה או רכיבה ע"פ תכנית מפורטת	שימור מגוון תצורות צומח	יער רחב עלים	בינונית	עשבוני	-	יער רחב עלים	נמוכה בינונית	שימור רחבי עלים קיימים. טיפוח התחדשויות רחבי עלים באמצעות גידור ו/או מניעת רעייה. מניעת התחדשות זרעים	1828	4
	20.2								יער מחטני	גבוהה	חורש	אפסית	יער מעורב	גבוהה	מערוב. טיפוח התחדשות רחבי עלים.	110	4
	20.3								עשבוני	-	-	-	עשבוני	-	שימור תצורת העשבוניים. מניעת התחדשות זרעים. רעייה בעצמה בינונית	2379	4
	20.4								בוסתנים ומטעים	פזורה	עשבוני	-	בוסתנים ומטעים	-	קלטור, כיסוח וגיזום עצי הבוסתן, לרבות חידוש ע"ב נטיעה של עצי בוסתן	652	3
21	21.1	פיתוח אקסטנסיבי	דרך הפארק (נחל זהורה)	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	מקטע של דרך הפארק המרכזית העובר מחוץ למקרקעי הייעור. רובו ברמת עבירות טובה. ללא צומח מעוצה או חניונים לאורכו.	שימור רמת עבירות לכל רכב. ללא פיתוח חניונים	בתה	-	-	-	בתה	שימור תצורת הבתה. נטיעת רחבי עלים ליצירת מוקדי צל	127	1		

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
22	22.1	שימור מירבי	רכס הקיני	יער רב תכליתי		רכס רם במרכז יער מגידו. מרביתו מכוסה יער מחטני ברמות כיסוי בינונית-גבוהה. חלקים ממנו עם עומדי אקליפטוס. שטח ללא תשתיות קהל אך עם ריבוי דרכי שירות ושבילים פיראטיים	ללא פיתוח נוסף. טשטוש וחסימת דרכים	יער מחטני בהתערבות נמוכה, התפתחות ע"ב דינמיקה טבעית	יער מחטני	פתוחה	חורש	-	יער מעורב	משרעת	עידוד מעבר לתצורת יער מעורב. טיפוח התחדשות רחבי עלים.	54	2
	22.2								יער מחטני	גבוהה	בתה	-	יער מחטני	משרעת	דילול לוויסות, צפיפות, רעיה בעצמה בינונית	273	2
	22.3								יער מחטני	גבוהה	שיחיה	פתוחה	יער מחטני	גבוהה	דילול לוויסות, צפיפות, רעיה בעצמה בינונית	490	2
	22.4								יער מחטני	גבוהה	עשבוני	-	יער מחטני	משרעת	דילול ע"פ צורך ורעייה	692	2
	22.5								יער מחטני	בינונית	עשבוני	-	יער מחטני	משרעת	דילול ע"פ צורך ורעייה	494	2
	22.6								שיחיה	-	בתה	-	שיחיה	-	שיחיה	356	2
23	23.1	שימור	יער גלעד	יער רב תכליתי	ללא	יער רב תכליתי, כולו בשטח אש, המכיל מגוון תצורות צומח לרבות עומדים מחטניים, בתות ושיחיות. שטח בעל נגישות נמוכה וללא תשתיות קהל.	ללא פיתוח נוסף.	שימור כתמיות, ע"ב דינמיקה טבעית	יער מחטני	גבוהה	חורש	אפסית	יער מעורב	משרעת	עידוד מעבר לתצורת יער מעורב. טיפוח התחדשות רחבי עלים.	508	4
	23.2							עשבוני	-	-	-	עשבוני	-	שימור תצורה נמוכה. מניעת התפתחות זריעי אורנים	1497	4	

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
	23.3								יער אקליפטוס	גבוהה	עשבוני	-	יער אקליפטוס	משרעת	שימור יער אקליפטוס קיים. עידוד התחדשות רחבי עלים ותת יער.	570	4
	23.4								יער מחטני	גבוהה	מחטני	פתוחה	יער מחטני		דילול לוויסות צפיפות, רעיה בעצמה בינונית	46	3
	23.5								יער מחטני	בינונית	מחטני	פזורה	יער מחטני	נמוכה בינונית	דילול ע"פ צורך ורעיה	219	4
	23.6								שיחיה	-	עשבוני	-	שיחיה	-	שימור תצורה נמוכה, מניעת התפתחות זרעים	90	4
24	24.1	שימור	נחל הקיני	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ונפח ייחודיות	חלקה המזרחי והרטוב שלרצועת נחל המחברת בין צפון השומרון ועמק יזרעאל, בעלת היסטוריה תרבותית ארוכה. נחל זורם כל השנה, לרבות שרידי כפר, תחנת קמח ובוסתנים	ניתן להוסיף אתרים קולטי קהל בהתאם לתכנון מפורט ובשיתוף המועצה. טשטוש וחסימת דרכים, צמצום רוחב דרכי השירות.		יער אקליפטוס	גבוהה	-	-	אחר	-	דילול אקליפטוסים בסמוך לערוץ. טיפוח צמחיית גדות ועצי בוסתן טבעית. יצירת משרעת של אקליפטוס צמחיית גדות ורחבי עלים אופייניים	141	2
	24.2								עשבוני	-	-	משרעת	משרעת	-	שימור כתמיות של מחטניים, אקליפטוסים, צמחיית גדות, בוסתנים ובתות. דילול מחטניים ואקליפטוסים בסמוך לדרך הראשית	618	2

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
25	25.1	פיתוח אקסטנסיבי	מחנה מגידו	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	נופש וטיילות	רצועת יער קטנה, בין קיבוץ מגידו ומורד נחל הקיני. מכילה שרידי מחנה מנדטורי. מרביתה יער ברושים צעיר ולא מרשים. רובו משמש כיום כשטח האכלה ורביצה	הוצאת הבקר מהשטח (לרבות איתור חלופה ונקיון אתר). שיקום מבנים ע"פ תכנית מפורטת.	חידוש וטיפוח יער גבוה ומצל. סילוק צמחיה פולשנית	יער מחטני	בינונית	עשבוני	-	יער מחטני	נמוכה בינונית	טיפול במינים פולשים (טרקליניס). הרמת נוף לצמחיה קיימת	116	2
26	26.1	שימור מירבי	נחל חלמית	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	רצועת נחל פתוחה ומתונה יחסית בתוך איזור שמרביתו שטח אש וחלקו משמש כיום לרעיית בקר. אזור פתוח מאד, ללא צל, עם דרך חקלאית לאורך הנחל. פעילות מטיילים וספורט מוטורי לא מוסדרת, בעיקר בסופ"ש.	ללא פיתוח נוסף, למעט שבילי הליכה ורכיבה, ע"פ תכנון מפורט ובתיאום עם משהב"ט לגבי כניסה לשטחי אש	טיפוח צמחיית גדות ורחבי עלים ע"ב דינמיקה טבעית. יש לפעול להרחקת שקתות ומרבצי בקר מהערץ	בתה	-	-	-	בתה	מניעת התפתחות זרעי אורנים בערוץ	590	2	
27	27.1	פיתוח אקסטנסיבי	מכלול נופש כביש 65 (דרום)	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	נופש וטיילות	חלק מיער מעלה עירון, יער מחטני צפוף הנצפה היטב מכביש 65. שטח ללא תשתיות קהל.	שטח עם פוטנציאל פיתוח לנופש וטיילות מכביש 65 וישובי האזור. פיתוח ע"פ תכנית מפורטת	יער גבוה ומצל. מניעת התפתחות יער	יער מחטני	גבוהה	עשבוני	-	יער מחטני	גבוהה	שימור יער גבוה, מצל וחיוני. מניעת התפתחות של תת יער	106	2
	יער מחטני								גבוהה	בתה	-	יער מחטני	גבוהה	מניעת התפתחות של תת יער. דילול לוויסות צפיפות	48	2	
28	28.1	שימור מירבי	יער מדרך עוז	יער רב תכליתי	ללא	יער נרחב, תלול ומחורץ במפנה הצפוני של רכס הקיני. בעל מורכבות מבנית גבוהה - שרידי בוסתנים, חורש, שיחיות ובתה ומעט חלקות נטועות. אזור בעל היסטור	ללא פיתוח נוסף, למעט הכשרת דרכי שירות מצפון לדרום למניעת שריפות ולטיפול יערני	שימור כתמיות צומח, ע"ב דינמיקה טבעית. טיפוח מטעים בקרבת מדרך עוז כאזור חייץ	יער מחטני	גבוהה	שיחיה	פתוחה	יער מחטני		דילול לוויסות, צפיפות, רעיה בעצמה בינונית	640	3
	יער אקליפטוס								גבוהה	עשבוני	-	יער אקליפטוס	משרעת	דילול אקליפטוסים יבשים. עידוד תת יער מגוון ע"ב דינמיקה טבעית	166	4	

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
	28.2								חורש טבעי	בינונית	בתה	-	קו חייץ	-	מבנה קו חייץ	76	1
	28.3								שיחיה	-	בתה	-	שיחיה	-	שימור תצורות נמוכות. מניעת התפתחות זרעי אורנים. רעייה בעוצמה בינונית	234	4
	28.4								בוסתנים ומטעים	-	-	-	בוסתנים ומטעים	-	ממשק בוסתנים-קלטור, כיסוח וגזום עצי הבוסתן, לרבות חידוש ע"ב נטיעה של עצי בוסתן	56	3
	28.5								יער מחטני	גבוהה	חורש	פתוחה	יער מעורב	משרעת	עידוד מעבר לתצורת יער מעורב. טיפוח התחדשות רחבי עלים.	198	3
	28.6								יער מחטני	גבוהה	עשבוני	-	משרעת	משרעת	טיפוח מגוון תצורות צומח ורמות כיסוי ע"ב דינמיקה טבעית	785	4
	28.7								יער מחטני	פזורה	בתה	-	משרעת	משרעת	טיפוח מגוון תצורות צומח ורמות כיסוי ע"ב דינמיקה טבעית	277	4

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה רצויה	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
29	28.8								בתה	-	עשבוני	-	בתה	-	שימור תצורות צומח נמוכות. מניעת התפתחות זרעי אורנים	64	4
	28.8								חורש טבעי	בינונית	בתה	-	חורש טבעי	-	שימור תצורת החורש. מניעת התפתחות זרעי אורנים	534	4
	28.9								יער מעורב	בינונית	בתה	-	יער מעורב	-	שימור וטיפול תצורת יער מעורב, ע"ב דינמיקה טבעית	129	4
	29.1								יער אקליפטוס	גבוהה	עשבוני	-	משרעת	משרעת	שטח בניהול ע"ב דינמיקה טבעית, דילול אקליפטוסים יבשים ע"פ צורך	56	4
	29.2								יער מחטני	גבוהה	שיחיה	פתוחה	יער מחטני	משרעת	דילול לוויסות צפיפות, רעיה בעצמה בינונית	87	3
	29.3		שימור מירבי	מגידו מערב	יער רב תכליתי	ללא	שטח פתוח נרחב ממערב לרכס הקיני. מרביתו משמש כשטח אש פעיל, ורובו מכוסה בתות, ללא צמחיה מעוצה. אזור ללא תשתיות קהל, אך מכיל שבילים ודרכים פיראטי	ללא פיתוח נוסף. טשטוש וחסימת דרכים	יער מחטני	גבוהה	עשבוני	-	יער מחטני	משרעת	דילול ע"פ צורך ורעייה	178	4
	29.4								עשבוני	-	-	-	עשבוני	-	שימור תצורות צומח נמוכות. מניעת התפתחות זרעי אורנים	2929	4
29.5								יער מחטני	גבוהה	בתה	בתה	-	יער מחטני	-	דילול לוויסות צפיפות, רעיה בעצמה בינונית	212	3

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
	29.6								יער מחטני	בינונית	עשבוני	-	משרעת	משרעת	ניהול ע"ב דינמיקה טבעית	84	4
	29.7			אזור חייץ	ללא				שיחיה		בתה	-	קו חייץ	-	מבנה קו חייץ	52	1
	29.9			יער רב תכליתי	ללא				שיחיה	-	בתה	-	שיחיה	-	שימור תצורות צומח נמוכות. מניעת התפתחות זרעי אורנים	1261	4
	29.8									בתה		עשבוני	-	בתה	-	שימור תצורות צומח נמוכות. מניעת התפתחות זרעי אורנים	509
	30.1							במרביט השטח, שימור כתמיות צומח, ע"ב דינמיקה טבעית. רצועת נטיעות בצד הדרומי למניעת זליגה של שטחים בנויים וחקלאות לשטח היער.	יער מחטני	גבוהה	שיחיה	פתוחה	יער מחטני	-	דילול לוויסות צפיפות, רעיה בעצמה בינונית	332	3
30	30.2	שימור מירבי	אגן הקיני	יער רב תכליתי	ללא	גדות נחל הקיני, המאופיינות ביער נטע אדם של מחטניים ואקליפטוסים (בעיקר גדה צפונית) ובתות ושרידי בוסתנים (בעיקר גדה דרומית). חלק מהגדה הדרומית	ללא פיתוח נוסף. טשטוש וחסמת דרכים		יער מחטני	גבוהה	חורש	פתוחה	יער מעורב	גבוהה	דילול לוויסות צפיפות, טיפוח ושימור התחדשויות רחבי עלים, רעיה בעצמה בינונית	248	3
	30.3								יער אקליפטוס	גבוהה	עשבוני	-	יער אקליפטוס	-	דילול לוויסות צפיפות, רעיה בעצמה בינונית	194	4

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה רצויה	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
	30.4								יער מחטני	גבוהה	עשבוני	-	יער מחטני	-	דילול לוויסות צפיפות, רעיה בעצמה בינונית	371	4
	30.5								עשבוני	-	-	-	עשבוני	-	שימור תצורות צומח נמוכות. מניעת התפתחות זרעי אורנים	41	4
	30.6								יער מחטני	פתוחה	חורש	-	יער מחטני	-	דילול לוויסות צפיפות, רעיה בעצמה בינונית	38	3
	30.7								בתה		עשבוני	-	בתה	-	שימור תצורות צומח נמוכות. מניעת התפתחות זרעי אורנים	520	4
	30.8								יער מעורב	גבוהה	מחטני	פזורה	יער מעורב	-	שימור וטיפוח תצורת יער מעורב, ע"ב דינמיקה טבעית	301	4
	30.9								יער מחטני	בינונית	עשבוני	-	יער מחטני	משרעת	ניהול ע"ב דינמיקה טבעית	1336	4

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
31	31.1								בוסתנים ומטעים	בינונית	עשבוני	-	בוסתנים ומטעים	-	ממשק בוסתנים-קלטור, כיסוח וגיזום עצי הבוסתן, לרבות חידוש ע"ב נטיעה של עצי בוסתן	101	2
	31.2	שימור	גבעת ספלול	מורשת ונף ייחודיות	טבע ובתי גידול ייחודיים	גבעה מבודדת בין נחלי ספלול וחלמית. בסביבתה אתרים ארכיאולוגיים רבים ותצפית על מורד נחל התנינים. מכוסה יער מחטני ואקליפטוס ללא פיתוח לקהל	שטח ללא פיתוח נוסף.	דילול מחטניים ואקליפטוסים מזדקנים, בעיקר באזור הכיפה. עידוד התחדשות של רחבי עלים.	יער אקליפטוס	גבוהה	עשבוני	-	יער אקליפטוס	נמוכה בינונית	דילול אקליפטוסים יבשים. עידוד תת יער מגוון ע"ב דינמיקה טבעית	33	2
	31.3								יער מחטני	בינונית	בוסתנים ומטעים	פתוחה	יער מחטני	נמוכה בינונית	דילול לוויסות צפיפות, טיפוח התחדשויות של רחבי עלים ועצי בוסתן קיימים	80	2
	31.4								יער מחטני	בינונית	מחטני	פזורה	יער מחטני	נמוכה בינונית	דילול לוויסות צפיפות, רעייה בעוצמה בינונית	159	2
32	32.1	פיתוח אקסטנסיבי	דרך הפארק מרכז	נופש וטיילות	מורשת ונף ייחודיות	רצועת דרך מרכזית ביער, מוקפת ביער מחטני מגוון וכן עומדי אקליפטוס. דרך אספלט שמורה, משולטת ומתוחזקת, ללא חניונים. ריבוי דרכים חוצות, חלקן דרכי שירות וחלקן פיראטיות.	תחזוקת הדרך לעבירה לכל רכב בכל חודשי השנה. פיתוח חניונים	יער מחטני	גבוהה	עשבוני	-	יער מחטני	נמוכה בינונית	דילול לוויסות צפיפות. יצירת כתמים של תצורות נמוכות ללא מחטניים.	234	1	

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
	32.2						פזורים, ללא מכלול מרכזי, בין חרבת ראס לאנדרטת הקיבוצים ע"פ תכנית מפורטת. חסימה וטשטוש של ראשי דרכים פיראטיות	מעוצה ליצירת כתמיות וכן כשטחי מילוט משריפה.	בתה	-	-	-	-	בתה	שימור תצורות נמוכות. מניעת התפתחות זרעני אורנים. רעייה בעוצמה בינונית. שימור שרידי שוברי רוח (ברושים) לרבות באמצעות השלמת נטיעות ע"פ צורך.	169	1
33	33.1	שימור מירבי	נחל רז	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותרבות נוף ייחודיות	רצועת נחל ייחודית, המאופיינת בצומח גדות, מחטניים ורחבי עלים נטועים, המבוססים על זרימה עונתית. אזור הדגמה לטיפול בנגר בעזרת צומח ויצירת בית גידול לח עונתי	ללא פיתוח נוסף.	שימור וטיפול צומח גדות ורחבי העלים הנטועים, ע"ב דינמיקה טבעית. מניעת היווצרות סבך של פטל בערוץ.	יער מחטני	בינונית	שיחיה	-	יער גדות נחלים	-	טיפול יער מגוון באמצעות דילול והשלמת נטיעות רחבי עלים	413	2
	33.2							היווצרות סבך של פטל בערוץ.	יער גדות נחלים	בינונית	עשבוני	-	יער גדות נחלים	-	טיפול צומח גדות קיים	125	2
34	34.1	שימור מירבי	נחל סנונית	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותרבות נוף ייחודיות	רצועת נחל צרה ומבודדת, השוכנת בתוך אזור חקלאי ברובו, ללא תשתיות קהל. מאופיינת בצומח גדות וכן באלונים (כנראה נטועים) בגדה הדרומית. מוכרת בתור בית גידול ייחודי של טריטון הפסים	ללא פיתוח נוסף	שימור וטיפול צומח גדות ורחבי העלים הנטועים, ע"ב דינמיקה טבעית. מניעת היווצרות סבך של פטל בערוץ.	חורש טבעי	-	-	-	חורש טבעי	-	טיפול חורש טבעי קיים ועידוד התחדשות רחבי עלים	140	2

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
35	35.1	שימור	ווסטרוויל מזרח	יער רב תכליתי	ללא	יער מחטני חיוני בעורף החניון.	ללא פיתוח למעט שבילי הליכה ע"פ תכנית מפורטת למכלול ווסטרוויל.	שימור רמת כיסוי מחטני על קיימת, על בסיס דינמיקה טבעית	יער מחטני	בינונית	חורש	פתוחה	יער מעורב	נמוכה בינונית	עידוד מעבר לתצורת יער מעורב. טיפוח התחדשות רחבי עלים.	260	4
36	36.1	פיתוח אינטנסיבי	ווסטרוויל	נופש וטיילות		מכלול נופש ישן על כביש 672, מרביתו יער אקליפטוס וותיק אך לא מרשים. כולל גם את חניוני אשתי ואורן זמיר וקבוצת עומדים מחטניים בשולי נחל רז.	הסדרת תנועה בתיאום עם נת"י. הצמדת חניון אורן זמיר לכביש. פיתוח חניוני ווסטרוויל ואשתי ע"פ צורך ותכנית מפורטת. שילוט והכשר	חידוש יער ווסטרוויל לתצורת יער מעורב של מחטניים ורחבי עלים. שאר השטח ע"ב דינמיקה טבעית.	יער אקליפטוס	גבוהה	עשבוני	-	אחר	גבוהה	דילול אקליפטוסים יבשים ומנוונים. השלמת נטיעות מחטניים ורחבי עלים. ע"פ תכנית מפורטת הכוללת העתקת חניונים קיימים	77	1
	36.2						יער מחטני	בינונית	מחטני	פזורה	יער מחטני	נמוכה בינונית	דילול ע"פ צורך ורעייה	97	1		
37	37.1	שימור מירבי	אלוני גלעד	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	יער אלונים ייחודי וטבעי בצפיפות בינונית-גבוהה, ללא תת יער. בית גידול ייחודי אופייני לאזור המשקיף אל מאגרי גלעד ומפגש הנחלים רז ותנינים. מכיל	ללא פיתוח נוסף.	שימור תצורת יער האלונים. מניעת התפתחות של תת יער, למעט טיפוח התחדשות	יער רחב עלים	בינונית	עשבוני	-	יער רחב עלים	שימור תצורת יער האלונים, ללא תת יער באמצעות רעייה. טיפוח התחדשויות רחבי עלים.	1097	2	

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
	37.2							טבעית של אלונים.	יער מחטני	בינונית	מחטני	פזורה	יער מחטני	-	דילול לוויסות ייחגות, רעייה בעוצמה בינונית	112	2
	37.3								עשבוני	-	-	-	עשבוני	-	שימור תצורה נמוכה. גידור התחדשויות רחבי עלים	186	2
38	38.1	שימור	נחל נילי	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	רצועת נחל קטנה המתנקזת אל נחל תנינים, מרביתה מאופיינת בצמחיית גדות ושרידי בוסתנים. בשטח האגן מטעים, בתות וכתמי יער פארק של אלונים, ללא תשתיות קהל למעט בעין נילי עצמו	הסדרת האחריות והתשתיות בנחל נילי, בתיאום עם בעלי עניין, ע"פ תכנית מפורטת. כניסת כלי רכב לערוץ.	שימור וטיפול צמחיית גדות, ושרדי בוסתנים לאורך הערוץ. טיפול באיזור המעיין ע"פ תכנית מפורטת טהסכם ניהול	שיחיה	-	עשבוני	יער גדות נחלים	-	חשיפת צמחיית בוסתן, עידוד התחדשות רחבי עלים טבעיים והשלמת נטיעות ע"פ צורך	186	2	
39	39.1	פיתוח אקסטנסיבי	דרך נוף גלעד	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	המשך דרך הפארק, לרבות מקטע ממערב לכביש 6. מרביתה מאופיינת בבתות, שולי מטעי פרי מודרניים, שוברי רוח, ויער פארק של אלונים. דרך ללא חניונים, פינות ישיבה ותצפיות מוסדרות	פיתוח של מספר מצומצם של פינות עצירה עם ספסלי אבן ללא מרכזי, לפי תכנית מפורטת. שימור רמת עבירות קיימת (ממזרח לכביש 6, עבירות לרכב X44 בלבד).	שימור תצורות צומח קיימות. נטיעות במספר נקודות ליצירת צל.	בתה	-	-	-	בתה	-	שימור תצורת הצומח הנמוכות. נטיעות מוקדי צל בעדיפות לרחבי עלים	308	1

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
40	40.1								עשבוני	-	-	-	-	עשבוני	שימור תצורת צומח נמוכה לצד שימור היער המנדטורי וחידושו	43	1
	40.2	פיתוח אקסטנסיבי	אנדרטת הקיבוצים	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	רצועת דרך מרכזית ביער, מוקפת ביער מחטני מגוון, כולל חלקות יער מנדטוריות ותיקות וכן עומדי אקליפטוס. חורשות לפסטיבל. דרך אספלט שמורה, משולטת ומתוחזקת, ללא חניונים. ריבוי דרכים חוצות, חלקן דרכי שירות. ריבוי שבילי אופניים פיראטיות פעילות מאד.	תחזוקת הדרך לעבירה לכל רכב בכל חודשי השנה. פיתוח חניונים, פזורים, מבואה משנית ליד האנדרטה, בין חרבת ראס לאנדרטת הקיבוצים. חסימה וטשטוש של ראשי דרכים פיראטיות	יער מחטני	בינונית	חורש	פתוחה	יער מעורב	נמוכה בינונית	שימור וחידוש יער מחטני מנדטורי	40	1	
	40.3								בוסתנים ומטעים	בינונית	עשבוני	-	בוסתנים ומטעים	-	ממשק בוסתנים-קלטור, כיסוח וגיזום עצי הבוסתן, לרבות חידוש ע"ב נטיעה של עצי בוסתן	66	1

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה רצויה	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
41	41.1	שימור מירבי	יער דליה	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	טבע ובית ערבי גידול ייחודיים	שטח מיוער המוקף בתות ומטעים בין רמות מנשה ודליה. מרביתו יער מחטני, ברמות כיסוי משתנות וחלקו בוסתנים ומטעים. כולל בתוכו שטחי ניהול ואכרזות ממערב לדליה-רמות מנשה.	שימור מעבר מרמות מנשה ודליה אל היער, לרבות שילוט והסדרה של מסלול הליכה ורכיבה מעגלי. מסלול הליכה ורכיבה בערוץ באחריות ועדת סמ"ש	שימור תצורה ורמות הכיסוי הקיימות, למעט במרבדי פריחה, בהם הטיפול בצמחייה ע"פ הנחיות אקולוג.	יער רחב עלים	פתוחה	עשבוני	-	יער רחב עלים	נמוכה בינונית	טיפול תצורת יער רחב עלים. מניעת התפתחות של תת יער. מניעת התפתחות זרעי אורנים. ממשק מיוחד באזורי פריחה, ע"פ הנחיות אקולוג	43	2
	41.2								עשבוני	-	-	-	עשבוני	-	שימור תצורה נמוכה. מניעת התפתחות זרעי אורנים. רעייה בעוצמה בינונית	650	2
	41.3								יער מחטני	גבוהה	בוסתנים ומטעים	אפסית	יער מעורב	-	שימור לוויסות צפיפות, טיפוח התחדשויות הטיפול בצמחייה ע"פ הנחיות ועצי בוסתן קיימים	519	2
	41.4								בתה	עשבוני	-	בתה	-	שימור תצורת הבתה. מניעת התפתחות זרעי אורנים. רעייה בעוצמה בינונית	1271	2	

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
	41.5								בוסתנים ומטעים	גבוהה	שיחיה	-		-	ממשק בוסתנים-קלטור, כיסוח וגיזום עצי הבוסתן, לרבות חידוש ע"ב נטיעה של עצי בוסתן	144	2
43	43.1	פיתוח אקסטנסיבי	גבעת הרקפות	נופש וטיילות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	עומד יער קטן בסמוך לקיבוץ גלעד, שהכיל מרבדי פריחת רקפות מרהיבים. כיו הפריחה מצומצמת ביותר, אולם היער מושך מטיילים רבים בעונת הפריחה	שטח ללא פיתוח נוסף, למעט תחזוקת שבילים קיימים. מניעת מעבר של רכבים אל תוך השטח.	טיפול ביער המחטני ע"פ הנחיות אקולוג, לצורך חידוש הפריחה.	יער מחטני	גבוהה	חורש	אפסית	יער מחטני	גבוהה	שימור תצורת יער גבוה ומצל. ממשק ע"פ הנחיות אקולוג לשימור מרבדי הפריחה	33	1
44	44.1	פיתוח אינטנסיבי	טיילת יקנעם	יער קהילתי	אזור חייץ	טיילת אינטנסיבית קיימת בגבול העיר יקנעם.	ללא פיתוח נוסף. תחזוקת מתקנים ותשתיות קהל	אזור חייץ עם מוקדי צל	יער מחטני	גבוהה	בוסתנים ומטעים	אפסית	קו חייץ	-	תחזוקת קו חייץ קיים. שמירה וטיפול של מוקדי צל ועצי תפארת	328	1
46	46.1	פיתוח אינטנסיבי	חניית החרובים- מסלול נחל השופט	נופש וטיילות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שדה מעובד בקרבת האתר הקיים של חניון החרובים המיועד להקמת חנייה עתידית, ללא פינות ישיבה.	פיתוח חנייה והסדרת תנועה ע"פ תכנית מפורטת	ע"פ תכנית מפורטת	עשבוני	-	-	-	עשבוני	-	נטיעות ע"פ תכנית פיתוח מפורטת	37	1

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
47	47.1	פיתוח אקסטנסיבי	דרך נוף נחל שלף	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	המשך דרך הפארק, לרבות מקטע ממערב לכביש 6. מרביתה מאופיינת בבתות, שולי מטעי פרי מודרניים, שוברי רוח, ויער פארק של אלונים. דרך ללא חניונים או פינות ישיבה	פיתוח של מספר פינות עצירה פזורות, ללא מכלול מרכזי. שימור רמת עבירות קיימת (ממזרח לכביש 6 לכל רכב כל השנה, ממערב, עביר רק בעונה היבשה).	שימור תצורות צומח קיימות. נטיעות במספר נקודות ליצירת צל.	בתה	-	-	-	בתה	-	שימור תצורה נמוכה. נטיעות מוקדי צל של רחבי עלים	153	1
48	48.1	שימור מירבי	מכלול קירה	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	יער קהילתי	יער מחטני, בעל תת מפותח של רחבי עלים וצמחיית חורש המכיל דרכי שירות רבות, אך ללא שבילים מסומנים. מתפקד כיער קהילתי של השכונות המזרחיות-דרומיות	סימון ושילוט מערות, לרבות חסימה בטיחותית ע"פ צורך. פיתוח מערך שבילי הליכה ורכיבה סביב נושא המערות. חסימה וטשטוש של דרכי שירות.	יער מחטני	בינונית	מחטני	אפסית	יער מחטני	-	דילול בינוני-חזק של המחטניים, עידוד רחבי עלים ומרעה בלחץ גבוה	436	2	
	48.2						יער מחטני	בינונית	חורש	פזורה	יער מעורב	-	דילול בינוני-חזק של המחטניים, עידוד רחבי עלים, מרעה בלחץ גבוה	304	2		

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
49	49.1	פיתוח אינטנסיבי	מכלול כביש 66	נופש וטיילות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	אזור המוגדר כמערך הכניסה ליער בתכנית פארק רמות מנשה. פעיל מאד בסופ"ש. כניסה מסודרת מכביש 66, לרבות שילוט ודגלים, אך ללא חניונים. מרביתו צומח ב	עיבוי המכלול באמצעות חניונים וחניות. פיתוח שביל הליכה ורכיבה לתל זריק, לרבות שילוט ותצפית לעמק, בתיאום רע"ת. לתכנון מפורט.	טיפול רחבי עלים ועצי פרי קיימים לצד נטיעת יער גבוה ומצל. טיפול במינים פולשים.	יער רחב עלים	גבוהה	בוסתנים ומטעים	פתוחה	יער רחב עלים	-	טיפול לוויסות צפיפות, טיפוח התחדשויות גבוה ומצל טיפול במינים פולשים ועצי בוסתן קיימים	90	1
50	50.1	שימור	כביש נופי נחל משמר העמק	מורשת ותרבות נופך ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שולי כביש צר ומתפתל, מהמרשימים במרחב. שילוב של יער מחטני, ריכוזי אולמוסים וצומח פולשני. דרך בעלת חשיבות היסטורית למורשת ההתישבות. בשוליה שרידי חורשות אולמוסים, בוסתנים ועומדים ותיקים.	ללא פיתוח נוסף, למעט כניסה רגלית לנחל משמר העמק והסדרת הכניסה לג'וערה לשני הכיוונים, הכל בתיאום עם נת"י. חסימת הכניסה העליונה לנחל גחר.	שימור ככל הניתן של היער הצפוף והסבוך בשולי הדרך, למעט עצים מתים ומסוכנים. טיפול מסיבי בצומח פולשני, לרבות החלפה באמצעות נטיעות בעיקר בערוצים	יער מעורב	גבוהה	-	-	יער מעורב	גבוהה	טיפול בצומח פולשני. דילול סלקטיבי של עצים מסוכנים ומנוונים.	101	2
	50.2	שימור															

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
51	51.2	פיתוח אקסטנסיבי	דרך הפארק דרום	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	רצועת דרך החוצה את הליבה השמורה של הפארק ומספקת תצפיות לצפון השומרון, מורד נחל תנינים ורכס חורשן. דרך בשימוש בעיקר בחודשי הפריחה ובשאר השנה בשימוש נמוך.	ללא פיתוח נוסף. טשטוש וחסימת דרכים פיראטיות	שימור התצורות הנמוכות, פיתוח מוקדי צל.	יער מחטני	בינונית	חורש	פתוחה	יער מעורב	נמוכה בינונית	שימור כתמיות צומח, בדגש על מניעת התפשטות זרעים לשטחי תצורות נמוכות. שמירת מוקדי צל קיימים	65	1
	51.2								עשבוני	-	-	-	עשבוני	-	שימור תצורות צומח נמוכות. מניעת התפתחות זרעי אורנים	241	1
	51.3								בתה	-	עשבוני	-	בתה	-	שימור תצורות צומח נמוכות. מניעת התפתחות זרעי אורנים	258	1
52	52.1	שימור	חייץ הזרע	אזור חייץ		רצועת חייץ סביב הזרע-יקנעם מושבה	תחזוקת שביל אופניים קיים, ללא פיתוח נוסף		יער מחטני	בינונית	חורש	גבוהה	קו חייץ	-	מבנה קו חייץ	139	1
53	53.1	שימור מירבי	חייץ משמר העמק	אזור חייץ		יער בשולי משמר העמק, חלק מהיער המנדטורי, ואתר בעל חשיבות למורשת ההתיישבות באזור	ללא פיתוח למעט שבילי הליכה מחברים ליער ממערב הפלמ"ח, ומהשמריה.	מבנה אזור חייץ, שימור נראות יער חיוני קרוב למערת הפלמ"ח	יער מחטני	בינונית	חורש	פתוחה	קו חייץ	-	מבנה קו חייץ	51	1
54	54.1	שימור	חייץ עין השופט	אזור חייץ	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	רצועת יער בין עין השופט וג'וערה. מרביתה יער מחטני וחלקה גד"ש.			בוסתנים ומטעים	-	-	-	בוסתנים ומטעים	-	דילול ליצירת קו חייץ, תחזוקה על בסיס מרעה בלחץ גבוה	34	1

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
55	55.1	שימור מירבי	חייץ מדרך עז	אזור חייץ	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	מקטעי יער בסמיכות למדרך עז. מרביתם שרידי בוסתנים ובתות.	ללא פיתוח נוסף, למעט שבילי רכיבה והליכה	מבנה אזור חייץ	חורש טבעי	גבוהה	בתה	-	קו חייץ	-	מבנה קו חייץ	31	1
56	56.1	שימור	חייץ גלעד	אזור חייץ	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	רצועת יער בשולי קיבוץ גלעד. מרביתה בתות, חלקה יער מחטני.		מבנה אזור חייץ	יער מחטני	נמוכה בינונית	-	-	קו חייץ	-	מבנה קו חייץ	30	1
61	61.1	שימור מירבי	נחל תנינים	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	חלקה העליון של רצועת נחל חשובה. מרביתה מכוסה צמחיית גדות סבוכה ונמוכה, עם מעט רחבי עלים. ללא תשתיות קהל.	שטח ללא פיתוח נוסף.	שימור וטיפול צומח גדות, ע"ב דינמיקה טבעית.	עשבוני	-	-	-	עשבוני	-	שימור תצורה נמוכה. מניעת התחזשות זריעי מחטניים בערוץ	496	2
62	62.1	שימור מירבי	יובלי דליה	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	רצועות נחל צרות ומבודדות, המתנקזות אל נחל דליה, תחומות בשטחים חקלאיים. בחלקן צמחיית גדות סבוכה	שטח ללא פיתוח נוסף.	שימור וטיפול צומח גדות, ע"ב דינמיקה טבעית.	בתה	-	-	-	בתה	-	שימור תצורות צומח נמוכות. מניעת התפתחות זריעי אורנים	330	2
63	63.1	שימור	גבעת קיפוד וסביבתה	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	גבעה געשית ייחודית, המשקיפה אל עמק יזרעאל. אתר ארכיאולוגי חשוב, מוקף שטחי מטעים מודרניים. ממזרח לה ערוץ נחל פגה, מרביתו מכוסה עירוב של מטעים מודרניים ושרידי בוסתנים	שטח ללא פיתוח נוסף, למעט שבילי הליכה ורכיבה המחבר בין מורד נחל גחר ונחל משמר העמק	חשיפה ושימור של תצורת הבוסתנים ההיסטוריים, בעיקר במפנה לכיוון כביש 66. מניעת התפתחות צומח מעוצה על גבעת קיפוד עצמה	בתה	-	-	בתה	-	שימור תצורות צומח נמוכות. מניעת התפתחות זריעי אורנים	474	2	
64	64.1	פיתוח אינטנסיבי	מכלול נופש כביש 65	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	חלק מיער מעלה עירון, יער מחטני צפוף הנצפה היטב מכביש 65. שטח ללא תשתיות קהל.	שטח עם פוטנציאל פיתוח לנופש וטיילות	יער גבוה ומצל. התפתחות של תת יער	יער מחטני	גבוהה	בתה	-	יער מחטני	גבוהה	מניעת התפתחות של תת יער. דילול לוויסות צפיפות	44	1

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
	64.2						מכביש 65 וישובי האזור. פיתוח ע"פ תכנית מפורטת		יער מחטני	גבוהה	עשבוני	-	יער מחטני	גבוהה	שימור יער גבוה, מצל וחיוני. מניעת התפתחות של תת יער	206	1
65	65.2	שימור מירבי	נחל סנין	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	חלק מעמק השלום, בתות בשולי השטח הבנוי של העיר יקנעם	ללא פיתוח נוסף. חסימה וטשטוש דרכים פיראטיות	מניעת התפתחות זריעי אורנים	יער גדות נחלים	-	-	-	גבוהה	טיפול בריאות לשימור אולמוסים	73	2	
66	66.1	שימור מירבי	עין ששון וסביבתו	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	רצועת נחל צרה באגן נחל השופט המכילה נביעה סמויה וריכוז ייחודי של צומח גדות לרבות ריכוזי וורד צידוני. סובלת ממעבר של רכבי ספורט מוטורי	ללא פיתוח נוסף. חסימת מעבר של רכבי שטח בתוך הערוץ. מניעת רביצת בקר בתוך הערוץ.	שימור וטיפול בית הגידול ע"פ הנחיות אקולוג	שיחיה	-	-	-	-	טיפול ושימור צמחיה ע"פ הנחיות אקולוג	155	2	
67	67.1	שימור	עין בטם	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שרידי כפר השוכן בלב שטח מרעה ושטח אש. מכיל אלונים יוצאי דופן בגודלם וכן שרידי בוסתנים מרשימים ומבנים	שטח בעל פוטנציאל קליטת קהל הולכי רגל ורכבי אופניים המותנה בתיאום מול משהב"ט ובתכנון מפורט	שימור וטיפול אלונים וצמחיית בוסתנים	בוסתנים ומטעים	-	-	-	בוסתנים ומטעים	ממשק בוסתנים-קלטור, כיסוח וגיזום עצי הבוסתן, לרבות חידוש ע"ב נטיעה של עצי בוסתן	100	2	

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
69	69.1	שימור	נחל משמר העמק	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	רצועת נחל מרכזית ביער משמר העמק בעלת חשיבות היסטורית ואקולוגית. בחלקה העליון עוברת בתוכה דרך הפארק המרכזית, ובחלקה התחתון סמ"ש בעבירות טובה. מופעי מים מתקיימים בה לסירוגין בשל שאיבת מעיינות. בעין שולמית בית גידול מוכר של טריטון הפסים. קיימות תכניות להשבת זרימה רציפה בערוץ. ריכוזי צומח פולשני, בעיקר אילנתה בלוטית	סגירה לתנועת רכב, למעט דרך הפארק הראשית במקטע העליון. מניעת חניית רכבים בערוץ.	דילול מחטניים ואקליפטוסים לפתיחת בית הגידול. עידוד וטיפול צמחיית גדות בדגש על התחדשויות אולמוסים. טיפול בצומח פולשני.	משרעת		עשבוני	-	יער גדות נחלים	נמוכה בינונית	דילול מחטניים ואקליפטוסים בסמוך לערוץ. טיפוח צמחיית גדות טבעית, שימור וטיפול אולמוסים. נטיעות צומח גדות נחלים. רעייה עונתית, הרחקת שקתות ומניעת רביצת בקר.	217	2
70	70.1	שימור מירבי	נחל תנינים	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	חלקה העליון של רצועת נחל חשובה. מרביתה מכוסה צמחיית גדות דלילה, עם מעט רחבי עלים. סובלת מהשפעות ספורט מוטורי	מניעת מעבר רכבי שטח וצמצום השפעת הדרך על הנחל	שימור וטיפול צומח גדות, ע"ב דינמיקה טבעית.			עשבוני	-	חורש טבעי	עליון קיימים ועידוד התחדשות רחבי עלים וצמחיית גדות. הגנה על גדות באמצעות חסימת רכבים	304	2	
71	71.1	שימור מירבי	חייץ יער משמר	אזור חייץ	ללא	רצועת יער בלב יער משמר העמק. ללא תשתיות קהל	תחזוקת דרכים קיימות למעבר רכבי כבאות	מבנה אזור חייץ			עשבוני	-	יער מחטני	שימור ותחזוקת מבנה קו חייץ	183	1	

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
72	72.1	שימור	חייץ קיפוד	אזור חייץ		עומדי יער היסטוריים סביב ערוץ נחל גחר	פיתוח מערכת שבילי הליכה ורכיבה, תצפית. ללא פיתוח חניונים. טשטוש וחסימת דרכים	מוקדי צל לאורך שבילים, ומרבית השטח בהתערבות מינימלית, התפתחות צומח ע"ב דינמיקה טבעית	יער מחטני	גבוהה	-	-	קו חייץ	מבנה קו חייץ	125	1	
73	73.1	שימור מירבי	יער דליה	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	אזור חייץ	שטח מיוער המוקף בתות ומטעים בין רמות מנשה ודליה. מרביתו יער מחטני, ברמות כיסוי משתנות וחלקו בוסתנים ומטעים. הערוץ הצפוני של נחל שלף, הכולל שב	שימור מעבר מרמות מנשה ודליה על היער, לרבות שילוט והסדרה של מסלול הליכה ורכיבה מעגלי. פיתוח וסימון שביל רכיבה והליכה למיטיבי לכת לכל אורך הער	שימור תצורה ורמות הכיסוי הקיימות, למעט במרבדי פריחה, שם הטיפול בצמחייה ע"פ הנחיות אקולוג.	יער מחטני	גבוהה	בוסתנים ומטעים	אפסית	יער מעורב	שימור לוויסות צפיפות, טיפוח התחדשויות הטיפול בצמחייה ע פ הנחיות אקולוג ועצי בוסתן קיימים	45	2	
74	74.1	שימור מירבי	חייץ רמות מנשה	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	ערכי טבע ובית גידול ייחודיים	שטח מיוער המוקף בתות ומטעים בין רמות מנשה ודליה. מרביתו יער מחטני, ברמות כיסוי משתנות וחלקו בוסתנים ומטעים. הערוץ הצפוני של נחל שלף, הכולל שב	שימור מעבר מרמות מנשה ודליה על היער, לרבות שילוט והסדרה של מסלול הליכה ורכיבה מעגלי.	שימור תצורה ורמות הכיסוי הקיימות, למעט במרבדי פריחה, שם הטיפול בצמחייה ע"פ הנחיות אקולוג.	בוסתנים ומטעים	גבוהה	שיחיה	-	בוסתנים ומטעים	ממשק בוסתנים-קלטור, כיסוח וגזום עצי הבוסתן, לרבות חידוש ע"ב נטיעה של עצי בוסתן	24	2	

טבלה 3.4.2 יחידות ממשק יערני

מספר יח' ייעוד	מספר יח' ממשק	רמת שימור	שם יח' ייעוד	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	עקרונות עיצוב צומח	תצורת צומח ראשית	רמת כיסוי ראשית	תצורה משנית	רמת כיסוי משנית	תצורה ראשית	רמת כיסוי רצויה	פעולות ממשק	שטח בדונם	עדיפות לטיפול
75	75.1	שימור מירבי	חייץ רכס הקיני	אזור חייץ	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	גדות נחל הקיני, המאופיינות ביער נטע אדם של מחטניים ואקליפטוסים (בעיקר גדה צפונית) ובתות ושרידי בוסתנים (בעיקר גדה דרומית). חלק מהגדה הדרומית	ללא פיתוח נוסף. טשטוש וחסימת דרכים	במרביית השטח, שימור כתמיות צומח, ע"ב דינמיקה טבעית. רצועת נטיעות, בצד הדרומי למניעת זליגה של שטחים בנויים וחקלאות לשטח היער.	יער מחטני	גבוהה	עשבוני	-	קו חייץ	מבנה קו חייץ	559	1	
76	76.1	שימור מירבי	נחל מדרך עוז	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	רצועת נחל יובשנית היורדת לכיוון צפון מזרח מרכס הקיני. מאופיינת בצמחיית חורש	ללא פיתוח נוסף, למעט הכשרת דרכי שירות מצפון לדרום למניעת שריפות ולטיפול יערני	שימור כתמיות צומח, ע"ב דינמיקה טבעית. טיפוח מטעים בקרבת מדרך עוז כאזור חייץ	חורש טבעי	בינונית	בטה	-	חורש טבעי	שימור וטיפוח תצורת החורש הקיימת.	224	2	
77	77.1	שימור מירבי	רמת סנין	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	חלק מעמק השלום, בתות בשולי השטח הבנוי של העיר יקנעם	מניעת התפתחות זריעי אורנים	מניעת התפתחות זריעי אורנים	עשבוני	-	-	-	עשבוני	זריעים בבתות רעייה בעוצמה בינונית גבוהה	1211	2	
78	78.1	שימור מירבי	נחל ספלול	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	רצועת נחל יובשני מדרום לדרך הפארק הראשית. בחלקה המזרחי כביש אספלט המשמש את שטח האש. ללא תשתיות קהל. בחלקה המערבי ריכוז אולמוסים וצומח נחלים אופייני. באתר נתגלו ממצאים ארכיאולוגיים חשובים מתקופות פרהיסטוריות	ללא פיתוח נוסף. מניעת רכבים לערוץ המערבי	שימור מקבץ האולמוסים. טיפוח צמחיית גדות	בטה	עשבוני	-	יער גדות נחלים	גבוהה	טיפוח אולמוסים קיימים. נטיעות רחבי עלים וצומח גדות בצד המזרחי של הערוץ	363	2	

חלק ד: תכניות נושאות

4.1 תכנית התגוננות מאש – דברי הסבר

מ-2015 מתועדים ביערות רמת מנשה כ-100 אירועי שריפה, בהיקף של כ-3,000 דונם (כ-5% משטח התכנית). יותר ממחצית מהשריפות אירעו בשתי שנים בלבד – 2019 ו-2016. מרבית השריפות אירעו בסופי שבוע, ובחודשים מאי-אוגוסט. מכאן כי קיימת חפיפה בין תקופות בהן הפעילות האנושית ביער מתגברת ובין השריפות המתועדות⁵.

מחד, היקפן המצומצם יחסית של השריפות עשוי להעיד הן על המבנה הצמחי המורכב של השטח (כלומר כתמיות הצומח) והן על יכולות מערך הכיבוי בתגובה ובבידוד תאי שטח. מאידך, בחינת תצפיות אקלימיות בשלושת העשורים האחרונים בתחנת גלעד, מראה שתי מגמות שעשויות להשפיע על תכיפות, היקף ועוצמת השריפות⁶:

- א. התגברות גלי חום (ב-1990 היו רק 4 ימים עם טמפ' מעל 35°, לעומת 23 ימים ב-2015);
- ב. ירידה בלחות המינימלית או עלייה ביובש היחסי (ב-1990 עמדה על 22%, לעומת 12% ב-2019).

שילוב שתי המגמות האקלימיות שצוינו לעיל, לצד ביקושים גוברים לשירותי נופש במרחב, עשוי להגביר הן את ההסתברות לאירועי ההצתה והן את דליקות החומר הצמחי ביערות. תכנית ההתגוננות מאש צריכה לאזן אפוא בין השאיפה לשמר חלקי יער מחטני חיוני ובריא ובין צמצום סיכוני השריפה ומניעת התפשטות האש לאזורים נרחבים.

במסגרת תכנית היער שולבו מספר תשתיות קיימות ומתוכננות וכן עקרונות פעולה לכדי תכנית נושאת כללית להתגוננות מאש (ר' מפה 7). התכנית מבוססת על העקרונות הבאים:

1. דילול ביומסה ברכסים וחגורות מגן על אזורי הנחלים והמדרונות וכן סביב אזורי קליטת קהל;
2. שילוב שימושים של תשתיות הגנה מאש ושל תשתיות קליטת קהל;
3. צמצום מערך הדרכים וטשטוש דרכים פיראטיות המייצרות מסתורים והזדמנויות לפעולות הצתה;
4. הכרה בבית הגידול של היער המחטני המפותח והרב שכבתי בתור ערך ייחודי לשימור, חרף סיכוני האש הכלולים בו;
5. יש להטמיע התייחסות לאזורי חייץ במסגרת תכניות פיתוח עתידיות ולא בשטח היער. יש להימנע מנטיעות והגדלת ביומסה בסמיכות לאזורי בינוי;

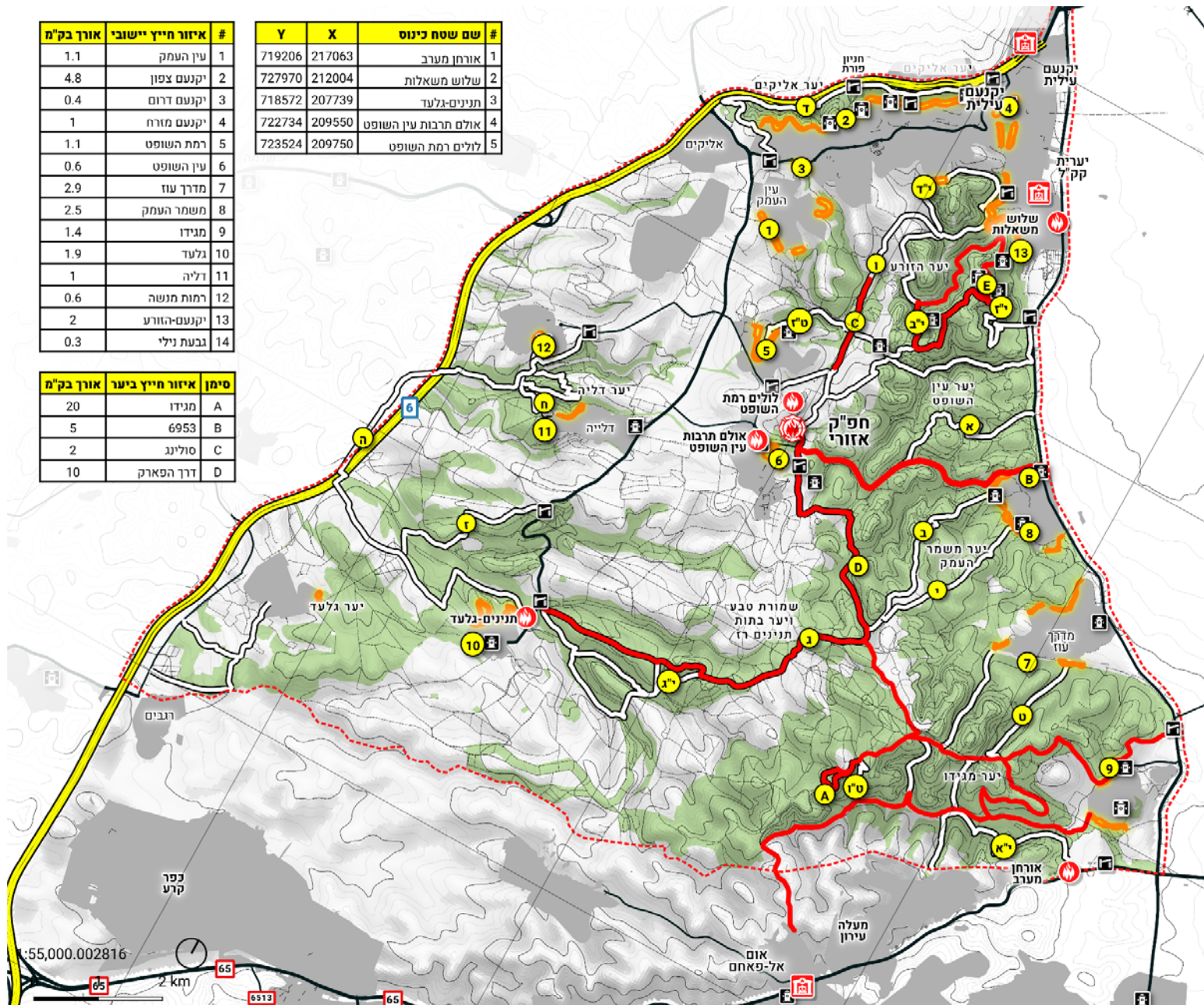
⁵ בין שמקור השריפה הינו הצתה בזדון או ברשלנות.

⁶ בהקשר זה יש לציין כי לא ניתן לראות בתצפיות ירידה מובהקת במשקעים ו/או עלייה מובהקת בטמפ' הממוצעת או בטמפ' המקסימום. ישנה עלייה מסוימת בטמפ' המינימום.

#	איזור חייץ יישובי	אורך בק"מ
1	עין העמק	1.1
2	יקנעם צפון	4.8
3	יקנעם דרום	0.4
4	יקנעם מזרח	1
5	רמת השופט	1.1
6	עין השופט	0.6
7	מדרך עוז	2.9
8	משמר העמק	2.5
9	מגידו	1.4
10	גלעד	1.9
11	דליה	1
12	רמות מנשה	0.6
13	יקנעם-הזורע	2
14	גבעת נילי	0.3

#	שם שטח כינוס	X	Y
1	אורחן מערב	217063	719206
2	שלוש משאלות	212004	727970
3	תנינים-גלעד	207739	718572
4	אולם תרבות עין השופט	209550	722734
5	לולים רמת השופט	209750	723524

סימן	איזור חייץ ביער	אורך בק"מ
A	מגידו	20
B	6953	5
C	סולינג	2
D	דרך הפארק	10

תכנית יער וממשק ארוך טווח
יערות רמות מנשה
התגוננות מאש

גבולות
 תחום ההתייחסות (red dashed line)
 מקרקעי ייעור* (green)

בנוי / מיועד לבנייה
 בנוי / מיועד לבנייה (grey)

מערך התגוננות משריפות
 מיקום חפ"ק (red circle with 'P')
 תחנת כיבוי (red house icon)
 שטחי כינוס (red circle with 'C')
 כניסות ליער (black square with 'E')
 הידרנטים (black square with 'H')
 דרך לניוד כוחות (black line)

כבישים
 דרך מהירה (thick yellow line)
 דרך ראשית (black line)
 דרך אזורית (thin black line)
 דרך שירות (dashed black line)

אזור חייץ
 אזור חייץ ביער (red line)
 אזור חייץ יישובי (orange line)

* יער בתכנית מפורטת / תמ"א 1 / שמורת יער

55,000.002816

2 km

טבלה 4.1.1: קווי חייץ								
#	שם	ייעוד נוסף	סוג חייץ	סטטוס	סוג דרך	גורם מנהל	אורך (ק"מ)	שטח (דונם)
קווי חייץ ביער								
A	מגידו	-	חייץ ביער	קיים חלקית	שירות	קק"ל	20	800
B	6953	כביש ארצי	כביש	קיים חלקית	כביש	אחר	5	270
C	סולינג	נופש וטיילות	חייץ ביער	לא קיים	קהל 4X4	אחר	2	62
D	דרך הפארק	נופש וטיילות	חייץ ביער	קיים חלקית	קהל כל רכב	קק"ל	10	418
E	הר גחר	נופש וטיילות	חייץ ביער	קיים	קהל כל רכב	קק"ל	6	248
קווי חייץ ישוביים								
1	עין העמק	-	שולי ישוב	קיים חלקית	ישוב פנימית	אחר	1.4	107
2	יקנעם טיילת	נופש וטיילות	שולי ישוב	קיים	כביש	קק"ל	4.3	261
3	יקנעם דרום	-	שולי ישוב	מוצע	שירות	קק"ל	0.5	3
4	יקנעם מזרח	-	שולי ישוב	קיים חלקית	כביש / שירות	קק"ל / אחר	1.3	42
5	רמת השופט	-	שולי ישוב	קיים	ישוב פנימית	אחר	1.3	64
6	עין השופט	-	שולי ישוב	מוצע	שירות	קק"ל	0.6	58
7	מדרך עוז	-	שולי ישוב	מוצע	שירות	קק"ל	1.9	39
8	משמר העמק	-	שולי ישוב	קיים חלקית	ישוב פנימית	קק"ל / אחר	1.8	50
9	מגידו	-	שולי ישוב	קיים	ישוב פנימית	קק"ל / אחר	1.4	33
10	גלעד	-	שולי ישוב	קיים	ישוב פנימית	קק"ל / אחר	1.5	58
11	דליה	-	שולי ישוב	קיים	שירות	קק"ל	0.5	19
12	רמות מנשה	-	שולי ישוב	קיים	שירות	קק"ל	0.6	22

טבלה 4.1.1: קווי חייץ								
#	שם	ייעוד נוסף	סוג חייץ	סטטוס	סוג דרך	גורם מנהל	אורך (ק"מ)	שטח (דונם)
1 3	הזורע-יקנעם מושבה	-	שולי ישוב	קיים חלקית	שירות	קק"ל	2.2	121
1 4	גבעת נילי	-	שולי ישוב	קיים	שירות	קק"ל	0.3	11

טבלה 4.1.2: כניסות לכוחות כיבוי			
#	שם כניסה	X	Y
1	נחל השופט	211093	727994
2	טיילת יקנעם	209100	728476
3	חניון פורת	208194	728274
4	רמת השופט	209350	723572
5	מערך כניסה 66	212338	726466
6	ג'וערה	210321	722700
6	שער הגיא	207612	726632
7	נחל תנינים	207811	718897
7	מגרש כדורגל	210035	729432
8	ווסטרוויל מערב	207194	720156
9	רמות מנשה	206443	722942
10	אורחן מגידו	217489	719595
11	היוגב	217400	721938

טבלה 4.1.3: שטחי כינוס לכוחות כיבוי			
#	שם	X	Y
1	אורחן מערב	217063	719206
2	שלוש משאלות	212004	727970
3	תנינים-גלעד	207739	718572
4	אולם תרבות עין השופט	209550	722734
5	לולים רמת השופט	209750	723524
A	חפ"ק אזורי	209944	723157

טבלה 4.1.4: דרכי יער ראשיות (הבולת כוחות כיבוי)

אורך בק"מ	ייעוד נוסף	שם דרך/מקטע	סימן במפה
2.53	-	גבעת קיפוד	א
2.8	דרך קהל	דרך אנדרטת הקיבוצים	ב
4.14	-	דרך הפארק (נ. גחר)	ג
7.22	-	דרך יער אליקים	ד
10.5	דרך קהל	דרך נוף גלעד	ה
15.8	דרך קהל	דרך סולינג	ו
4.69	דרך קהל	יער גבעת נילי	ז
3.96	דרך קהל	יער דליה	ח
3.25	דרך חקלאית	יער מדרך עוז	ט
2.7	דרך קהל	רכס הקיני	ט"ו
3.96	-	רמת השופט / נ. ריחניה	ט"ז
5.84	דרך צבאית	יער משמר העמק	י
3.78	-	נ. הקיני דרום	י"א
4.07	-	סובב גבעת משעול	י"ב
3.93	-	סובב גבעת ספלול	י"ג
4.88	דרך נופית	סובב תל קירה	י"ד
6.44	-	שביל הנחש גחר	י"ז

4.2 תכנית נושאית לנופש וטיילות:

יערות פארק רמות מנשה הם מרחב נופש וטיילות חשוב ומרכזי, השוכן בין המטרופולינים חיפה ותל אביב. היערות מהווים אזור פתוח רחב ידיים, מוגן ומגוון, עשיר באתרי מורשת, נחלים ומעיינות, תצורות צומח, ערכי טבע ייחודיים, חניונים, שבילי הליכה ורכיבה ואזורים מוצלים. היערות מהווים מרכיב מרכזי ומשמעותי במרחב הביוספרי של מ.א. מגידו. האקלים באזור יחסית נוח ומאפשר טיילות ברוב ימות השנה, לצד ריבוי מוקדי מים זורמים ומופע מים עונתי מרשים. האטרקטיביות של היערות באה לידי ביטוי במספר הגבוה של המטיילים ביערות – כ-1.6 מיליון מבקרים ב-2019 (לפי נתוני חברת פלאפון).

אתרי הקהל הרבים המפוזרים ברחבי הפארק מתפקדים באופן שונה הן מבחינת אופי הפעילות והן מבחינת עומסי המבקרים. לדוגמה, אתר נחל השופט מהווה מוקד טיילות ונופש מרכזי ועמוס במרבית ימות השנה. אתרים אחרים מהווים מוקדי עניין במידה קטנה יותר (מאגרי גלעד, נחל הקיני) או מאופיינים בטיילות עונתיות (מפלי גלעד, גבעת הרקפות). לבסוף קיימים בשטח עשרות אתרים בעלי עניין נופי, טבעי או היסטורי לתושבי האזור ולמטיילים הרבים הפוקדים אותו, אך בפועל פוקדים אותם מספר קטן של מבקרים בכל שנה בשל היותם בלתי מוכרים לציבור ו/או נעדרי תשתיות מתאימות.

מרכיב מרכזי בשטח הפארק הינו הנופש הפעיל (Recreation) בדגש על נופש מבוסס-תנועה – ספורט מוטורי, רכיבת אופניים, רכיבת סוסים, ריצות ארוכות וטיול רגלי. מרכיב זה משתלב עם מגמות חברתיות, כלכליות, טכנולוגיות ותרבותיות הקשורות בעליית רמת החיים, אימוץ אורח חיים בריא והעדפת שְׁלוּמוֹת (Well being).

עקרונות הנופש והטיילות ביערות פארק רמות מנשה נקבעו בסדרה של מסמכי מדיניות ומסמכים סטטוטוריים החל משנות ה-90 של המאה הקודמת, ובהם **תכנית האב לתיירות מגידו-יקנעם עילית** (יעד אדריכלים, 1999), **תכנית יער מפורטת פארק רמות מנשה** (ליבנה, 2008) ו**תכנית מרחב ביוספרי מגידו** (מ.א. מגידו, 2011).

ברם, עקרונות אלו נקבעו לפני למעלה מעשור, ולא לקחו בחשבון את בעיות התחבורה המאפיינות את ישראל ב-2021. גידול האוכלוסייה, עלייה ברמת המינוע⁷, סלילת כבישים חדשים ובראשם כביש 6 המנגיש את האזור לתושבי המרכז ועלייה כללית ברמת החיים מעודדים כבר עתה היווצרות של עומסי תנועה בכל היציאות מהיערות (צ. משמר עמק, צ. אליקים, מכלול כביש 66) וכן במוקדים בתוך היערות (נחל השופט, גבעת הרקפות) ולאורך הדרכים הראשיות. לפיכך, המשך פיתוח תשתיות הקהל על בסיס תנועה בלתי מוגבלת של רכבים פרטיים במרבית השטח אינו בר קיימא.

האתגר המרכזי בתכנית הנושאית לנופש וטיילות הינו הנגשת אזורים נרחבים לצורכי הקהל, לצד שימור המערכת האקולוגית הייחודית והעשירה של השטח, תוך שילוב אזורי "אל געת" ללא נגישות לקהל בכלל ולרכב בפרט.

⁷ מספר כלי רכב ביחס לאוכלוסייה, הנמדד במספר כלי רכב ל-1,000 נפשות, עלה בתקופה זו מ-324 ב-2008, ל-394 ב-2019. רמה זו נחשבת נמוכה ביחס למדינות מפותחות. הממוצע באיחוד האירופי הוא כ-730 כלי רכב ל-1,000 נפשות.

להלן מפורטים עקרונות התכנית הנושאת לנופש וטיילות:

- א. **מערך תנועה מרכזי, עביר לכל רכב, כל השנה:** מערך זה מבוסס על "דרך הפארק" המרכזית בתחומי הפארק. המערך תוכנן כך שייצור שלד של שערי כניסה, דרכי פארק ומערכת שילוט הקושר את היחידות השונות מעשית והכרתית. שינויים במערך זה, בעיקר במכלול גחר-נחל השופט-עמק השלום ייעשו בכפוף לתכנית מפורטת שתכלול מיתון תנועה, תנועה חד סטרית והסדרת תנועת אוטובוסים / שאטלים.
- ב. **פיתוח חניונים ומכלולי קליטת קהל בצידי כבישים:** לחניונים בצידי דרכים קיים פוטנציאל קליטת קהל גדול יותר מאשר לחניונים בלב השטח. בנוסף, הם מפחיתים את עומסי התנועה הפנימיים ומקטינים את שחיקת דרכי הקהל. חניונים אלו משמשים הן כנקודות עצירה לתנועה עוברת והן כשערי כניסה לשטח הפתוח. מערך מוצע זה משלב בין חניונים קיימים (ביער אליקים) אתרים לשדרוג (מבואת כביש 66, ווסטרוויל), מכלולים מוצעים (בכביש 65, מכלול ג'וערה צפון) ופיתוח מערך עתידי של שאטלים מחניונים אלו אל לב השטח.
- ג. **מבואות לכניסה לא ממונעת:** הסדרה של כ-10 מבואות היקפיות המאפשרות כניסה לשטח באמצעים לא ממונעים, בעיקר הליכה רגלית ורכיבת אופניים (כניסת הביג, טייפון, היכל התרבות, ג'וערה ועוד). כניסות אלו יאפשרו כניסה לחלקים מהיערות ללא צורך ברכב וכן חיבור פעילות הנופש והטיילות עם הישובים והקהילות הסובבות את היער.
- ד. **עיבוי מכלול ווסטרוויל-הרקפות:** הביקור באזור המערבי של התכנית מאופיין בתנועה עונתית, אולם קיים בו פוטנציאל להסתת עומסים ממכלול הר גחר-השופט העמוסים. עיבוי מערך החניונים ופיתוח מסלולי הליכה ורכיבה באזור חניוני ווסטרוויל-אורן זמיר מאפשרים יצירת מכלול נופש משני⁸, אך ייחודי ואטרקטיבי לאורך מרבית חודשי השנה.
- ה. **סגירת נחלים לתנועת כלי רכב:** ככלל, לא תותר תנועת רכבים בערוצי הנחלים (מלבד בנחל גחר התחתון, המהווה חלק מדרך הפארק הראשית). מלבד היותם בתי גידול ייחודיים, המבנה הצר של ערוצי הנחלים מגביל את אפשרויות ההרחבה של דרכים קיימות ומסכן את התשתיות העוברות בשל סחף קרקע ושיטפונות. בנוסף, קיים קונפליקט בין תנועת רכבים ותנועת הולכי רגל ורוכבים, המעדיפים אזורי נחל מוצלים. סגירה זו תתבסס על תכנית מפורטת להסדרת תנועה, שערים, מיתון תנועה וסירקולציה בשטח הפארק.
- ו. **חניוני לילה:** כיום אין חניוני לילה מוסדרים בכל שטח הפארק, אולם הביקוש ללינת שטח נמצא במגמת עלייה בכל הארץ. ככלל, יש להתבסס על לינה ברמה גבוהה יותר בישובים מסביב ולא על חשבון השטח הפתוח. תשתיות הלינה בשטח הפתוח יהיו מינימליות הן מבחינת מספר האוהלים והן מבחינת השירותים

⁸ בכפוף להסדרת מערך התנועה בכביש.

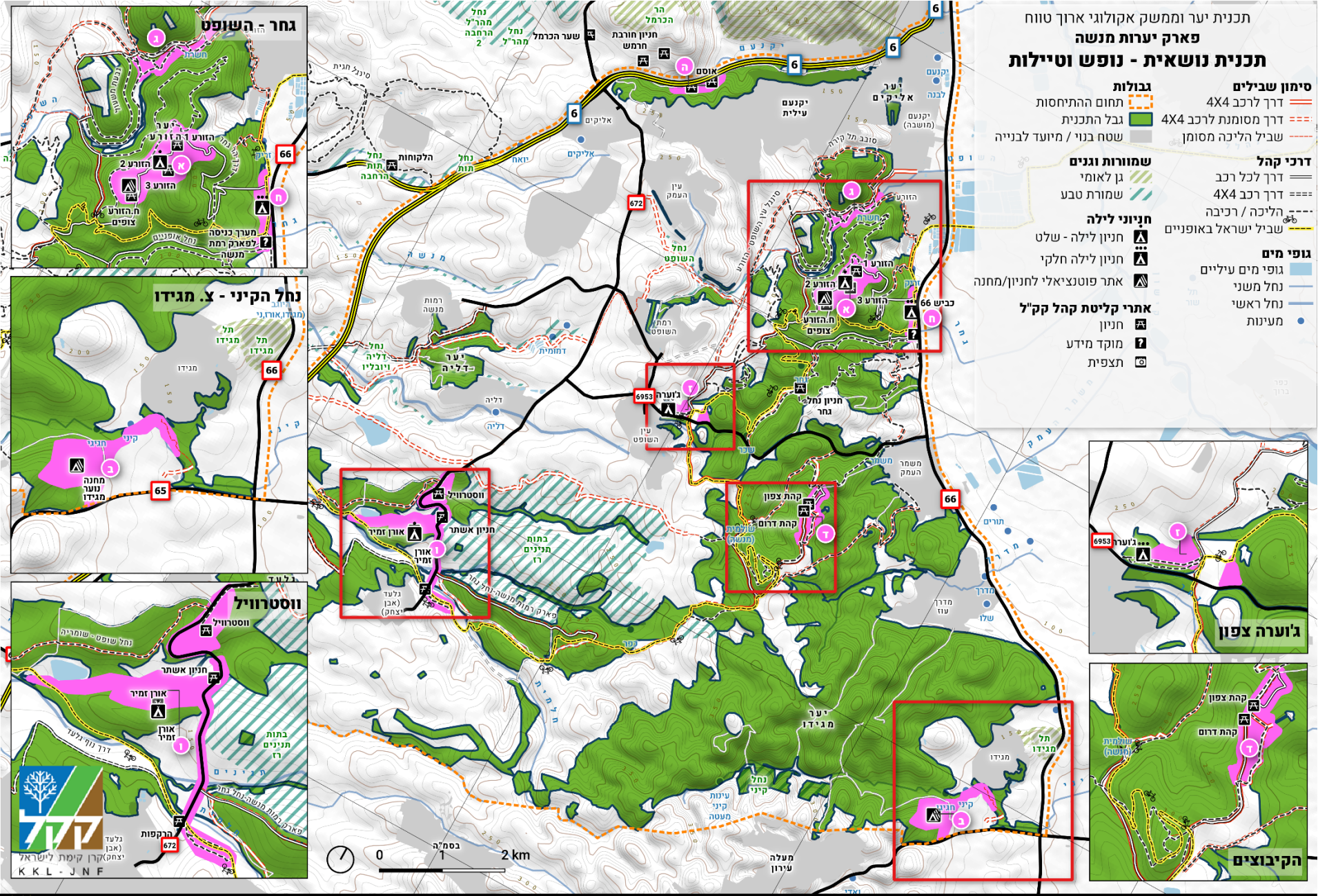
הניתנים באתר. חניוני לילה בפיתוח חלקי מוצעים בחניון אורן זמיר, במכלול ג'וערה צפון, בהר גחר ובמכלול כביש 66. בנוסף זוהה פוטנציאל הקמת חניון נוער ביער מגידו, במיקום שייבחן במסגרת תכנון מפורט.

ז. צמצום מערך דרכי השירות: ביחד עם צוות התכנון צומצם מאד מערך דרכי השירות הדורשות תחזוקה. הקמתן של דרכים אלו נעשתה לצרכי ממשק (כבאיות, רכבי עבודה), אולם פרישתן הרחבה הובילה להגברת התנועה ביערות, לסחף קרקע ולהגדלת עלויות תחזוקה. צמצום מספר הדרכים הדורשות תחזוקה יוביל לחסכון תפעולי ולצמצום התנועה הרכובה ביערות.

ח. שימור מגוון נושאי ותשתיתי: כאמור, אתרי קליטת הקהל, הנוף, הטבע והמורשת בפארק מגוונים מאד מבחינת נושאים ותשתית. לצד אתרים בעלי קיבולת גדולה (ברובם סביב אתרי מים), קיימים אתרים בינוניים וקטנים בעלי אופי אינטימי ובסיסי יותר. שימור תמהיל אתרים, בגדלים שונים, בעלי אופי שונה וברמות שונות של פיתוח והנגשה, מאפשר לייצר חוויית מבקרים ייחודית, לווסת עומסים באתרים פופולריים ומזמין ביקורים חוזרים.

תכנית יער וממשק אקולוגי ארוך טווח
פארק יערות מנשה
תכנית נושאת - נופש וטיילות

סימון שבילים	דרך לרכב 4X4
====	דרך מסומנת לרכב 4X4
----	שביל הליכה מסומן
דרכי קהל	דרך לכל רכב
====	דרך לרכב 4X4
----	הליכה / רכיבה
----	שביל ישראל באופניים
גופי מים	גופי מים עיליים
====	נחל משני
====	נחל ראשי
●	מעיינות
-
גבולות	תחום ההתייחסות
-----	גבלת התכנית
-----	שטח בנוי / מיועד לבנייה
שמוורות וגנים	גן לאומי
-----	שמוורת טבע
חניוני לילה	חניון לילה - שלט
▲	חניון לילה חלקי
▲	אתר פוטנציאלי לחניון/מחנה
אתרי קליטת קהל קק"ל	חניון
?	מוקד מידע
☒	תצפית

טבלה 4.2.1: מכלולי נופש וקליטת קהל							
סימן במפה	שם מכלול	ייעוד ראשי	ייעוד משני	תיאור	עקרונות פיתוח	סטטוס	שטח בדונם
א	הר גחר	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	שלוחה רחבה ושטוחה, מכוסה יער מחטני צפוף, המכילה את ריכוז החניונים הגדול ביותר בשטח.	תחזוקת ועיבוי חניונים קיימים פיתוח מוגבל בהתאם לתוכנית מפורטת.	קיים	350
ב	מכלול נופש כביש 65	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	חלק מיער מעלה עירון, יער מחטני צפוף הנצפה היטב מכביש 65. שטח ללא תשתיות קהל.	שטח עם פוטנציאל פיתוח לנופש וטיילות מכביש 65 וישובי האזור. פיתוח ע"פ תכנית מפורטת	מוצע, לתכנון מפורט	277
ג	חניית החרובים	נופש וטיילות	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	שדה מעובד בקרבת האתר הקיים של חניון החרובים המיועד להקמת חנייה עתידית, ללא פינות ישיבה.	פיתוח חנייה והסדרת תנועה ע"פ תכנית מפורטת	קיים, נדרש לתכנון מפורט	70
ד	אנדרטת הקיבוצים	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	רצועת דרך מרכזית ביער, מוקפת ביער מחטני מגוון וכן עומדי אקליפטוס. חורשות חרובים מפותחות. בעבר שימש לפסטיבל. דרך אספלט שמורה, משולטת ומתוחזקת, ללא חניונים. ריבוי דרכים חוצות, חלקן דרכי שירות. ריבוי שבילי אופניים פיראטיות פעילות מאד.	תחזוקת הדרך לעבירה לכל רכב בכל חודשי השנה. פיתוח חניונים פזורים, מבואה משנית ליד האנדרטה, בין חרבת ראס לאנדרטת הקיבוצים. חסימה וטשטוש של ראשי דרכים פיראטיות. פיתוח מסלולי רכיבה לאופנים ע"פ תכנית מפורטת	קיים חלקית	162
ה	חניוני אליקים	נופש וטיילות	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	מקבץ חניונים קטן, על תוואי כביש חוצה ישראל. משמש כאתר עבודה, מיועד לשיקום לאחר גמר העבודות.	שיקום חניונים ופיתוח ע"פ תכנית מפורטת.	מכלול לשיקום ע"פ תכנית מפורטת	99

טבלה 4.2.1: מכלולי נופש וקליטת קהל

שטח בדונם	סטטוס	עקרונות פיתוח	תיאור	ייעוד משני	ייעוד ראשי	שם מכלול	סימן במפה
426	קיים, לשדרוג ע"פ תכנית מפורטת	הסדרת תנועה בתיאום עם נת"י. הצמדת חניון אורן זמיר לכביש (שימור כחניון לילה?). פיתוח חניוני ווסטרוויל ע"פ צורך ותכנית מפורטת. שילוט והכשר	מכלול נופש ישן על כביש 672, מרביתו יער אקליפטוס וותיק אך לא מרשים. כולל גם את חניוני אשתי ואורן זמיר וקבוצת עומדים מחטניים בשולי נחל רז.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	נופש וטיילות	ווסטרוויל-גלעד	1
35	מוצע, לתכנון מפורט	שיקום ושיפוץ ע"פ תכנית מפורטת.	חלקות יער סביב אתר מורשת חשוב.. מיועד להיות מרכז מבקרים מרכזי בשטח היער. צמחייה אופיינית של רחבי עלים, ללא תת יער. ריכוזי צומח פולשני.	מורשת ותצורות נוף ייחודיות	נופש וטיילות	מכלול ג'וערה צפון	2
68	קיים, לשדרוג ע"פ תכנית מפורטת	עיבוי המכלול והדגשת המבואה לפארק באמצעות הסדרת חניוני פיקניק וחניות. פיתוח שביל הליכה ורכיבה לתל זריק, לרבות שילוט ותצפית לעמק, בתיאום רע"ת. לתכנון מפורט.	אזור המוגדר כמבואה הראשית ליער בתכנית פארק רמות מנשה. פעיל מאד בסופ"ש. כניסה מסודרת מכביש 66, לרבות שילוט ודגלים, אך ללא חניונים. מרביתו צומח בוסתנים ורחבי עלים. כולל ריכוזי מינים פולשים. סמוך לאתר תל זריק	ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים	נופש וטיילות	מכלול כביש 66	ח

טבלה 4.2.2: דרכי קהל ושבילים

מס' מערכת	שם	סוג הדרך	תיאור מצב קיים	פעולות נדרשות	סטטוס	עדיפות לטיפול	אורך בק"מ
340000	סינגל עין השופט הזורע (דרומי)	סינגל ברמה בינונית	סינגל ברמת שימוש גבוהה	תחזוקת מצב קיים	קיים	3	16.5
341000	סינגל עין השופט - הזורע (צפוני)	סינגל ברמה בינונית	סינגל ברמת שימוש גבוהה	תחזוקת מצב קיים	קיים	3	12.7
4731	דרך מנחל השופט להר גחר	דרך לכל רכב	דרך ראשית בשימוש גבוה מאד	הסדרת תנועה, לפי תכנון מפורט	קיים	1	4
4769	דרך הר גחר	דרך לכל רכב	דרך ראשית בשימוש גבוה מאד	הסדרת תנועה, לפי תכנון מפורט	קיים	1	4.7
4770	דרך יער הקיבוצים	דרך לכל רכב	דרך קיימת, בשימוש עונתי	תחזוקת מצב קיים	קיים	1	2.1
5011	שביל הרקפות	שביל הליכה למשפחות	שביל הליכה אל יער הרקפות, יוצא מחניית נחל תנינים	תחזוקת וטיפול מצב קיים	קיים	2	1.0
1635	שביל נחל השופט (מונגש)	שביל מונגש	שביל הליכה מונגש (כיום סגור)	שיקום ע"פ תכנית מפורטת	קיים	1	0.6

טבלה 4.2.2: דרכי קהל ושבילים							
מס' מערכת	שם	סוג הדרך	תיאור מצב קיים	פעולות נדרשות	סטטוס	עדיפות לטיפול	אורך בק"מ
1636	שביל נחל השופט	שביל הליכה למשפחות	שביל פופולרי מאד, כולל פינות ישיבה ופינות שכשוך	שיקום ע"פ תכנית מפורטת	קיים	1	1.4
-	דרך קהל החרובים- יקנעם	שביל הליכה	דרך ראשית בשימוש גבוה מאד	שינוי לשביל הליכה ורכיבה בלבד. חסימה ומניעת מעבר כלי רכב והסדרת לפי תכנון מפורט			1.7
4832	גבעת משעול	שביל הליכה למשפחות	דרך ברמת עבירות טובה, בשימוש בינוני-נמוך, עם תצפית יפה על נחל השופט	הצרת הדרך ומניעת מעבר כלי רכב	קיים	3	1.4
4241	פארק רמות מנשה-נחל גחר	דרך לכל רכב	דרך ראשית בשימוש גבוה מאד	תחזוקת מצב קיים	קיים	3	15.8
4831	דרך נוף גלעד	דרך לרכב X44	דרך ברמת עבירות טובה, בשימוש בינוני, עם תצפיות יפות על גבעות אלוני נילי וערוץ נחל נילי	לתחזוק לרמת X44	קיים	3	10.5
28006	נחל שופט - שומריה	שביל הליכה למיטיבי לכת	שביל הליכה בעל חשיבות היסטורית. חלקו מחוץ למקרקעי ייעור	הסדרת מעבר בשטח החקלאי. שילוט	קיים	2	9.2
4243	משמר העמק - נחל משמר העמק	שביל הליכה למשפחות	דרך ברמת עבירות טובה, בשימוש בינוני-נמוך, בערוץ מרשים ומוצל	הצרת הדרך ומניעת מעבר כלי רכב	קיים	1	6.9

טבלה 4.2.2: דרכי קהל ושבילים

מס' מערכת	שם	סוג הדרך	תיאור מצב קיים	פעולות נדרשות	סטטוס	עדיפות לטיפול	אורך בק"מ
4330	נחל ספלול ח אל-כפר	שביל הליכה למיטיבי לכת	שביל הליכה ברובו על דרך מצעים בנחל ספלול	הצרת הדרך ומניעת מעבר כלי רכב	קיים	3	1
9995	דרך חירבת ראש	שביל אופניים ברמת רכיבה נמוכה	דרך ברמת עבירות טובה, בשימוש בינוני-נמוך, בשולי כיפה	טשטוש וחסמת עלייה לכיפה. הצרה ומניעת מעבר כלי רכב, בהתאם לתוכנית מפורטת	קיים	2	0.6
4235	סובב תל קירה	שביל הליכה למשפחות	דרך ברמת עבירות בינונית, בשימוש בינוני-גבוה, מקיפה כיפה עם ריכוז גבוה של מערות. מתפקדת כיער קהילתי לשכונות הדרומיות של יקנעם עילית והמושבה. סמ"ש כחול	הסדרה בטיחותית, ושילוט של המערות. טשטוש וחסמת עלייה לכיפה. הצרה ומניעת מעבר כלי רכב	קיים	2	3.6
4241	שביל עין גחר	שביל הליכה למשפחות	דרך ברמת עבירות טובה, בשימוש גבוה לרכבים. בשוליה חניות רכב בתוך ערוץ נחל גחר	שינוי לשביל הליכה ורכיבה בלבד. חסימה ומניעת מעבר כלי רכב והסדרת לפי תכנון מפורט	קיים	1	15.8
-	דרך סולינג	דרך לרכב X44	דרך ברמת עבירות בינונית. בשימוש נמוך. דרך חשובה לצורך מעבר אל נחל השופט / עמק השלום שלא דרך היער	שידרוג הדרך. חסימת הירידה לשדות. הוספת נקודות צל	קיים	3	4.7
-	דרך נוף נחל שלף	דרך לרכב X44	דרך ברמת עבירות טובה, בשימוש בינוני, עם נסיעה יפה לאורך הערוץ. חלקה בתוך שמורת טבע	אחרי עין מחוללים, יש לתחזק לרמת X44		2	2.8

טבלה 4.2.2: דרכי קהל ושבילים

מס' מערכת	שם	סוג הדרך	תיאור מצב קיים	פעולות נדרשות	סטטוס	עדיפות לטיפול	אורך בק"מ
-	שביל נחל הקיני	שביל הליכה למשפחות	מערכת שבילים קיימת לא מסודרת	שביל מעגלי בין המכלול לאורחן ע"פ תכנון מפורט	מוצע		2.6

טבלה 4.2.3: מבואות כניסה

#	שם	סוג	סטטוס	תיאור מצב קיים	עקרונות פיתוח	גורם מנהל	X	Y
1	תנינים תחתון	מבואת אופניים	מוצע	מעבר מתחת לכביש 6 המחבר בין רמת מנשה והר חורשן. ללא פיתוח קיים	שילוט והכוונה בדגש על רכיבת אופניים	קק"ל	204079	719176
2	רקפות גלעד	כניסה ראשית	קיים חלקי	רחבת חנייה גדולה בסמוך לגלעד, עם מספר ספסלים. פעילה מאד בסופ"ש ובתקופת פריחת הרקפות	הסדרת תנועה בתיאום עם נת"י. תוספת שילוט ע"פ צורך.	קק"ל	207847	718553
3	ווסטרוויל	מבואה משנית	קיים	מבואה קטנה בכניסה לחניון ווסטרוויל. תנועה בעייתית מכביש 672	הסדרת תנועה בתיאום עם נת"י.	קק"ל	207183	720056
4	גבעת נילי	כניסה משנית	קיים חלקי	כניסה משנית מגבעת נילי. ללא שילוט הכוונה	תוספת שילוט ע"פ תכנון מפורט	קק"ל	202773	714514
5	עינות שלף	מבואה משנית	קיים	כניסה לשמורת טבע המשמשת גם כמבואה ליער דליה. ללא שילוט קיים ליער.	תוספת שילוט ע"פ תכנון מפורט	אחר	208167	723319
6	שלף	מבואת אופניים	מוצע	מעבר מתחת לכביש 6 המחבר בין רמת מנשה והר חורשן. ללא פיתוח קיים	שילוט והכוונה בדגש על רכיבת אופניים	אחר	204674	721220
7	עין העמק	מבואה משנית	קיים	כניסה קיימת לעין ריחניה. קיים שילוט של מרחב ביוספרי	שדרוג שילוט ודגלים בתיאום עם מ.א.	אחר	207651	725961
8	פורת	כניסה משנית	לשיקום	כניסה מכביש 6 המשודרג לחניונים אליקים. פוטנציאל קליטת קהל גבוה מאד של תנועה עוברת	ע"פ תכנית שיקום מפורטת קיימת	קק"ל	207737	727750
8	כביש 66	כניסה ראשית	קיים	כניסה קיימת מכביש 66, כולל הסדרת תנועה, שלטים, דגלים, קירות דקורטיביים ודוכן מידע עונתי.	תוספת ספסלים, צל, מים	קק"ל	212680	725898

טבלה 4.2.3: מבואות כניסה

Y	X	גורם מנהל	עקרונות פיתוח	תיאור מצב קיים	סטטוס	סוג	שם	#
727629	212247	אחר	שילוט באזור המעבר. שילוט במתחם המפותח- בהתאם לתכנון מפורט ותיאום מול מרחב צפון	מבואה עתידית לרוכבי שביל ישראל באופניים ולרוכבים המגיעים מעמק יזרעאל. קיים פער של כ-200 מ' בין האתר המפותח (אלונית) לבין מעבר האופניים מתחת לכביש 66	מוצע	מבואת אופניים	הזורע	10
727664	208927	אחר	ללא פיתוח נוסף	מבואה קיימת בשולי השטח המסחרי של יקנעם. עברה שידרוג משמעותי ע"י עיריית יקנעם	קיים	מבואה משנית	ביג יקנעם	11
722951	210163	קק"ל	הסדרת תנועה בתיאום עם נת"י. פיתוח ע"פ תכנית מפורטת למכלול ג'וערה	כניסה ראשית מוצעת בסמוך לאתר המורשת. משמשת כיום לחיבור בין שני חלקי דרך הפארק לכביש 6953	מוצע	כניסה ראשית	ג'וערה	12
719020	216924	קק"ל	הסדרת תנועה בתיאום עם נת"י. פיתוח ע"פ תכנית מפורטת	כניסה מוצעת מכביש 65. ללא פיתוח קיים	מוצע	כניסה ראשית	כביש 65	13
719600	217530	אחר	שידרוג ושיפור שילוט בכניסה לשביל ההליכה של נחל הקיני	כניסה קיימת כחלק מהשטח המסחרי הקיים. כוללת חנייה, שירותים והסעדה. שילוט חלקי של המרחב הביוספרי בשולי המתחם	קיים	מבואה משנית	אורחן מגידו	14
721397	217666	אחר	פיתוח ע"פ תכנית מפורטת בתיאום עם רט"ג, רע"ת ורשות הניקוז.	מבואה קיימת לאתר מורשת עולמית. כיום אין חיבור בינה לבין היערות בכלל ולנחל הקיני בפרט.	קיים	מבואה משנית	תל מגידו	15
716316	213868	אחר	ע"פ פרוגרמה ותכנית מפורטת	מבואה פוטנציאלית מכיוון ישובי ו. עארה. כיום ללא פיתוח או הסדרה	מוצע	מבואה משנית	מושיירפה	15

טבלה 4.2.3: מבואות כניסה

Y	X	גורם מנהל	עקרונות פיתוח	תיאור מצב קיים	סטטוס	סוג	שם	#
722866	209428	אחר	שדרוג שילוט והכוונה בתיאום עם מ.א.	מבואה משנית מרחבת היכל התרבות של עין השופט. משמשת כחנייה לא פורמלית למבקרים ביערות	קיים חלקי	מבואה משנית	היכל תרבות	16
724119	209997	אחר	ע"פ תכנית מפורטת של יזם	מבואה פוטנציאלית מאתר נטוש באגן נחל השופט. בעלת פוטנציאל ליציאה לטיולים במידה ויימצא מפעיל.	מוצע	מבואה משנית	טייפון	17

טבלה 4.2.4: אתרי קליטת קהל, מורשת ונוף

#	שם אתר	סוג אתר	תיאור	עקרונות פיתוח	סטטוס	עדיפות לפיתוח
1	תל פרור	ארכיאולוגי	שרידי ישוב ומערות קבורה	ניתן לפיתוח בתיאום רע"ת. שילוט וסימון שבילים. חסימת בורות	לא מפותח	בינונית - קרבה לאגן השופט
2	גבעת אשמר	נוף	שרידי מצודה על גבעה געשית קטנה ממערב למשמר העמק	ניתן לפיתוח בתיאום רע"ת. שילוט וסימון שבילים. חסימת בורות	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח
3	גבעת הרקפות	נוף	גבעת הרקפות	הסדרת שבילים ושילוט. סגירת חלקות להתאוששות אקולוגית	מפותח	גבוהה - אתר קיים
4	גבעת קיפוד	ארכיאולוגי	תצפית עירוני ביצורים (פרסי, רומי-ביזנטי)	ניתן לפיתוח בתיאום רע"ת וחקלאים. שילוט וסימון שבילים. חסימת בורות	לא מפותח	בינונית - קרבה לאגן גחר
5	מגידו	ארכיאולוגי	שרידי מבנים מסגד	שרידי ישוב ערבי בנחל הקיני. ניתן לפיתוח חלקי ושילוט במסגרת שביל הליכה היקפי במקטע הרטוב	לא מפותח	גבוהה - נחל הקיני מיועד לקליטת קהל
6	תל אבו קוטה	ארכיאולוגי	אנדרטת משמר העמק על גבעה געשית ממערב לקיבוץ. ממצאים ארכי - מערות קבורה ספלולים חציבות.	ללא פיתוח נוסף	מפותח	-
7	חוביזה	היסטורי - ערבי	שרידי כפר ובוסתנים ממערב לגלעד	ללא פיתוח נוסף	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח

טבלה 4.2.4: אתרי קליטת קהל, מורשת ונוף

#	שם אתר	סוג אתר	תיאור	עקרונות פיתוח	סטטוס	עדיפות לפיתוח
8	מערת הפלמ"ח	היסטורי - התיישבות	מחוץ ליער - אתר הדרכה על מורשת הפלמ"ח	בניהול גורם חיצוני	מפותח	-
9	טיקטין וקורנגולד	היסטורי - הנצחה	אנדרטה קטנה בשולי דרך הסולינג, סובלת מהזנחה.	שיקום האנדרטה בתיאום עם מ.א. מגידו	לא מפותח	בינונית - קרבה לאגן השופט
10	אמפי דליה	היסטורי - התיישבות	אמפי בנוי ששימש לאירועי הרקדה בשולי השטח הבנוי (מחוץ יער)	בניהול גורם חיצוני	מפותח	-
11	ירדן פרידמן	היסטורי - הנצחה	אתר הנצחה לא מוסדר בתוך יער גבעת נילי.	בניהול גורם חיצוני	מפותח	-
12	ג'וערה	היסטורי - התיישבות	אתר מורשת, מיועד לפיתוח במסגרת תכנון מפורט	לפיתוח ע"פ תכנית מפורטת	לא מפותח	גבוהה - מכלול מרכזי
13	אנדרטת הקיבוצים	היסטורי - הנצחה	אתר מורשת קיים, ללא תשתיות קהל	האנדרטה עצמה בניהול גורם חיצוני. בסביבתה ניתן לפתח מסלולי רכיבה והליכה ופינות ישיבה	מפותח	גבוהה - מכלול מרכזי
14	תחנת קמח	מים	תחנת קמח בנחל ריחניה. אתר טיול פופולרי ביחד עם עין ריחניה	בניהול גורם חיצוני	מפותח	-
15	אלכפרין	היסטורי - ערבי	שרידי כפר מרשימים באזור אגן נחל תנינים. ללא תשתיות קהל	ניתן לפיתוח באמצעות שילוט וסימון שבילי הליכה. פוטנציאל לשילוב עם פיתוח שביל ישראל באופניים	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח

טבלה 4.2.4: אתרי קליטת קהל, מורשת ונוף

#	שם אתר	סוג אתר	תיאור	עקרונות פיתוח	סטטוס	עדיפות לפיתוח
16	חורבת ספלול	ארכיאולוגי	חורבה ובאר בתוך שטח האש.	לא לפיתוח - אתר לא נגיש בתוך שטח אש	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח
17	טחנת קמח	ארכיאולוגי	טחנת קמח מרשימה בתוך רצועת נחל השופט	לא לפיתוח. אתר ארכיאולוגי בתוך אזור נופש	לא מפותח	נמוכה - קיימים אתרי ביקור בקרבה
18	גבעת אבן יצחק	היסטורי - התיישבות	אתר ההתיישבות המקורי של גלעד. כולל אנדרטה קטנה ונטיעות	ללא פיתוח נוסף	מפותח	-
19	אבו שושה	ארכיאולוגי	אתר ארכי' חשוב בקרבת גבעת קיפוד. נמצא בחפירות מזה מספר שנים. ללא תשתית קהל	ללא פיתוח נוסף	לא מפותח	-
20	טחנת נחל שלף	מים	טחנת קמח מרשימה בתוך רצועת נחל שלף. בניהול גורם חיצוני	בניהול גורם חיצוני	מפותח	-
21	נחל תנינים	ארכיאולוגי	אתר ארכי' חשוב בערוץ, אך ללא ממצאים פיזיים באתר	ללא פיתוח נוסף	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח
22	ח'רבת אל-פלכה	ארכיאולוגי	אתר ארכי' חשוב בערוץ, אך ללא ממצאים פיזיים באתר	ללא פיתוח נוסף	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח
23	נחל זְהוּרָה	ארכיאולוגי	אתר ארכי' חשוב בערוץ, אך ללא ממצאים פיזיים באתר	ללא פיתוח נוסף	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח
24	נחל רז	ארכיאולוגי	אתר ארכי' חשוב בערוץ, אך ללא ממצאים פיזיים באתר	ללא פיתוח נוסף	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח
25	נחל משמר	היסטורי - התיישבות	רצועת נחל ייחודית המכילה שרידי התיישבות, יערות מנדטוריים, צמחיית גדות טבעית וזרימה עונתית.	הוצאת תנועת רכבים. טיפוח צמחיית גדות	לא מפותח	גבוהה - בית גידול ייחודי
26	נחל השָנִיָּם	נוף	נחל ייחודי באגן השופט, עם זרימה עונתית. מכיל חורשת אולמוס ייחודית. במעלה הנחל טיילת אספלט	שימור מראה רצועת נחל טבעית. שימור אולמוסים	מפותח	גבוהה - בית גידול ייחודי

טבלה 4.2.4: אתרי קליטת קהל, מורשת ונוף

#	שם אתר	סוג אתר	תיאור	עקרונות פיתוח	סטטוס	עדיפות לפיתוח
27	ח' בית ראש	נוף	כיפה גבוהה בקרבת אנדרטת הקיבוצים. אתר רכיבה פופולרי. מכילה שרידי בוסתנים ונקודת תצפית היקפית יפה.	שימור צומח בוסתנים. חשיפת תצפיות לנוף	לא מפותח	גבוהה - אתר בביקוש גבוה
28	תל בר	ארכיאולוגי	גבעה געשית קטנה ממערב למדרך עוז. נמצאו בה חרסים מתקופות רבות. נקודת תצפית יפה לעמק יזרעאל	ללא פיתוח נוסף	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח
29	עין חֶשֶׁרֶת	ארכיאולוגי	מעין נובע כל השנה, כולל נקבה קטנה. סביבתו מפותחת ומונגשת.	ללא פיתוח נוסף	מפותח	-
30	מוקי בית ראס	ארכיאולוגי	אתר קטן ממזרח לבית ראס. נמצאו בו חרסים מהתקופה הרומית, אולם השרידים במקום אינם מרשימים	ללא פיתוח נוסף	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח
31	אָם אָ-שׁוּף	ארכיאולוגי	אתר מבודד ביער גבעת נילי. מכיל שרידי חאן מרשימים	ללא פיתוח נוסף	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח
32	עין פְּנִינָה	ארכיאולוגי	אתר מבודד בנחל משמר העמק. שרידים לא מרשימים	ללא פיתוח נוסף	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח
33	אֶל־כַּפְרִין (צפון)	ארכיאולוגי	שרידי כפר מרשימים באזור אגן נחל תנינים. ללא תשתיות קהל	ניתן לפיתוח באמצעות שילוט וסימון שבילי הליכה. פוטנציאל לשילוב עם פיתוח שביל ישראל באופניים	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח
34	נחל ספלול	ארכיאולוגי	רצועת נחל לא מרשימה המכילה שרידי צור וחרסים. כמו כן חורשת אולמוסים קטנה בערוץ	ללא פיתוח נוסף	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח
35	תל אל-ג'חאש	היסטורי - ערבי	שרידי מבנים ובוסתן	ללא פיתוח נוסף	מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח

טבלה 4.2.4: אתרי קליטת קהל, מורשת ונוף

#	שם אתר	סוג אתר	תיאור	עקרונות פיתוח	סטטוס	עדיפות לפיתוח
36	טחנת לג'ון	מים	שרידי טחנה מרשימים על ערוץ הקיני. בסביבתה עצי פרי מרשימים וזרימה כל השנה	לפיתוח במסגרת שביל הליכה מעגלי בקיני. יש למנוע הצטברות מערומי אשפה בסביבת הנחל	לא מפותח	גבוהה - אזור בביקוש גבוה
37	מאריס אל-עיראק	ארכיאולוגי	מערות טרסות מתקנים חצובים	ללא פיתוח נוסף	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח
38	ביר אל-ויבדה	ארכיאולוגי	חורבה ובאר במעלה נחל רז. כולל עצי תפארת (אקליפטוס המקור) עצומים	ללא פיתוח נוסף	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח
39	עין נילי	מים	מעין ובריכת שכשוך לא מוסדרים בערוץ נחל נילי. כולל עצי תפארת (אקליפטוס המקור).	ללא פיתוח נוסף	מפותח	-
40	עין רז	מים	מעין קטן ועונתי במעלה נחל רז. אזור בנגישות נמוכה	ללא פיתוח נוסף	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח
41	עין גלעד	מים	מעין קטן ועונתי במעלה נחל תנינים. אזור בנגישות נמוכה ובניהול רט"ג	בניהול גורם חיצוני	לא מפותח	-
42	בקתת מטיילים	היסטורי - התישבות	בקתת אבן של עין השופט. אתר בנוי ייחודי בלב היער, בעל אופי קהילתי תרבותי	בניהול גורם חיצוני	מפותח	-
43	עין ששון	מים	נביעה שטוחה עונתית בשולי דרך הסולינג. ריכוז נדיר של צמחיית גדות בדגש על ורד צידוני. ללא תשתיות קהל	שימור וטיפוח האתר ע"פ הנחיות אקולוג. מניעת מעבר כלי רכב בערוץ ובאזורים הרטובים	לא מפותח	גבוהה - בית גידול ייחודי
44	גבעה 400	נוף	הנקודה הגבוהה ביותר בשטח התכנית, עם תצפיות לכיוון עמק יזרעאל, רכס אמיר, הכרמל והרי נצרת. שוכנת בתוך שטח האש	ללא פיתוח נוסף	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח

טבלה 4.2.4: אתרי קליטת קהל, מורשת ונוף

#	שם אתר	סוג אתר	תיאור	עקרונות פיתוח	סטטוס	עדיפות לפיתוח
45	אל בוטימאת	היסטורי - ערבי	שרידי כפר, בוסתנים ומעיין מרשימים. כולל מספר עצי תפארת (אלון התבור) עצומים. משמש לרביצת בקר. ללא תשתיות קהל	אתר בעל פוטנציאל פיתוח לרוכבים ומטיילים, פתיחתו מותנה בתיאום עם משהב"ט.	לא מפותח	נמוכה - אזור לא מפותח
46	מחנה מנדטורי מגידו	היסטורי - התיישבות	שרידי מחנה צבאי בריטי בעל חשיבות לתולדות ההתיישבות באזור בשולי הקיבוץ מגידו. כיום משמש לרביצת בקר.	אתר בעל פוטנציאל פיתוח במסגרת תכנית לשיקום והנגשת נחל הקיני. נדרש שיקום המבנים וניקוי האתר	לא מפותח	גבוהה - אזור בביקוש גבוה
47	עין שולמית	מים	מעין נובע כל השנה, מאוגם בבריכת אגירה. בית גידול ייחודי לטריטון הפסים ומוקד מים על נחל משמר העמק	אתר בעל פוטנציאל לשיקום במסגרת תכנית משולבת להשבת מים. שיקום בכפוף להנחיות אקולוגיות	לא מפותח	גבוהה - אתר מים ובית גידול ייחודי

4.3 תכנית נושאית לערכי טבע ובתי גידול ייחודיים

4.3.1 מבנה התכנית והמפה

תכנית נושאית זו מבוססת על ראיונות עם מנהלי השטח מטעם הקק"ל, סיורים שבוצעו במוקדים בעלי חשיבות אקולוגית, על ניתוח מסמכים סטטוטוריים, סקרים, מאגרי מידע קיימים ונתוני סייבר פקח שהועברו באדיבות רשות הטבע והגנים.

עושר בתצפיות ביוטיות, זואולוגיות ובוטניות, המדווחות מכל אזור התכנית חיזק את הנחת העבודה שאזור התכנית מהווה בית גידול עבור מגוון רחב של בעלי חיים וצמחים. עושר ושפע של מגוון המינים בא לידי ביטוי בכך שמספר רב של תצפיות במינים בסכנת הכחדה (סיכון נמוך, עתידו בסכנה, סכנת הכחדה וסכנת הכחדה חמורה) מוכרות בכל שטח התכנית ואינן מקובצות במכלול מסויים. נוכחות של עושר ושפע מינים אלו מלמד על החשיבות האקולוגית של אזור התכנית. בנוסף, מספר רב מאוד של תצפיות במיני דגל כדוגמת צבאים, חיוואי וטריטון הפסים קיימות באזורים שונים בתחום התכנית. פיזור תצפיות אלו על כל מרחב התכנית אינו מייצר מוקדי ערכי טבע מובהקים. כמו כן, תצפיות של מיני צומח אדומים ו/או צומח לח אינן מאפשרות לאפיין מכלולים אקולוגיים, בשל מספרן הדל והפריסה המרחבית הרחבה.

שטח התכנית מהווה אזור של מסדרון אקולוגי המחובר ליער אלונה באמצעות מעברים אקולוגיים מעל כביש 6. מסדרון אקולוגי זה נפרס לאורך רצועות הנחלים ומגיע עד לים התיכון.

למרות מספר התצפיות והפיזור המרחבי הגבוה, אותרו מספר מאפיינים אקולוגיים מרחביים לאזור התכנית, כמפורט להלן –

- **מגוון תצורות צומח:** אזור התכנית ואזור ההתייחסות מאופיין ברובו בצומח יערני רב גילאי, רב מיני וברמת צפיפות משתנה. בתחום התכנית קיימים מופעים ייחודיים של יערות בוגרים בהם תת יער מפותח. תצורת צומח זו מהווה בסיס למגוון מינים רחב התורמים לשפע ועושר רב של מינים. במקביל, קיימת כיתמיות גבוהה של תצורות צומח הכוללת בין השאר יערות רחבי עלים, אזורי בתות ושיחיות. אליהם יש להוסיף את קיומן של מספר חורשות של אולמוסים אשר מהוות בית גידול מיוחד.
- **מעיינות:** בתחום התכנית קיים מספר רב של מעיינות, אולם הלה אינם מתגבשים לכדי מכלולים אקולוגיים מובהקים בגלל פיזורם המרחבי. בנוסף, מרביתם מהווים אתרי נופש פעילים מאוד. מעיינות אילו מהווים גורם נוסף התורם לשפע ועושר מגוון המינים באזור התכנית.
- **ערוצים יובשניים ולחים:** את מרבית הערוצים באזור התכנית ניתן להגדיר כבתי גידול לחים, לפחות חלק מהשנה. ניכר כי הערוצים הלחים מהווים יחידות אורך אקולוגית חשובות ברמה המקומית והארצית. לאורך יחידות אקולוגיות אלו מתקיים מארג מזון מפותח.
- **יער גבוה למקננים:** עושר ושפע של מינים מקנני חורשים ויערות כדוגמת חיוואי עקב עיטי, מוכר מאזור התכנית. קינונים אלו יוצרים "Hot spots" של אתרי קינון. אזורים אלו כוללים את: מרחב יער הזרע ונחל

השופט, מרחב נחל גרר ומרחב יער מגידו ונחל שליו. אזורי קינון אלו מאופיינים ביערות אורנים ותיקים וגבוהים הגדלים באזור של יערות פתוחים.

- **מצוקי מסלע רך:** בשטח התכנון ישנן מספר תצורות גיאולוגיות המכילות סלעים רכים. ככלל, קיים מספר תצפיות מועט בנציגי סדרת הכחלאים (שרקרק מצוי, לבן חזה וכחל) שהינם מקנני חורים בסלע רך. אולם מינים אלו הינם בסכנת הכחדה ומכאן נובעת חשיבות שימורם של תצורות אלו.

תובנות מניתוח השטח המקדים:

- מבחינה אקולוגית כלל השטח פעיל בצורה יוצאת דופן ומכיל עושר רב של תצפיות הן בבע"ח והן במיני צומח;
- לכשעצמם בתי הגידול אינם ייחודיים לשטח – בתי גידול לחים, גבעות סלע רך ובתות קיימים גם באזורים אחרים. אולם הפסיפס והמורכבות הכתמית הם המייחדים את האזור וגורם מרכזי, לצד גודל השטח ורציפותו, במורכבות האקולוגית הניכרת;
- היערות במרחב מגוונים יחסית לאזורים אחרים ומכילים מגוון רחב של בתי גידול ותצורות יער. בולטת בהם תצורת יער רב גילאי ורב מיני ("יער השריגים") בהיקף וברצף יוצאי דופן. ניכר כי מינים שונים, ומספר גדול יחסית של מיני דגל, מוצאים ביערות אזורי שיחור, צייד, רבייה וקינון;
- האזורים הפעילים ביותר הם אזורי יער ו/או אזורים בהם מתקיים מגע בין שטחי יער ושטחי בתה, לרוב על בסיס ערוצי נחלים הפעילים כל השנה (כגון אגני השופט, רז, ותנינים עליון). מכאן כי שימור הכתמיות, ושימור המגע בין שטחי יער לשטחים בעלי כיסוי צמחי נמוך יותר, הם מרכיב מרכזי בשימור המגוון הביולוגי באזור.

4.3.2 בתי גידול ייחודיים: קיימים 5 בתי גידול ייחודיים בתחום התכנית -

- ערוצי נחלים
- אזורי בתות
- יערות אלונים
- יער מחטני בוגר עם תת יער מפותח
- חורשות אולמוסים.

הנחיות הממשק המפורטות להלן מכוונות לשמירת הייחודיות והמגוון הביולוגי בתחום התכנית, כמפורט בטבלה להלן -

טבלה 4.3.3 : הנחיות ממשק לפי בית גידול				
#	שם בית הגידול	תיאור כללי וחשיבות אקולוגית	מינים עיקריים	הנחיות תכנון וממשק
1	ערוצי נחלים	בתי גידול לחים במרבית ימות השנה. ערוצי הנחלים היא מערכת אקולוגית קווית בה אפקט השוליים והיחס בין שטח הפנים לנפח גדול מאוד.	מיני צומח: איריס הביצות, ורד צידוני, נענת המים, סחלב הביצות, מילה סורית, גומא צפוף; מיני דו-חיים: טריטון הפסים, אילנית מצויה, קרפדה ירוקה, צפרדע נחלים; זוחלים: צב-יבשה מצוי, נחש מים, זיקית ים-תיכונית; מיני עופות: רמית, ברווז משויש, זרון סוף, טבלן גמד, טבלו מצויץ, צולל ביצות, צחראש לבן; מיני יונקים: חזיר בר, חתול ביצות;	<ul style="list-style-type: none"> העיקרון הממשקי המנחה הינו שמירת הערוצים כמסדרון אקולוגי מקומי; צימוח צפוף של עצים ושיחים באזורים הלחים גורם להתייבשות הערוץ. יש לפעול לשמירת השפיעה והזרימה הטבעיים על ידי פעולות ממשק רציפות שמטרתן הקטנת הביזמסה של הצומח המעוצה בערוצים והימנעות מחידוש נטיעות מחטניים ואקליפטוס בערוץ; הגדרת מעגלי גישה למעיינות שיכללו שלושה מעגלי פעילות: אזור ליבה – ללא גישה של אדם, אזור עם גישה רגלית (בערוצים עד 50 מ'), אזור עם גישה רכב (שאר האגן); השבת המים לנחלים ולצמצם למינימום את שאיבת המים מהמעיינות ואגני ההיקוות שלהם; מניעת רעייה באזורים הסמוכים לנביעה ולאורך הערוצים בהם זורמים המים. גידור האזורים הלחים ומניעת כניסת עדרי בקר וצאן לאזורים אלו. הצבת שקתות באזורים הפחות רגישים מבחינה סביבתית (למעט באזורי חניונים); יש לפעול לצמצום פעילות אנתרופוגנית באזורי בית הגידול הלחים בשעות הלילה ובדרך זו לצמצם את הלחץ על בעלי החיים; יש לפעול למיגורן של השיטה הכחלחלה, אילנתה והפרקינסוניה מאזורים נגועים; חידוש צומח נחלים לרבות שיחייה אופיינית, ע"פ צורך (ע"פ טבלה מפורטת עבור כל ערוץ);

טבלה 4.3.3 : הנחיות ממשק לפי בית גידול				
#	שם בית הגידול	תיאור כללי וחשיבות אקולוגית	מינים עיקריים	הנחיות תכנון וממשק
2	אזורי בתות	אזורי הבתות מהווים מוקדי פריחה ואזורי שיחור מזון למיני בתות שחלקם בסכנת הכחדה. שטחי הבתה הנרחבים באזור נמצאים ב"תת ייצוג" ברמה הארצית ויש חשיבות לשימורם. שטחים אלו מועדים ללחצי פיתוח יותר משטחים אחרים, בשל תפיסה נפוצה של היותם שטחים בעלי ערכיות נופית וטבעית נמוכה, חרף חשיבותם המדעית והאקולוגית.	מיני צומח: בן-חיטה קטוע, צבעוני ההרים, תורמוס צהוב; מיני זוחלים: צב-יבשה מצוי; מיני עופות: בז אדום, כוס החורבות, דאה שחורת כתף, חיוואי, כחל, שרקרק, חגלה; חנקן אדום גב, חנקן אדום ראש, חנקן גדול, סלעית ערבות, עיט ניצי, פרנקולין; מיני יונקים: צבי א"י, שועל מצוי, זאב, גירית מצויה;	<ul style="list-style-type: none"> יש למנוע חדירת זריעי אורנים; יש להימנע מנטיעות מכל סוג ולהתבסס על תהליכים סוקצסיה טבעיים;
3	יערות אלונים	אזורים אלו מהווים מרכז פעילות למגוון רחב של מינים;	מיני צומח: אלון מצוי, אלה המסטיק, אלה א"י, קיסוסית;	<ul style="list-style-type: none"> יש לפעול בדרך המאפשרת את מימוש הפוטנציאל של התפתחות יער האלונים בצורה טבעית, במגוון רמות כיסוי בהתאם לתנאי השטח הטבעיים. באזורים אחרי שריפה, יש לתעדף תהליכי התחדשות טבעית, לפחות לתקופה של 10 שנים, למעט בצידי דרכים, בהן יש צורך בנטיעות ליצירת מראה יערני. לאחר תקופת התאוששות,

טבלה 4.3.3 : הנחיות ממשק לפי בית גידול				
#	שם בית הגידול	תיאור כללי וחשיבות אקולוגית	מינים עיקריים	הנחיות תכנון וממשק
		יערות אלו מאופיינים במגוון רמות כיסוי – מיער פארק דליל ועד יער בצפיפות גבוהה – ומהווים תצורת נוף ובית גידול ייחודי ברמה הארצית. שטחם הנוכחי, מצומצם בהשוואה להיקפם ההיסטורי לפני העת החדשה.	מיני זוחלים: צב-יבשה מצוי, זיקית ים-תיכונית, חומט פסים, זעמן שחור, זעמן זיתני, תלום קשקשים מצוי, קמטן החורש; מיני עופות: עורבני, נקר, זהבן, חוחית, סבכי קוצים, סבכי שחור כיפה; מיני יונקים: צבי א"י, חזיר בר, זאב, צבוע, גרית מצויה;	ניתן לבצע השלמת נטיעות של רחבי עלים לפי תכנית מפורטת בתיעדוף לנטיעות דלילות יחסית; <ul style="list-style-type: none"> ▪ יש לתכנן ממשק רעייה תוך התחשבות בזריעי אלונים – הגבלת רעייה באמצעים פיזיים והקטנת לחץ רעייה באזורים בהם קיימת התחדשות במחזוריים רב שנתיים; ▪ שימור תצורת יער פארק במקומות האופייניים המאפשרת כתמיות רבה;

טבלה 4.3.3 : הנחיות ממשק לפי בית גידול				
#	שם בית הגידול	תיאור כללי וחשיבות אקולוגית	מינים עיקריים	הנחיות תכנון וממשק
4	יער מחטני בוגר עם תת יער מפותח ("יער שריגים")	תצורת נוף זה הינה ייחודית ברמה המקומית וברמה הארצית - הן במבנה התצורה והן בהיקף וברציפות; תצורה זו מבוססת על היערות המנדטוריים ויערות שניטעו בראשית שנות המדינה, אשר התפתח בהם תת יער מפותח לצד תנאי גידול טובים ליער המחטני; יערות אלו מהווים בית גידול ייחודי למגוון רחב של מיני חורש ויער, כמפורט להלן.	מיני צומח: אורנים שונים, אלות אטלנטיות, ברוש, רקפות, סחלבים, קיסוסית, אספרג החורש, כלניות; מיני זוחלים: צב-יבשה מצוי, זיקית ים-תיכונית, חומט פסים, זעמן זיתני, תלום קשקשים מצוי, קמטן החורש מיני ציפורים: גדרון, לילית מצויה, עקב עיטי, עיט חורש, חיוואי, כחל, נץ מצוי, אוח, איית צרעים, סבכי קוצים, סבכי שחור כיפה, זהבן, חוחית, מיני יונקים: חזיר בר, גירית מצויה, דרבן,	<ul style="list-style-type: none"> מטפסי היער הינם בית גידול ייחודי (למשל עבור גדרון ולילית) אשר יש לטפח ולשמר במידת האפשר; יש לפעול למניעת שריפות באזורים אלו וליצירת קווי חייץ להגנתם במידת האפשר; בשטחי יער שנשרפו יש להתבסס על תהליכים טבעיים, לפחות לתקופה של 10 שנים, (למעט באזורים בייעוד נופש וטיילות). רק לאחר מכן יש לפעול לשיקום היערות שנשרפו בנטיעות שלא עולות על 40 עצים לדונם; לאורך דרכי העפר ביערות ניתן ליצור רצועת נטיעות צפופה ליצירת מראה יערני; יש לפעול למיגורן של השיטה הכחלחלה, אילנתה ופרקינסוניה באזורים נגועים; יש לפעול לממשק דילול המותאם לשטח העושה שימוש בדילול מצומצם וסלקטיבי המאריך את חיי היער; יש לבצע סקרים עיתיים לקביעת חיוניות היער בחלקות ייחודיות; יש לפעול לשמירת הכתמיות ביער המחטני;
5	חורשות האולמוסים	מין הנחשב נדיר יחסית הגדל במספר מצומצם של	מיני צומח: אולמוס (בוקצה שעירה)	<ul style="list-style-type: none"> טיפוח ושימור חורשות האולמוסים באזורים בהם אלו מתפתחים, מניעת אש; עצים מיובשים וחולים יוסרו בהתערבות נקודתית בלבד;

טבלה 4.3.3 : הנחיות ממשק לפי בית גידול				
#	שם בית הגידול	תיאור כללי וחשיבות אקולוגית	מינים עיקריים	הנחיות תכנון וממשק
		אזורים בישראל. בשטח התכנית קיימים אחדים מהריכוזים הגבוהים ביותר בארץ של המין, בעיקר בערוצי נחלים.	מיני זוחלים: צב-יבשה מצוי, זיקית ים-תיכונית	<ul style="list-style-type: none"> השלמות ונטיעות ע"פ צורך, בהתאם לתנאי בית הגידול;

4.3.4 מפגעים: הנחיות שצוינו לעיל, אינן יכולות להיות מנותקות מהשפעותיהם של מפגעים שונים מחוץ לגבול התכנית כגון התיישבות בודדים, תשטיפים, סחף קרקע, וכיו"ב, להם השפעה משמעותית על הייחודיות והמגוון הביולוגי. להלן פירוט המפגעים במרחב התכנית, המלצות והגופים איתם יש לפעול על מנת לצמצם את המפגעים:

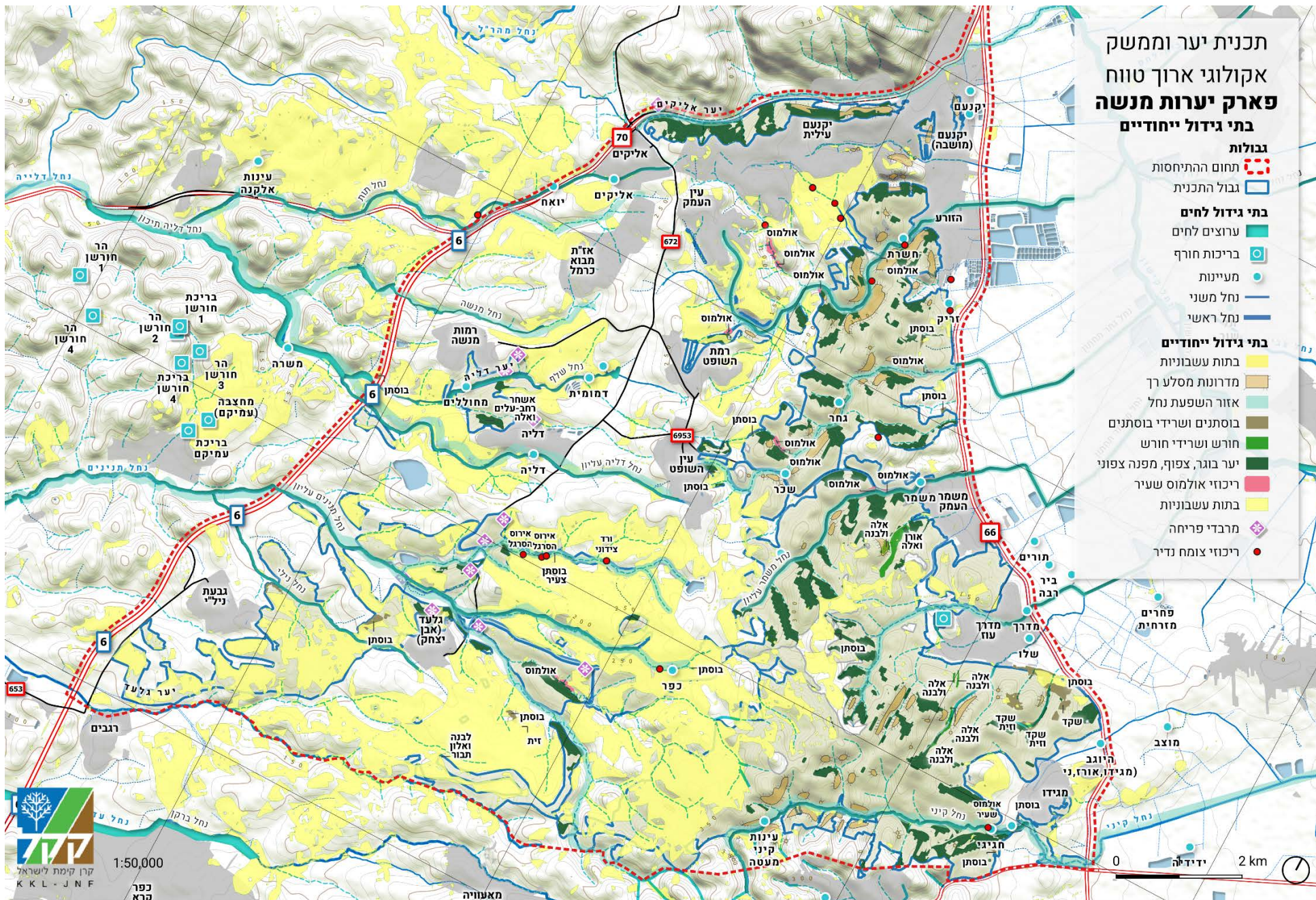
טבלה 4.3.4: מפגעים בשטח התכנית וסביבתה			
שם המפגע	השפעות אקולוגיות	המלצות	גופים שותפים לפעילות
חוות בודדים – חוות לוטם	זיהום אור, רעש ומצבורי פסולת	להימנע משהייה רציפה של מתיישבים בחווה, ולאפשר רק פעילות מבקרים ותחזוקה מינימלית;	חלה"ט
מפעל פטרו-כימי, דליה זהר	פוטנציאל לזיהום אוויר, מים וקרקע	קידום אפס פליטות (אוויר, מים וקרקע), תחזוקת בריכות, ע"פ הנחיות הגנ"ס;	דליה – זהר, הגנ"ס
נגר עירוני ותשטיפים	פגיעה באיכות מים, הגברת מקדם נגר;	מתקנים להשהיית נגר, סמוך למוצא עירוני/כפרי; יש לעודד בניית אגנים ירוקים לקליטת מזהמים מתשטיפים;	יקנעם, קיבוצים ומושבים
חקלאות בעלי חיים	פגיעה באיכות מים;	בניית מתקני טיפול לתשתיות חקלאיות כבדות בסמוך למוצא, ע"פ הנחיות הגנ"ס;	מ"א, קיבוצים ומושבים
גד"ש ומטעים	שאריות הדברה;	יש ליצור חייץ טבעי נטוע, המעבה את רצועת הנחל ומהווה הפרדה של שטחי החקלאות מהערוץ;	מ"א, קיבוצים ומושבים
סחף קרקע מדרכים וחקלאות;	סדימנטציה ופגיעה באיכות מים;	טיפול צמחייה בשולי דרכים לעצירת סחף; יש לפעול להקטנת עוצמת הזרימה בעת שיטפונות על ידי שחזור תוואי ערוצי הנחלים המקומיים לפני הסדרתם; שימוש במתקנים ותשתיות למניעת סחף בשדות ודרכים חקלאיות;	נת"י, מ"א

טבלה 4.3.4: מפגעים בשטח התכנית וסביבתה

שם המפגע	השפעות אקולוגיות	המלצות	גופים שותפים לפעילות
שטחי אש	שריפות חוזרות, הפרעות ממשק, שאריות חומר נפץ, מצבורי אשפה;	יצירת מסגרת תיאום פעילות של צה"ל בשטחי האש בהתאם לרגישותם ולעונות השנה; מניעת כניסת אורנים מערבית ליער מגידו באזור שטחי האש;	צה"ל / משהב"ט
אזורי קליטת קהל	פעילות אנתרופגנית בלב השטח, במיוחד בבתי גידול לחים;	צמצום אזורי קליטת הקהל למספר מצומם של אתרים; באזורים בהם קיימת כבר כיום קליטת קהל במקביל לאזורים בהם קיימת זרימת מים שנתית, יש להגדיר מספר בריכות שאליהן תותר הכניסה למים. בשאר הבריכות לייצר הפרדה פיזית וטבעית, על מנת להקטין את כניסת הקהל למים; יש לפעול לוויסות קהל מבקרים ולהקטנת העומס, בדגש על ערוצים לחים ומעיינות;	רט"ג, מ"א
זיהומים שונים	זיהום אור, רעש, מינים פולשים;	מניעת תאורה לאורך צירי התנועה באזור התכנית; במידה וקיימת תאורה יש לפעול לצמצום זיהום התאורה בעקבות רשת תאורה זו; יש לפעול להוצאת פחי האשפה מכל אזור התכנית, למעט פחים מרכזיים באתרים קולטי קהל; יש לפעול למניעת מסיבות יער בכל אזור התכנית, למעט אזורים שיועדו לכך בקרבת כבישים ו/או ישובים ובכל מקרה לא בלב השטח; יש לפעול כנגד מינים פולשים ולהדברתם (פרקינסוניה, אילנתה, שיטה כחלחלה וכדומה);	יקנעם, קיבוצים ומושבים

טבלה 4.3.4: מפגעים בשטח התכנית וסביבתה

שם המפגע	השפעות אקולוגיות	המלצות	גופים שותפים לפעילות
פעילות רכבי שטח	רמיסת תצורות צומח נמוכות, סחף קרקע	יש למנוע כניסה של רכב מוטורי לאזורי טיול רגלים וטיולי אופניים;	מ"א
פעילות לילית	הפרעה לבע"ח ליליים	יש למנוע פעילות מוטורית בשעות הלילה בכלל השטח; יש לסמן אזורים המיועדים ללינת לילה ולמנוע לינה באזורים אחרים באמצעות הסברה, שילוט והכוונה	
רעייה	פגיעה באיכות מים	יש לבנות ממשק רעייה התואם את מטרות שימורו של היער ובתי הגידול המגוונים בתחום התכנית; למנוע רעייה במרחק 30 מ' מערוץ יובשני ו-50 מ' מערוץ לח; חידוש צומח נחלים לרבות שיחייה ורחבי עלים אופיינים, במקום צמחייה ניטרופילית; מיתון עוצמת רעייה במעלה האגן לעידוד התפתחות טבעית של בתות;	מ"א, קיבוצים ומושבים
שריפות	אובדן בתי גידול, התפרצות מינים	יש לשקול הקמת אזורי חיץ ביער להגנה על ערכי טבע ובתי גידול ייחודיים? יש לבנות תכנית ממשק לטיפול במינים פולשים לאחר שריפה;	

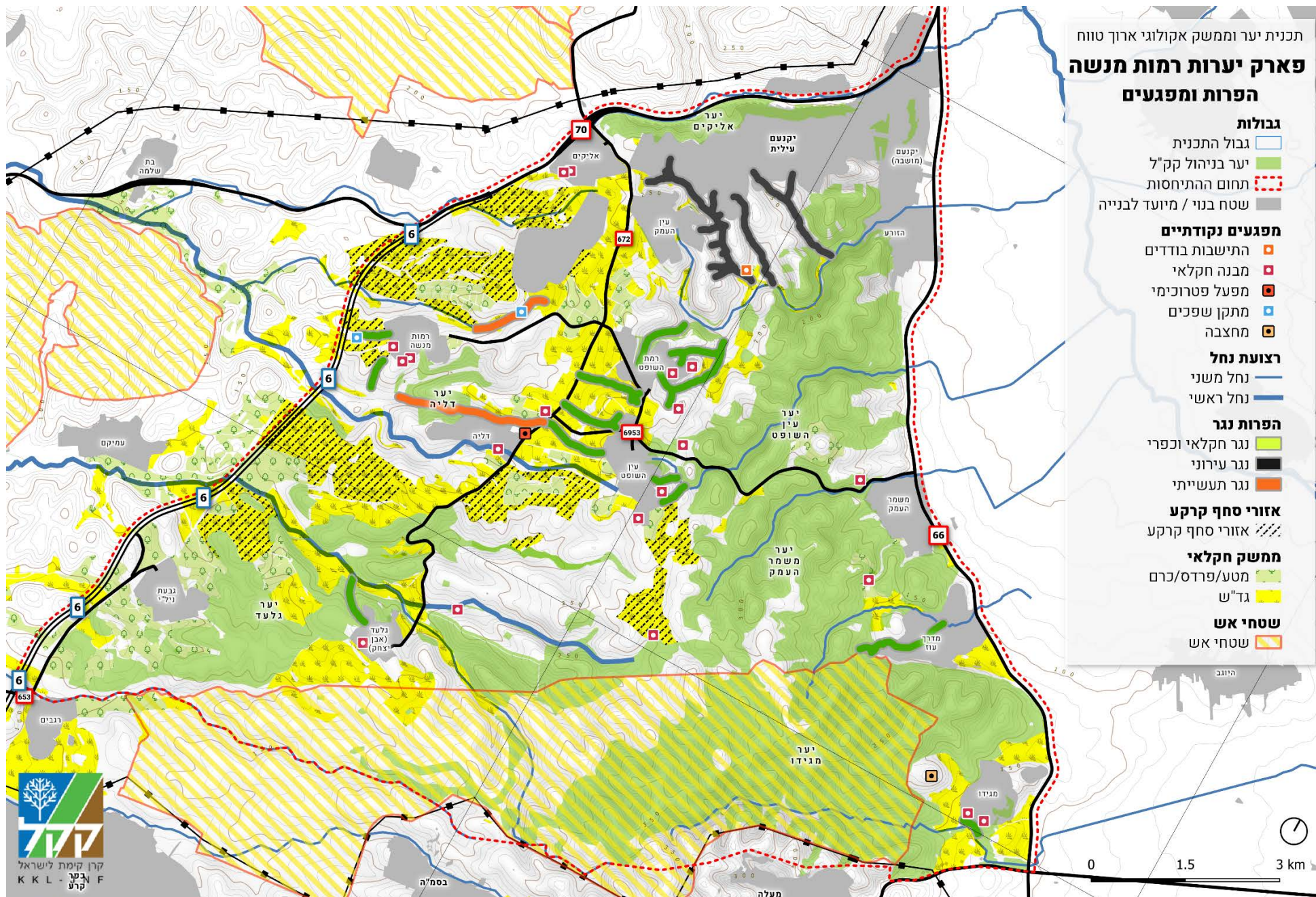
תכנית יער וממשק אקולוגי ארוך טווח פארק יערות מנשה בתי גידול ייחודיים

- גבולות**
- תחום ההתייחסות (Red dashed line)
  - גבול התכנית (Blue dashed line)
- בתי גידול לחים**
- ערוצים לחים (Green)
  - בריכות חורף (Blue circle)
  - מעיינות (Blue dot)
  - נחל משני (Blue line)
  - נחל ראשי (Blue line)
- בתי גידול ייחודיים**
- בתות עשבוניות (Yellow)
  - מדורות מסלע רך (Brown)
  - אזור השפעת נחל (Light blue)
  - בוסתנים ושרידי בוסתנים (Dark brown)
  - חורש ושרידי חורש (Green)
  - יער בוגר, צפוף, מפנה צפוני (Dark green)
  - ריכוזי אולמוס שעיר (Pink)
  - בתות עשבוניות (Yellow)
  - מרבדי פריחה (Purple diamond)
  - ריכוזי צומח נדיר (Red dot)

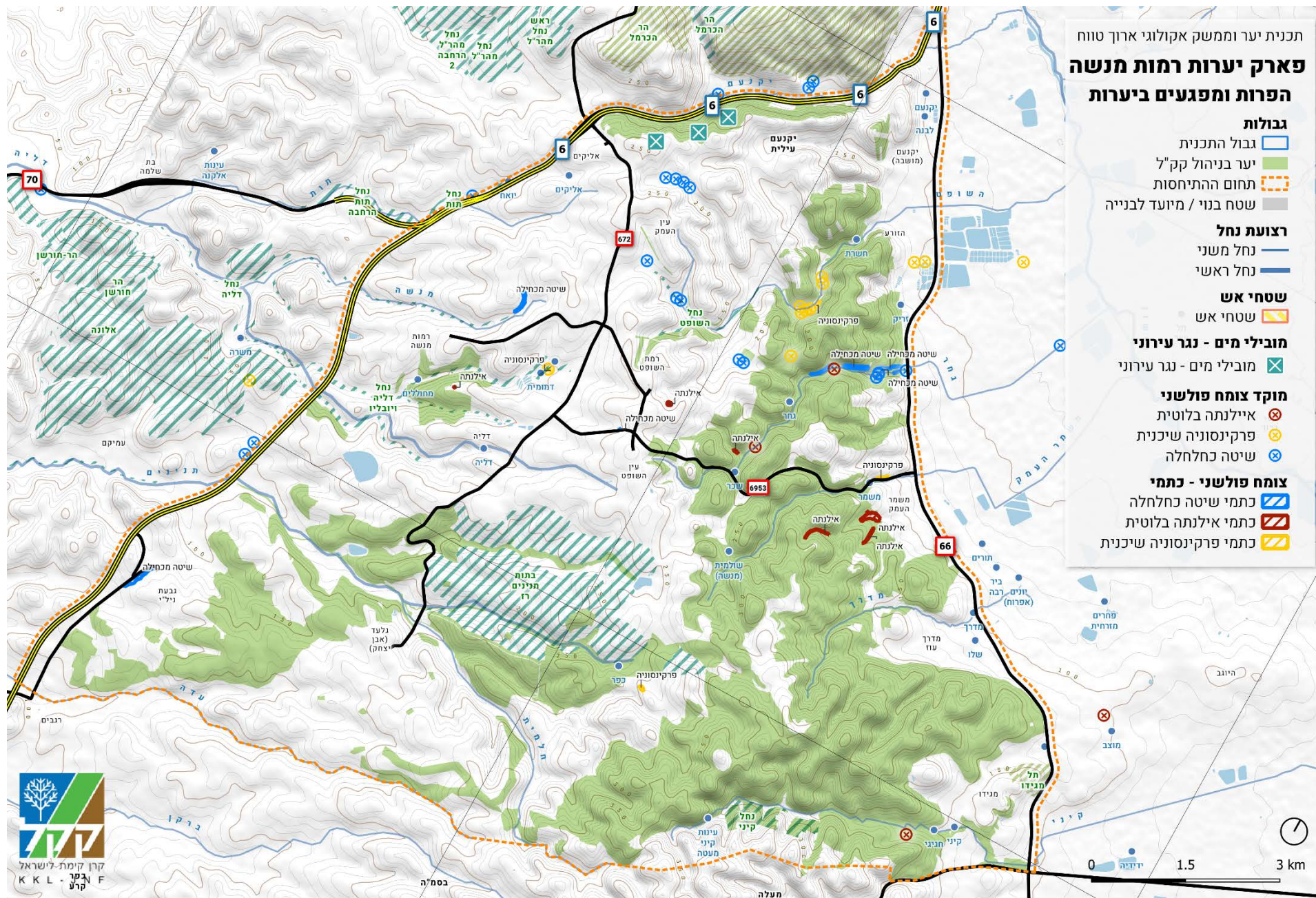

1:50,000

קרן קימת לישראל
K K L - J N F

קרן קימת לישראל
K K L F

4.4 תכנית נושאת לשימור משאבי קרקע ונגר:

בינואר 2020 נסחף דק העץ שהיה חלק ממערך קליטת הקהל בערוץ נחל השופט. מעבר לנזק הפיזי והכלכלי, יש באירוע זה כדי להעיד על מגמות ארוכות טווח המתקיימות בכל שטחי פארק רמת מנשה, הן במקרקעי הייעור והן מחוץ להם.

שילוב של תופעות אקלימיות (בעיקר עליית השכיחות של אירועי קיצון) לצד ניהול משאב הקרקע ע"י מספר רב של גורמים במרחב - חלקם עם מטרות מנוגדות - הופך את ניהול משאבי הקרקע והנגר למלאכה מורכבת. היערות עצמם כמעט ואינם מייצרים נגר, כלומר מרבית הנגר נקלט בתוך שטח היער ואין סחף קרקע מהאזורים המיוערים. מאידך, היערות מהווים מרכיב מרכזי במערך ויסות הנגר וסחף הקרקע ויכולים לשמש כקולטי נגר של שימושי קרקע אחרים.

קק"ל, ביחד עם גופים נוספים, השקיעה משאבים רבים בתכנון ובהקמה של מתקני מיתון נגר ומניעת סחף, בעיקר בשטחים חקלאיים. ברם, למתקנים אלו השפעה מצומצמת ביחס ללחצי הפיתוח באגני הניקוז - הקמת שכונות, סלילת כבישים, מעבר מחקלאות גד"ש למטעים וכיו"ב.

מטרת התכנית הנושאת היא להתוות עקרונות ניהול כלליים הן בתחומי היערות, והן בתיאום עם גופים חיצוניים. מלבד עקרונות תכנון כלליים, בטבלה 5.2. מפורטות המלצות ניהול נגר וניהול אקולוגי ברמת האגן, עבור כ-15 אגנים שונים בשטח התכנית. יצוין כי רק בחלק קטן מהאגנים, לפחות 50% משטח האגן בניהול ישיר של קק"ל.

4.4.1 עקרונות שימור משאבי קרקע ונגר:

1. ניהול ברמה אגנית ולא נקודתית - שיתוף פעולה עם כל גורמי ניהול הקרקע באגן, תוך הובלה של קק"ל כגוף בעל ידע, יכולות ביצוע ונסיון בהקמה ותפעול של מתקני קליטת והשהיית נגר;
2. התבססות, במידת האפשר, על פתרונות, חומרים ומרכיבים טבעיים ומאפיינים הידרולוגיים קיימים. הימנעות מיצירת תשתית ניקוז מלאכותית לצרכי פיתוח בשטח היערות;
3. ניצול והשהיית נגר באגן ליצירה והעצמה של בתי גידול לחים ולהארכת תקופת הרטיבות בבתי גידול אלו;
4. ניצול והשהיית נגר ליצירת בריכות ומוקדי מים לשיפור חווית הביקור ביערות;
5. שימוש בצמחייה הן ליצירת בתי גידול לחים והן למיתון השפעות הנגר וסחף הקרקע;
6. שימור תשתיות ביערות, בדגש על דרכים וחניונים, והטמעת שיקולי שימור ומניעת נזקי נגר בתכנון תשתיות ופיתוח;

טבלה 4.4.2 הנחיות לניהול משאב קרקע ונגר לפי אגן

#	שם האגן	אגן ניקוז ראשי	תיאור מצב קיים	היבטי נחלים, קרקע ונגר	תשתיות נגר קיימות	גורמים לתיאום - ניהול אגני	המלצות אקולוגיות, שימור קרקע ונגר	% שטח במקרקע י ייעור	שטח (דונם)
1	השופט	קישון	אגן ראשי של קליטת קהל באזור; ערוץ לח וזורם כמעט כל השנה; צמחיית גדות מרשימה לרבות מינים נדירים;	רעיית יתר, הפרשות בע"ח; נגר עירוני; תשתיות חקלאיות כבדות (לולים, רפתות); דרכי קהל וחניונים - מפגעי אבק; סחף קרקע ורעייה כבדה בנחל השניים	ניקוז דרכי קהל, סכרונים	מ"א, עיריית יקנעם, רמת השופט, רועים	שימור מתקנים קיימים בדגש על פשטות תפעול ותחזוקה; תיאום עם עיריית שיקום והוספת מתקנים להשהיית נגר, סמוך למוצא עירוני; מתקני טיפול לתשתיות חקלאיות כבדות בסמוך למוצא; שימור דרכי קהל כתשתיות קליטת נגר, טיפוח צמחייה בשולי דרכים לעצירת סחף; מניעת רעייה במרחק 30 מ' מגדות ערוץ ו-50 מ' מנחלים - משיכת מים לשקתות רחוקות מהערוץ.	25%	14,080
2	רז	תנינים	ערוץ נחל שטפוני, מכיל מגוון עצים ושיחי נחל נטועים, לרבות התפתחות של צמחייה טבעית. ללא תשתיות נופש.	רעיית יתר במעלה הנחל	מאגרים לאורך הנחל, גשרים צרפתיים	רט"ג, רועים, מ"א	שימור זרימות טבעיות, חידוש צומח נחלים לרבות שיחייה אופיינית, ע"פ צורך.	35%	7,501

טבלה 4.4.2 הנחיות לניהול משאב קרקע ונגר לפי אגן

#	שם האגן	אגן ניקוז ראשי	תיאור מצב קיים	היבטי נחלים, קרקע ונגר	תשתיות נגר קיימות	גורמים לתיאום - ניהול אגני	המלצות אקולוגיות, שימור קרקע ונגר	% שטח במקרקע י ייעור	שטח (דונם)
3	תנינים תחתון	תנינים	ערוץ נחל שטפוני, ללא תשתיות נופש. מרבית השטח מעובד, הערוץ עצמו מאופיין בצמחיית נחלים נמוכה.	השפעות שוליים של עיבוד חקלאי ורעייה. פוטנציאל התחדשות של צמחייה טבעית.	מאגרי פירחה	רט"ג, רועים, מ"א	שימור זרימות טבעיות, החלפת גריגה של פטל קדוש, נטיעות מיני צומח נחלים לרבות שיחייה אופיינית.	39%	33,792
5	תנינים עליון	תנינים	ערוץ נחל שטפוני, ללא תשתיות נופש.	פוטנציאל התפתחות של צמחיית נחלים לרבות עצים. דורש החלטה לגבי התערבות לטיפול בצומח. אזור המתאפיין ברעיית יתר של בקר.	ללא תשתיות קיימות	רט"ג, רועים, מ"א	שימור זרימות טבעיות, החלפת גריגה של פטל קדוש, נטיעות מיני צומח נחלים לרבות שיחייה אופיינית.	63%	10,580
6	חלמית	תנינים	ערוץ נחל שטפוני. ללא תשתיות נופש.	פוטנציאל התפתחות של צמחיית נחלים לרבות עצים. אזור המתאפיין בשריפות חוזרות בשטח אש, ורעייה אינטנסיבית	מאגרים לאורך הנחל, גשרים צרפתיים	משהב"ט, רועים, מ"א	שימור זרימות טבעיות, שימור אולמוס ורחבי עלים בערוץ נחל ספלול, מניעת זריעי אורנים בערוץ	43%	12,016

טבלה 4.4.2 הנחיות לניהול משאב קרקע ונגר לפי אגן

#	שם האגן	אגן ניקוז ראשי	תיאור מצב קיים	היבטי נחלים, קרקע ונגר	נגר קיימות	גורמים לתיאום - ניהול אגני	המלצות אקולוגיות, שימור קרקע ונגר	% שטח במקרקע י ייעור	שטח (דונם)
7	עדה	ברקן	נחל רחב בגבול הדרומי של שטח התכנון. מרבית האגן בשטח אש, נתון למשטר שריפות קבוע, ומיוער בדלילות	השפעות שוליים של עיבוד חקלאי ורעייה. פוטנציאל התחדשות של צמחייה טבעית.	ללא תשתיות קיימות	משהב"ט	אגן להתערבות מינימלית	20%	17,715
8	דליה שלף	דליה	ריכוז מעיינות, צומח מעיינות, בתות ופריחת תורמוסים, בתות וגד"ש - שדות שיחור	בריכות תעשייתיות במעלה האגן, מתקן הגלשה של המוביל הארצי, נגר מהקיבוצים, דירים ורפתות; סחף קרקע	לא קיימות תשתיות חשובות	מ"א	שימור שטחי בתה וצומח גדות נחלים, תשתיות מייצרות נגר, מניעת סחף משטחים מעובדים, מניעת רעייה בקרבת מעיינות וערוצים לחים; פיתוח לצרכי קהל בנחל שלף בלבד; דילול אורנים ליצירת יער מעורב לצורך הגברת הנגר	14%	17,816

טבלה 4.4.2 הנחיות לניהול משאב קרקע ונגר לפי אגן

#	שם האגן	אגן ניקוז ראשי	תיאור מצב קיים	היבטי נחלים, קרקע ונגר	תשתיות נגר קיימות	גורמים לתיאום - ניהול אגני	המלצות אקולוגיות, שימור קרקע ונגר	% שטח במקרקע י ייעור	שטח (דונם)
9	משמר העמק	קישון	ערוץ קטן וצר המכיל את אחד מהיערות הוותיקים בארץ (עומדים משנות ה-30) - נטיעה אופיינית של ברושים לאורך הערוץ. ריכוז גדול יחסית של אולמוסים וכן מינים פולשים - פרקינסוניה ואילנתה. כיום קיימת הזרמת עודפי קידוחים של הקיבוץ.	מיעוט יחסי של צמחיית נחלים (בדומה לנחל גחר) בשל מחטניים בשולי הערוץ; השתלטות של צמחייה פולשנית; במעלה הנחל (עין שולמית) תצפיות חוזרות של טריטונים; שריפת 2016 הותירה אזורים חשופים במעלה הערוץ - הגברת נגר	דרכי קהל מאספלט	קיבוץ/מ"א, רשות המים	הסדרה של הקצאת מים קבועה לסביבה; דילול ברושים בחזית ההרטבה; מניעת כניסת רכבים במקטע בין כביש 6953 לעין שולמית	84%	5,811
10	מנשה	דליה	אגן של שלוחות רחבות ונמוכות, מרביתו גד"ש ובתות בעל חשיבות אקולוגית. מעט מקרקעי יער. חלק ממפעל נחלי מנשה - החדרה. מכיל את מט"ש רמות מנשה.	גלישות מט"ש; נגר עירוני - מניעת חלחול; דלדול קרקע	ללא תשתיות	מ"א	שטח לשימור מצב קיים, ללא המלצות מיוחדות	7%	8,615

טבלה 4.4.2 הנחיות לניהול משאב קרקע ונגר לפי אגן

#	שם האגן	אגן ניקוז ראשי	תיאור מצב קיים	היבטי נחלים, קרקע ונגר	תשתיות נגר קיימות	גורמים לתיאום - ניהול אגני	המלצות אקולוגיות, שימור קרקע ונגר	% שטח במקרקע י ייעור	שטח (דונם)
11	גחר	קישון	אגן ראשי של קליטת קהל באזור; ערוץ לח וזורם כמעט כל השנה; צמחיית גדות רק בשליש התחתון של הנחל, בחלק המרכזי נטיעות צפופות של ברושים ואקליפטוסים, ללא צומח נחלים אופייני; ריכוז גבוה של אליננה בלוטית בעיקר בסמוך לכביש. מעלה האגן עבר שריפה קשה	סחף קרקע מגד"ש, רעייה אינטנסיבית במעלה; מינים פולשים; הצללה כבדה המונעת התפתחות של צמחיית גדות	שכשוכיות, סכרוני השחייה	מנהלי גד"ש, רועים	שימור שכשוכיות ובריכות השקטה קיימות; דילול ברושים ואקליפטוסים (שימור עצי תפארת), נטיעות צומח גדות; הדברת אילנתה בלוטית ונטיעת צמחיית גדות למניעת התחדשות; מיתון עוצמת רעייה במעלה האגן לעידוד התפתחות טבעית של בתות, לצד שיקום ונטיעות רחבי עלים	71%	8,401
12	תות	דליה	אגן קטן, ללא תשתיות קהל, מרביתו גד"ש. הערוץ יובשני, נסתר, נטמע בשדות בסביבתו. חלקו התחתון עובר בסמוך לכביש 6/70 ומושפע מפיתוח הכבישים	סחף קרקע מגד"ש; שולי כביש; מעט מקרקעי ייעור לטיפול	ללא	נת"י, דרך ארץ, גד"ש	הדגשת הערוץ באמצעות נטיעת צומח אופייני. שימור ערוץ יובשני ללא מתקנים קבועים, הרחק ה של מרעה בקר מערוץ לח	17%	7,220

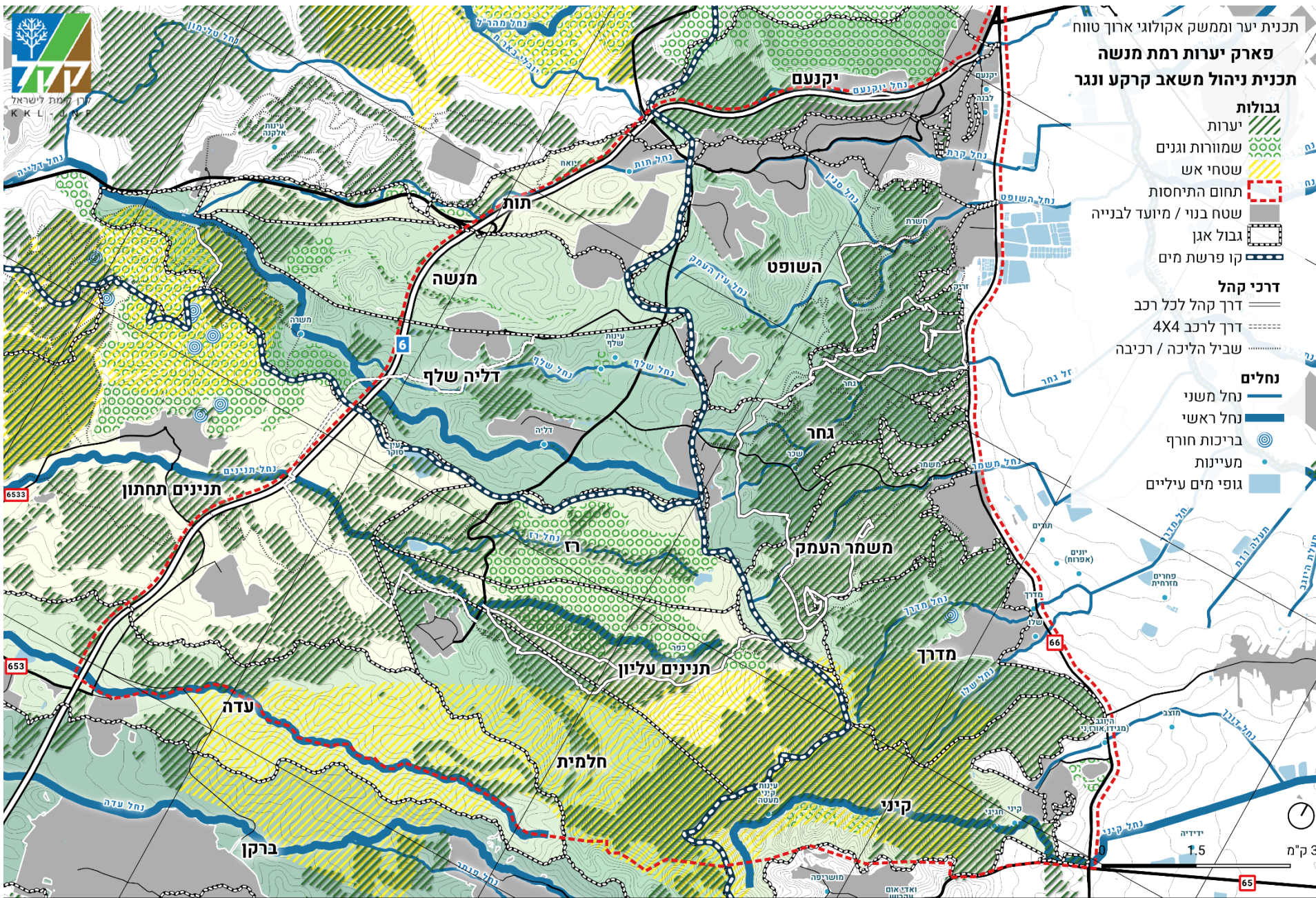
טבלה 4.4.2 הנחיות לניהול משאב קרקע ונגר לפי אגן

#	שם האגן	אגן ניקוז ראשי	תיאור מצב קיים	היבטי נחלים, קרקע ונגר	תשתיות נגר קיימות	גורמים לתיאום - ניהול אגני	המלצות אקולוגיות, שימור קרקע ונגר	% שטח במקרקע י ייעור	שטח (דונם)
13	יקנעם	קישון	אגן קטן, כול בשטח השיפוט העירוני, חלקים מתוכו משמשים ככביש 70 / 6 ותשתיות של מבנה הדרך. מכיל את יער אליקים - יער מעורב מרשים, בשולי השטח הבנוי. מתפקד כיער קהילתי	קליטת נגר עירוני. שיפועי קרקע חזקים. העדר מרחב לטיפול. תשטיפי כביש	מתקני השהיית נגר עירוני, קירות נגר, חניונים לשיקום	נת"י, דרך ארץ, עיריית יקנעם	טיפול בנגר עירוני. שימוש בקירות נגר כדי להתגבר על טופוגרפיה והעדר עומק מרחבי. קליטה והשהיית נגר בתת הקרקע למניעת מפגעים ליד חניונים משוקמים.	32%	8,457
14	קיני	קישון	נחל צר עם מים לאורך כל השנה, לרבות זרימות שטפוניות. צומח נחלים ושרידי בוסתנים מרשימים. תשתיות קהל לא מוסדרות, הרבה דרכים פיראטיות ולכלוך.	תנועת מטיילים פיראטית, הגברת סחף מדרכים, זיהום נחל ע"י מטיילים.	השטח שוקם והוסדר לאחר שטפון משמעותי בסוף שנות ה-90. כיום לא קיימות תשתיות נגר קבועות	רט"ג	מניעת כניסה של רכב מוטורי לשטח - טיולי רגל ואופניים בלבד. יצירת מקטע רטוב ללא תנועת מטיילים. דילול מחטניים, והקמת סכרונים בגדות להגברת הארכת משך שחרור הנגר.	67%	10,382

טבלה 4.4.2 הנחיות לניהול משאב קרקע ונגר לפי אגן

#	שם האגן	אגן ניקוז ראשי	תיאור מצב קיים	היבטי נחלים, קרקע ונגר	תשתיות נגר קיימות	גורמים לתיאום - ניהול אגני	המלצות אקולוגיות, שימור קרקע ונגר	% שטח במקרקע י ייעור	שטח (דונם)
15	מדרך	קישון	אגו קטן ומגוון מאד מבחינה נופית. יער טבעי לשימור בתכניות המתאר הארציות והמחוזיות, שטח בנגישות מוגבלת. שרידי בוסתנים ועתיקות, כתמי חורש ובתות	לא מוכרים היבטי נגר וקרקע משמעותיים. בעבר זרימות שטפוניות חזקות בתוך האזור הבנוי של מדרך עוז	ללא מתקנים	גורמים לתיאום - ניהול אגני	שטח לשימור מירבי	81%	8,562

ביבליוגרפיה

- אריה רוזנפלד, ד' י'. (2020). *סקר אקולוגי בנחל השופט*. בארותיים: נ.ע.רוזנפלד פרויקטים בע"מ.
- ברנשטיין איריס, ס' ר'. (2016). *תכנית אב לאגן נחל השופט*. אשתאול: קק"ל מרחב מרכז.
- גלעד פרידמן, ש' ג'. (2020). *תכנית ניטור ארוכת טווח: קינון דורסי-יום ביערות המחטניים בניהול ק"ל*. קריית ביאליק: מחלקת אקולוגיה, אגף הייעור, קק"ל.
- דורית, ש'. (2020). *תכנית מתאר מקומית כוללת למועצה אזורית מגידו*. ירושלים: מינהל התכנון.
- והגנים, ר' ה'. (28 אפריל 2020). *תצפיות סייבר פקח רמת מנשה 2000-2020*. ירושלים.
- חנה, ל'. (2005). *תכנית מתאר מקומית מס' ג/12635 - דברי הסבר לנספח הפתוח ויעור*. יעד: יעד אדריכלים ומתכנני ערים.
- חנה, ל'. (2011). *תכנית יער אליקים*. אשתאול: קק"ל.
- יגיל אסם, ד' ב'. (2014). *תורת ניהול היער בישראל - מדיניות והנחיות לתכנון ולממשק היער*. ירושלים: קק"ל.
- יהל פורת, ח' צ'. (2013). *מתווה להכנת תוכנית אב וממשק ליער ע"פ עקרונות תורת ניהול היער - יער הקדושים כמודל*. אשתאול: קק"ל.
- יעד אדריכלים ומתכנני ערים. (2005). *פארק רמות מנשה - תכנית דרכים ושבילים*. יעד: יעד אדריכלים ומתכנני ערים.
- יעד אדריכלים ומתכנני ערים ונוף בע"מ. (2010). *מרכיב הבתה בתכנית ג/12635 - פארק רמת מנשה*. יעד: יעד אדריכלים.
- יעד אדריכלים ומתכנני ערים, ליבנה חנה, רונדו, מגמה. (1999). *תוכנית אב לתיירות - מ.א. מגידו - יקנעם עילית, סקר פוטנציאל לפיתוח כלכלי - תיירותי*. יקנעם עילית: יקנעם עילית - מגידו - שותפות 2000.
- לדל, מ'. (2019). *שמורת טבע ויער בתות תנינים רז*. ירושלים: רשות הטבע והגנים.
- ליבנה חנה, ר' ד'. (2006). *פארק רמת מנשה*. ירושלים: מינהל התכנון, קרן קיימת לישראל.
- ליגם פרויקטים סביבתיים. (2017). *תכנית אב לאגן נחל השופט העליון*. מגידו: מ.א. מגידו.
- מועצה אזורית מגידו. (2007). *מרחב ביוספרי מגידו*. מגידו: מ.א. מגידו.
- קוצר אסנת, ס' ר'. (2016). *גבעת רקפות מיפוי מוקדי פריחה*. אשתאול: קק"ל.
- קפלן, מ', & כהנא, פ'. (2009). *תכנית מתאר ארצית ליער ולייעור תמ"א 22 מסמך מדיניות*. ירושלים: קרן קיימת לישראל.
- רום, א'. (2019). *רמת מנשה ומרחב עירון - חיבור סקרים קיימים לתוצרים אקולוגיים מאוחדים*. תל אביב: מכון דש"א.
- רועי, פ'. (2015). *מסדרונות אקולוגיים מקומיים במועצה אזורית מגידו - מתווה להנחיות בתחום התכנון, החקלאות והמרעה*. מגידו: מ.א. מגידו.

רשות העתיקות. (2007). *מי-מגידו - מתקני מים קדומים בנחל קיני: פרוגרמה ראשונית לשימור ולהצגת מבנים ומתקני מים קדומים*. ירושלים: רשות העתיקות - תחום שימור.

רשות העתיקות. (22 מאי 2020). סקרי מפה - משמר העמק, דליה, רגבים. ירושלים.

שיין צבי, ג' י'. (2004). *פארק ביוספרי רמת מנשה, העצמת מופע מים, סקר הידרולוגי הידרוגיאולוגי וניתוח נופי*. אשתאול: קק"ל.